

Projekt implementace Cost-benefit analýzy v obci Kokory

Bc. Kateřina Oravcová

Diplomová práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Kateřina Oravcová**
Osobní číslo: **M19025**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Projekt implementace Cost-benefit analýzy v obci Kokory**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Proveďte literární rešerši dané problematiky a uveďte základní teoretická východiska, která se týkají Cost-benefit analýzy v rámci veřejné správy.

II. Praktická část

- Proveďte analýzu současné situace obce pomocí finanční analýzy a Cost-benefit analýzy již realizovaných investičních akcí obce.
- Na základě provedené analýzy vypracujte projekt implementace Cost-benefit analýzy na plánované investiční akce obce.
- Vyhodnotte přínosy, náklady a rizika spojené s implementací Cost-benefit analýzy do praxe.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BOARDMAN, Anthony E., David H. GREENBERG, Aidan R. VINING, David L. WEIMER. *Cost-Benefit Analysis: Concepts and Practice*. 4th Edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2017, 556 s. ISBN 978-1-108-44828-4.
- BRENT, Robert J. *Cost-benefit analysis and health care evaluations*. 2th Edition. Northampton: Edward Elgar, 2014, 481 s. ISBN 978-1-78100-458-6.
- MAAYATOVÁ, Alena, František OCHRANA, Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing a.s., 2015, 208 s. ISBN 978-80-247-9949-0.
- OTRUSINOVÁ, Milana, Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 207 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Milana Otrusinová, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: **15. ledna 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **20. dubna 2021**

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 15. ledna 2021

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s přípustí-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 31.5.2021

Jméno a příjmení: *KATEŘINA DREKVOVA*

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá problematikou využití konceptu Cost-benefit analýzy při hodnocení investičních projektů v obci Kokory. Cílem této práce byla především aplikace této metody, na již realizované či plánované investiční projekty, které mají dopad na celou společnost a vyhodnotit, jestli realizace těchto investičních akcí byla efektivní či nikoliv. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části je věnována pozornost především veřejnému sektoru, municipálním účetním jednotkám a jejich hospodaření, finanční analýze a v neposlední řadě také nákladově užitkovým metodám. Praktická část zahrnuje finanční analýzu obce Kokory a implementaci Cost-benefit analýzy na vybrané investiční projekty obce. V rámci této analýzy je vždy vyhodnoceno, jestli projekty mají příznivý společenský efekt či nikoliv. Důležitou součástí práce je také stručný postup při implementaci Cost-benefit analýzy na budoucí investiční akce, který má být pro obec vzorem či případnou pomocí právě při aplikaci této metody.

Klíčová slova: veřejný sektor, obce, územní samosprávný celek, nákladově užitkové metody, Cost-benefit analýza, finanční analýza

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the issue of the use of the concept of Cost-benefit analysis in the evaluation of investment projects in the municipality of Kokory. The aim of this thesis was primarily to apply this method to already implemented or planned investments that have an impact on the whole community and to evaluate whether the implementation of these investment actions was effective or not. The thesis is divided into two parts, theoretical and practical. In the theoretical part, attention is paid primarily to the public sector, municipal accounting units and their management, financial analysis and last but not least to Cost-benefit methods. The practical part includes the financial analysis of the municipality of Kokory and the implementation of the Cost-benefit analysis on selected investment projects of the municipality. As part of this analysis it is always assessed whether projects have a positive social effect or not. An important part of the work is also the concise procedure for the implementation of the Cost-benefit analysis for future investment actions, which is intended to be a model for the municipality or a possible help in the application of this method.

Keywords: public sector, municipalities, cost-utility methods, Cost-benefit analysis, financial analysis

Ráda bych touto cestou poděkovala především vedoucí mé diplomové práce, paní Ing. Milaně Otrusínové, Ph.D., za velmi příjemnou spolupráci, veškeré připomínky, čas, ochotu a cenné rady.

Dále bych chtěla poděkovat paní starostce Ing. Janě Habáňové, která mi umožnila vypracovat diplomovou práci o obci Kokory a poskytla mi potřebné dokumenty a informace, které byly důležité pro zpracování práce.

V neposlední řadě bych také chtěla poděkovat rodině, příteli a přátelům za podporu a trpělivost, nejen při samotném psaní diplomové práce, ale po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	14
I TEORETICKÁ ČÁST.....	15
1 VEŘEJNÝ SEKTOR.....	16
1.1 MUNICIPALNÍ ÚČETNÍ JEDNOTKY.....	17
1.1.1 Neziskový sektor.....	17
1.2 ASPEKTY MUNICIPALNÍCH ÚČETNÍCH JEDNOTEK.....	18
1.2.1 Institucionální aspekt.....	18
1.2.2 Funkcionální aspekt.....	19
2 HOSPODAŘENÍ OBCÍ.....	20
2.1 ROZPOČET OBCE.....	21
2.1.1 Rozpočtový proces.....	23
2.2 ZÁVĚREČNÝ ÚČET OBCE.....	24
2.3 PŘEZKUM HOSPODAŘENÍ.....	24
3 SPECIFIKA ÚČETNICTVÍ OBCÍ.....	25
3.1 ÚČETNÍ ZÁVĚRKA.....	25
3.1.1 Rozvaha.....	25
3.1.2 Výkaz zisku a ztráty.....	26
3.1.3 Přehled o peněžních tocích.....	27
3.1.4 Přehled o změnách vlastního kapitálu.....	27
3.1.5 Příloha.....	27
3.2 SOUSTAVA INFORMATIVNÍCH A MONITORUJÍCÍCH UKAZATELŮ.....	27
4 FINANČNÍ ANALÝZA.....	29
4.1 ZÁKLADNÍ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY.....	29
4.1.1 Absolutní ukazatele.....	29
4.1.2 Rozdílové ukazatele.....	30
4.1.3 Poměrové ukazatele.....	30
4.2 SPECIFIKA FINANČNÍ ANALÝZY VE VEŘEJNÉM SEKTORU.....	31
4.3 SOUBOR FINANČNÍCH UKAZATELŮ MUNICIPALNÍ ÚČETNÍ JEDNOTKY.....	33
4.3.1 Ukazatel autarkie.....	33
4.3.2 Ukazatel rentability.....	33
4.3.3 Ukazatel nákladové rentability.....	33
4.3.4 Ukazatel míry pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti.....	34
4.3.5 Ukazatele aktivity.....	34
4.3.6 Ukazatele financování.....	34
4.3.7 Ukazatele likvidity.....	35
4.3.8 Ukazatele investičního rozvoje/útlumu.....	35

4.3.9	Ukazatele produktivity	35
5	VEŘEJNÉ PROJEKTY, JEJICH TVORBA A HODNOCENÍ	36
5.1	VEŘEJNÝ PROJEKT	36
5.1.1	Základní kroky při tvorbě a hodnocení veřejného projektu	37
5.2	VEŘEJNÁ ZAKÁZKA	38
6	NÁKLADOVĚ UŽITKOVÉ METODY VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	39
6.1	METODA CMA	39
6.2	METODA CEA	40
6.3	METODA CUA	41
6.4	METODA CBA	42
6.4.1	Historie metody CBA	42
6.4.2	Podstata metody CBA	43
6.4.3	Typy metody CBA	44
6.4.4	Postup metody CBA	45
II	PRAKTICKÁ ČÁST	48
7	OBEC KOKORY	49
7.1	HISTORIE OBCE	49
7.2	ORGÁNY OBCE	50
7.3	DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBYVATEL OBCE	50
8	FINANČNÍ ANALÝZA OBCE	52
8.1	ANALÝZA AKTIV, PASIV, NÁKLADŮ A VÝNOSŮ A VÝSLEDKŮ HOSPODAŘENÍ	52
8.1.1	Analýza aktiv	52
8.1.2	Analýza pasiv	55
8.1.3	Analýza výnosů, nákladů a výsledků hospodaření z hlavní činnosti	57
8.2	UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	61
8.2.1	Ukazatel autarkie	61
8.2.2	Ukazatele aktivity	62
8.2.3	Ukazatele financování	64
8.2.4	Ukazatele likvidity	66
8.3	STRUKTURA INVESTIČNÍHO MAJETKU OBCE	67
8.3.1	Investiční akce a dotace obce 2019-2020	70
9	SOUSTAVA INFORMATIVNÍCH A MONITORUJÍCÍCH UKAZATELŮ	73
10	COST-BENEFIT ANALÝZA REALIZOVANÝCH INVESTIČNÍCH PROJEKTŮ	75
10.1	COST-BENEFIT ANALÝZA INVESTIČNÍHO PROJEKTU VÝSTAVBA KANALIZACE A ČISTIČKY ODPADNÍCH VOD	75
10.1.1	Identifikace zainteresovaných stran	75
10.1.2	Identifikace a kvantifikace nákladů a přínosů projektu	76

10.1.3	Výpočet kritériálních ukazatelů a posouzení přijatelnosti projektu	80
10.2	COST-BENEFIT ANALÝZA INVESTIČNÍHO PROJEKTU REKONSTRUKCE ZÁKLADNÍ ŠKOLY KOKORY	81
10.2.1	Identifikace zainteresovaných stran	81
10.2.2	Identifikace a kvantifikace nákladů a přínosů projektu	82
10.2.3	Výpočet kritériálních ukazatelů a posouzení přijatelnosti projektu	85
11	COST-BENEFIT ANALÝZA INVESTIČNÍHO PROJEKTU VÝSTAVBA DĚTSKÉHO HŘIŠTĚ	86
11.1	IDENTIFIKACE A CÍLE PROJEKTU	87
11.2	FÁZE A ČASOVÝ PLÁN INVESTICE	87
11.2.1	Předinvestiční fáze	88
11.2.2	Investiční fáze	88
11.2.3	Provozní fáze.....	88
11.3	IDENTIFIKACE ZAINTERESOVANÝCH STRAN.....	88
11.4	POPIS NULOVÉ A INVESTIČNÍ VARIANTY	89
11.5	VYMEZENÍ A KVANTIFIKACE NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ INVESTIČNÍHO PROJEKTU.....	90
11.5.1	Ocenitelné náklady a přínosy projektu.....	90
11.5.2	Neocenitelné náklady a přínosy projektu.....	90
11.6	PŘEVOD OCENITELNÝCH NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ PROJEKTU NA HOTOVOSTNÍ TOKY	91
11.6.1	Předinvestiční fáze	92
11.6.2	Investiční fáze	92
11.6.3	Provozní fáze.....	94
11.7	VÝPOČET KRITERIÁLNÍCH UKAZATELŮ	98
11.7.1	Současná hodnota	98
11.7.2	Čistá současná hodnota	99
11.7.3	Vnitřní výnosové procento	100
11.7.4	Index rentability	101
11.7.5	Doba návratnosti	101
11.8	CITLIVOSTNÍ ANALÝZA.....	102
11.8.1	Předpoklad 1.....	102
11.8.2	Předpoklad 2.....	102
11.9	INTERPRETACE VÝSLEDKŮ A ZHODNOCENÍ PŘIJATELNOSTI PROJEKTU VÝSTAVBY DĚTSKÉHO HŘIŠTĚ	103
12	ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ A ZHODNOCENÍ PROJEKTU.....	105
12.1	ČASOVÁ ANALÝZA IMPLEMENTACE CBA METODY	105
12.2	NÁKLADOVÁ ANALÝZA IMPLEMENTACE CBA METODY	106
12.3	POTENCIONÁLNÍ RIZIKA IMPLEMENTACE CBA METODY A NÁVRHY NA JEJICH SNÍŽENÍ ČI ELIMINACI	107
12.3.1	Riziko nesprávného výběru socioekonomických dopadů.....	107
12.3.2	Riziko nesprávné kvantifikace socioekonomických dopadů	108

12.3.4	Riziko dělání častých chyb.....	109
12.3.5	Riziko samotné investiční akce	109
12.4	STRUČNÁ METODIKA PRO ZPRACOVÁNÍ CBA.....	110
12.4.1	Sběr základních informací o investici	111
12.4.2	Sestavení časového plánu a rozdělení do fází	111
12.4.3	Vymezení všech beneficentů	111
12.4.4	Stručný popis nulové a investiční varianty	112
12.4.5	Vymezení přínosů a nákladů investice.....	112
12.4.6	Převod ocenitelných přínosů na hotovostní toky	112
12.4.7	Výpočet kritériálních ukazatelů	112
12.4.8	Provedení citlivostní analýzy	113
12.4.9	Interpretace výsledků a zhodnocení přijatelnosti investice.....	113
	ZÁVĚR	114
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	118
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	126
	SEZNAM OBRÁZKŮ	128
	SEZNAM TABULEK.....	129
	SEZNAM PŘÍLOH.....	131

ÚVOD

V posledních několika letech se ve společnosti neustále probírá a je věčným tématem přerozdělování a rozdělování peněžních prostředků ve veřejném sektoru. Přerozdělování peněžních prostředků by mělo probíhat v souladu s principy 3E – hospodárnost, efektivnost a účelnost. Veřejný sektor i díky větší transparentnosti zpravidla čelí kritice od občanů, že tyto prostředky vynakládá právě naopak, tedy špatně a neefektivně. Této kritice musí veřejný sektor čelit převážně při realizaci různých projektů, které se dnešní společnosti mohou zdát jako zbytečné, předražené či zcela nepotřebné. Je to způsobené i prostým faktem, že občané se v určitém poměru na financování těchto projektů díky svým odvodům podílí a je proto zcela logické, že chtějí mít povědomí a přehled o tom, co se i za jejich peníze bude ve státě budovat. Veřejný sektor by měl proto realizovat právě takové projekty, které jsou v souladu s veřejným zájmem a vhodným způsobem naplňují celospolečenské potřeby a touhy.

Dnešní doba zajišťuje transparentnost ve veřejném sektoru pomocí vypisování veřejných zakázek na veřejné projekty. Veřejný projekt, představuje investiční akci, na kterou mají být zdroje alokovány a je proto velmi důležité se před alokací těchto zdrojů ujistit, že projekt je vhodný, kvalitně zpracovaný, správně ohodnocený, dodržuje principy hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti, a hlavně je celospolečensky žádaný a přínosný. Právě této problematice se věnují nákladově užitkové metody.

Nákladově užitkové metody slouží jako nástroj pro vyhodnocování investičních akcí a velkém využívání se těší hlavně v již zmiňovaném veřejném sektoru. Mezi tyto metody patří analýza minimalizace nákladů, analýza efektivnosti nákladů, analýza nákladů a užitků a analýza nákladů a přínosů. Nejpoužívanější metodou je právě poslední zmíněná metoda analýzy nákladů a přínosů neboli Cost-benefit analýza, které bude v této práci věnováno nejvíce pozornosti.

Výhodou této metody oproti ostatním je její schopnost kvantifikovat i socioekonomické dopady, což není vůbec jednoduchým úkolem, protože tyto dopady nejsou zpravidla hmatatelné a dají se těžko vyjádřit. V posledních letech je tato analýza i vyžadována u některých žádostí o dotace na specifické projekty. Výsledky těchto analýz slouží subjektům jako podklad pro rozhodování o přijatelnosti investičních akcí nikoliv ne nutně jako závazné stanovisko.

Teoretická část práce bude zaměřena na veřejný sektor a municipální účetní jednotky jako je obec, protože tématem diplomové práce je implementace Cost-benefit analýzy právě v obci. Pro lepší pochopení a splynutí s danou problematikou budou v teoretické části popsána i specifika účetnictví municipálních účetních jednotek a jejich hospodaření. Bude zde uvedena i stručná struktura účetních výkazů, které jsou mírně odlišné od výkazů v soukromém sektoru a pozornost bude věnována i soustavě monitorujících a informativních ukazatelů. Jedna kapitola bude zaměřena i na finanční analýzu a ukazatele, které se využívají ve veřejné sféře jako je například ukazatel autarkie a další. V neposlední řadě budou také vysvětleny pojmy jako veřejný projekt a veřejná zakázka a pak už bude pozornost kladena na rozbor nákladově užitkových metod s podrobnějším zaměřením na metodu analýzy nákladů a přínosů.

V praktické části jsou aplikovány všechny poznatky získané v teoretické části. Nejprve bude představena obec Kokory a ta bude podrobena několika analýzám. Analyzován bude demografický vývoj obyvatel, finanční hospodaření obce, monitorující a informativní ukazatele a v neposlední řadě bude také vzhledem k tématu větší pozornost věnována investicím obce, struktuře investičního majetku a dotacím.

Dále bude provedena Cost-benefit analýza dvou již realizovaných projektů. Jeden z nich je výstavba kanalizace a čističky odpadních vod. Tento projekt byl vybrán především proto, že představuje největší investici obce během všech sledovaných let a v obci je tato výstavba již dlouholetým tématem. Také vzhledem k velikosti a potřebě finančních zdrojů způsobila v účetních výkazech obce velké výkyvy a pohyby, a i to ovlivnilo výběr tohoto projektu. Druhým vybraným projektem je rekonstrukce Základní školy Kokory. Tato investiční akce si své místo v této diplomové práci získala především tím, že se nedotýká jen obce samotné, ale i dětí z okolních vesnic jako jsou Nelešovice, Čelechovice, Žeravice a další, které na tuto školu dojíždějí. Základní škola poskytuje žákům zázemí pro vzdělávání se až do devátého stupně a je nedílnou součástí obce, ostatně jako jednu z mála budov ji lze spatřit i při pouhém projíždění obce a o její rekonstrukci už se dlouho spekovalo.

Následně bude Cost-benefit analýza implementována na zatím nerealizovaný projekt obce Kokory, a to na výstavbu dětského hřiště. V rámci této analýzy bude postupováno podle metodické příručky Ministerstva financí a z vypočtených kritériálních ukazatelů a citlivostní analýzy bude rozhodnuto o přijatelnosti či nepřijatelnosti projektu.

Závěr bude věnován implementaci Cost-benefit analýzy do samotné obce. Bude zde kladen důraz na časovou a nákladovou náročnost implementace metody a s ní spjatá rizika, která je možné vyvodit či očekávat a budou zde uvedeny návrhy na jejich snížení či úplnou eliminaci. Poslední část práce představí vhodný postup této nákladově užité metody pro obec, který by mohl sloužit jako muštr pro případné zpracovávání Cost-benefit analýzy pro budoucí investiční akce a projekty obce, podle kterého se obec může řídit a postupovat bod po bodu až ke konečnému vyhodnocení analyzované investiční akce.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této diplomové práce je aplikace konceptu metody Cost-benefit analýzy pro potřeby obce Kokory při hodnocení investičních akcí a projektů. Cost-benefit analýza bude provedena na dvou již realizovaných projektech a jednom plánovaném investičním projektu. Pro obec Kokory bude následně zpracována stručná metodika, jak při aplikaci této nákladově užitkové metody v případě jejího využití postupovat a budou vyjmenovány rizika, kterých by se obec mohla dopustit a definovány možnosti jejich snížení či úplné eliminace.

K tomu, aby bylo hlavního cíle dosaženo je potřeba několika dalších dílčích cílů.

Prvním dílčím cílem je provedení finanční analýzy obce Kokory, která bude obsahovat horizontální a vertikální analýzu účetních výkazů a také ukazatele, které jsou pro obec vhodné jako je například autarkie a pozornost bude věnována i soustavě monitorujících a informativních ukazatelů. Pomocí této analýzy bude zjištěno, jakému finančnímu zdraví se obec těší.

Druhým dílčím cílem je vzhledem k tématu diplomové práce hlubší analýza investičního majetku obce, investičních akcí a dotací.

Teoretická část práce bude vycházet z literární rešerše českých a zahraničních titulů, a to jak knižních, tak internetových zdrojů, které jsou uvedeny v závěru předkládané práce.

Praktická část se opírá o poznatky z teoretické části a bude vycházet především z obsahové analýzy a rozboru dokumentů a účetních výkazů obce. V prvním kroku bude představena analyzovaná obec, její finanční situace a hospodaření s investičním majetkem. Dále bude praktická část obsahovat Cost-benefit analýzu aplikovanou na dva již obcí realizované projekty a jeden budoucí investiční projekt. V této části budou využity kriteriální ukazatele jako je současná hodnota, čistá současná hodnota, vnitřní výnosové procento, doba návratnosti a další. Pomocí těchto metod bude zjištěna výsledná efektivnost a přínos projektu pro společnost a především pro obec. Informace pro praktickou část práce budou kromě dokumentů a účetních výkazů získávány i formou nestandardizovaného rozhovoru s příslušnými orgány obce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VEŘEJNÝ SEKTOR

Veřejný sektor představuje specifickou část naší ekonomiky a jeho jádrem je veřejná správa. Veřejnou správu podle Horzinkové a Novotného (2013, s. 13) můžeme vymezit jako správu veřejných záležitostí, která je vykonávána subjekty veřejné správy. Typickým znakem veřejného sektoru je, že je založen na společném vlastnictví a rozhoduje se v něm veřejnou volbou, kdy obecným kritériem je veřejný zájem. (Maaytová, Ochrana a kol., 2015, s. 17)

Hlavní rolí veřejného sektoru je především eliminace nedostatků, které jsou způsobovány nedokonalým fungováním tržního mechanismu celého státu. Instrukce veřejného sektoru fungují na několika úrovních ať už celostátní, regionální nebo i místní úrovni a snaží se poskytovat specifické služby, statky nebo jejich přerozdělování. (Pospíšil, 2013, s. 15) Horzinková a Novotný (2013, s. 13) dále uvádí, že v dnešní době lze veřejnou správu chápat i jako službu občanům tak, aby fungovala v jejich prospěch.

Důvodu vzniku veřejného sektoru jsou ekonomické a historické a jeho rozsah v určitém státě, regionu nebo menším územním celku je určitým způsobem ovlivňován výší výdajů, které jsou do dané organizace uvolňovány či výší příjmů subjektu, můžeme tedy říct, že velikost veřejného sektoru je ovlivněna rozpočtovým omezením. (Pilný, 2007, s. 11)

Česká republika vypracovala v roce 2001 zprávu s názvem „Structure and Operation of Local and Regional Democracy: Situation in 2001“ pro Evropskou unii, kde uvedla, že zde existují dva typy územně samosprávných celků – obce a kraje. (Council of Europe, 2001)

Obec je dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích definována jako základní územní samosprávné společenství občanů, které tvoří územní celek. Je vymezen hranicí obce. Obec je veřejnoprávní majetek, která má vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích svým jménem a na svou zodpovědnost, pečuje o všestranný rozvoj jejího území a také o potřeby svých občanů zároveň chrání veřejný zájem. Obec má vlastní zastupitelstvo, které ze svých členů volí starostu, jehož funkce spočívá v zastupování obce navenek. Obce mohou jednat v samostatné nebo přenesené působnosti. (Provazníková, 2015, s. 28)

Jako příklad samostatné působnosti Provazníková (2015, s. 29) uvádí obecní policii, hospodaření obce, spravování peněžních fondů, sestavování rozpočtu a závěrečného účtu obce nebo vydávání obecně závazných vyhlášek. Jedná se především o činnosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů. V přenesené působnosti pak jednají obce jménem státu a plní jeho úkoly na základě zvláštních zákonů a jedná se například o vydávání nařízení či rozhodování o místních a účelových komunikacích.

Kraje jsou vyššími územními samosprávnými celky, byly zřízeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, upravuje jejich postavení a činnost. Kraj je tímto zákonem definován jako společenství občanů, které má právo na samosprávu. (Horzinková a Novotný, 2013, s. 191) Orgánem samostatně spravujícím kraj je zastupitelstvo, které ze svých řad volí hejtmana, který obdobně jako starosta zastupuje kraj navenek. Kraj v rámci samostatné působnosti není podřízený vládním orgánům, při výkonu samosprávy se neřídí interními akty státu, ale právním řádem jako příklad samostatné působnosti Provazníková (2015, s. 31) uvádí program rozvoje kraje, rozpočty, dopravní obslužnost na krajském území, rozvoj cestovního ruchu a mnoho dalších. V rámci přenesené působnosti kraje spravují agendy krajských živnostenských úřadů, řídí prevenci závažných havárií, rozhodují o zařazení lesů do kategorie lesů, zprostředkovávají osvojení a pěstounskou péči, vykonávají státní památkovou péči o národní kulturní památky a další funkce.

Kraftová (2002, s. 14) doplňuje, že i když je na první pohled veřejný sektor brán jako část ekonomiky, který spadá pod státní správu tak ne zrovna malá část je spravována municipálními účetními jednotkami.

1.1 Municipální účetní jednotky

Municipálními účetními jednotkami se rozumí obce, jejich dobrovolné svazky, kraje, regionální rady regionů soudržnosti případně jimi zřizované příspěvkové organizace. (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 3)

Mezi hlavní úkoly těchto jednotek patří zvelebování vlastního majetku, koordinace činnosti ekonomických subjektů, zabezpečování veřejných produktů pro své občany v souladu s municipálními zájmy a také rozvoj potřebných vztahů s ostatními subjekty. Také dodává, že municipální sféra je velmi významná což dokládá i existence 14 krajů a přibližně 6250 obcí v České republice. (Kraftová, 2002, s. 14)

1.1.1 Neziskový sektor

Otrusínová a Kubíčková (2011, s. 1) vidí neziskový sektor jako jeden z nepostradatelných aspektů fungující demokracie a spadají do něj činnosti, které jsou pro fungování společnosti důležité, ale jsou jen zřídka zabezpečovány podnikatelskými subjekty.

Neziskový sektor je zaměřen na uspokojování potřeb v několika sférách (Otrusinová, Kubičková, 2011, s. 1):

- Kultura, vzdělávání
- Zdravotnictví
- Sociální služby, charita
- Životní prostředí
- Veřejná správa

Nezisková organizace je pojem, který doposud není v České republice upraven žádným platným předpisem, ale obecně vzato ji můžeme definovat jako organizaci, která byla založena za jiným účelem, než je podnikání, to znamená, že jejím hlavním cílem není dosahování zisku. (Otrusinová, Kubičková, 2011, s. 1)

Spadají do něj obce, kraje a jejich organizační složky, organizační složky státu, příspěvkové organizace, veřejnoprávní instituce, státní fondy, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, občanská sdružení, církve a náboženské společnosti, politické strany a další. (Kraftová, 2002, s. 17)

1.2 Aspekty municipálních účetních jednotek

Pro bližší specifikaci municipálních účetních jednotek je dle Kraftové (2002, s. 19) důležitý jejich popis z funkcionálního a institucionálního hlediska. Kdy právě soulad mezi oběma pohledy je problémem při řízení efektivnosti této jednotky a tvorby veřejných produktů.

1.2.1 Institucionální aspekt

Tento aspekt řeší především strukturu municipální sféry jako takové, zkoumá vazby na strukturu veřejné správy a celého veřejného sektoru a charakter subjektů, které se v této sféře vyskytují. Při rozhodování v rámci toho aspektu existuje řada kritérií. Prvním kritériem je zřizovatel, kdy municipální účetní jednotky můžeme rozdělit na krajské nebo obecní. Další rozdělení je dle charakteru vlastnictví, kdy tyto jednotky jsou veřejné, na druhé straně stojí soukromé firmy. Z hlediska motivu k zisku jsou na rozdíl od ziskových firem neziskové a v neposlední řadě je můžeme členit dle právní formy, a to na příspěvkové organizace, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti a obecně prospěšné společnosti. (Kraftová, 2002, s. 19)

1.2.2 Funkcionální aspekt

Funkcionální aspekt vychází z funkce municipálních účetních jednotek, kterou představuje tvorba a poskytování konkrétního veřejného produktu. Dle Kraftové (2002, s. 19) je prvotní problém už při určení produktu, který by měly municipální účetní jednotky zajišťovat zpravidla kvůli selháním na trhu a jejich důsledkům.

Obdobně jako u předchozího aspektu existuje určité dělení. Jako první se určí prostor produktu, kdy se jedná například o univerzální produkty, které jsou poskytovány prakticky na celém území České republiky, jejich charakter není stanoven municipálními specifiky. Následují lokální produkty, které municipalita poskytuje, ale jejich obsah je místně omezen například péče o parky či místní komunikace. Posledním typem produktu jsou produkty specifické, které se díky svému charakteru váží vždy ke konkrétním podmínkám jako příklad uvádí Kraftová (2002, s. 20) péči o minerální prameny či informační služby v turistických centrech.

Další rozdělení je na základě charakteru poskytovaných služeb na správu a řízení, bezpečnost, místní komunikace a hromadná doprava, zdravotnictví, služby, sociální služby, kultura, sport, veřejné osvětlení, ekologické externality a podobně. (Kraftová, 2002, s. 20)

Tento aspekt se dále dělí podle typu infrastruktury na technickou infrastrukturu či infrastrukturu služeb. A poslední dělení je dle míry privatizace užítku na čistě veřejné, smíšené a soukromé produkty. (Kraftová, 2002, s. 20)

Veřejné produkty nebo také veřejné statky se vyznačují dvěma hlavními rysy. První rys je založen na principu nerivality ve spotřebě, to znamená, že spotřebovávání statku jedním spotřebitelem nesnižuje množství statku pro ostatní spotřebitele a druhý rys představuje nevylučitelnost, díky které není možné vyloučit spotřebitele ze spotřeby veřejného statku. Příkladem čistě veřejného statku může být národní obrana. Soukromé statky jsou na druhé straně typické tím, že nespĺňují ani jednu podmínku pro veřejný statek. Gruber vysvětluje soukromé statky na zmrzlině, kdy v okamžiku kdy ji sní jeden spotřebitel nemůže ji konzumovat nikdo další, takže je soupeřící a také může prodavač odmítnout zmrzlinu nějakému spotřebiteli prodat z čehož vyplývá, že jsou vylučitelné. Uprostřed veřejných a soukromých statků jsou smíšené statky, které se dělí na dvě skupiny. Některé smíšené statky jsou vylučitelné, ale ne soupeřící a naopak. (Gruber, s. 188, 2019)

2 HOSPODAŘENÍ OBCÍ

Pro své fungování a plnění úkolů musí mít obec nejen vymezené území a obyvatele, ale také ekonomickou základnu, kterou představuje majetek. Obec má právo majetek získávat, užívat a nakládat s ním jako právnická osoba a jelikož jako jednotka územní samosprávy hospodaří i s veřejným majetkem jsou právním řádem stanovena určitá omezení a podmínky pro nakládání s tímto majetkem. Cílem tohoto hospodaření je uspokojení potřeb obyvatel obce a tyto potřeby musí obec upřednostňovat před ziskovostí tak, jak to funguje v soukromém sektoru. (Horzinková a Novotný, 2013, s. 144)

Hospodaření obce se vyvíjí od schváleného rozpočtu, který schvaluje zastupitelstvo na kalendářní rok. Tento rozpočet je součástí soustavy veřejných rozpočtů. Svůj majetek musí obec využívat účelně a hospodárně především v souladu s jejími zájmy a povinnostmi dle zákonem vymezené působnosti. Povinností obce je pečovat jak o rozvoj, tak zachování majetku a nepřetržité vedení jeho evidence, musí majetek chránit před zničením, odcizením, zneužitím nebo jiným neoprávněným nakládáním. (Horzinková a Novotný, 2013, s. 146)

Lajtkepová (2007, s. 98) dodává, že hospodaření obce je upraveno zákonem o obcích a rozpočet a s ním spojené činnosti a povinnosti pak zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 8) zmiňují ve své publikaci hlavní zásady hospodaření a finančního řízení v této sféře, které jsou založeny na **principu 3E**:

- **Economy (hospodárnost)** – představuje co nejnižší vynaložení prostředků ovšem při dodržení odpovídající kvality, tedy výkon v poměru s cenou, je to kritérium na vstupu, kdy cílem je dělat věci levně
- **Effectiveness (účelnost)** – jedná se o účelnost dosahování cílů, vztah mezi cíli a výstupy, kdy jde o to, jestli se dělají správné věci, tedy jen takové, které by měly být skutečně provedeny
- **Efficiency (efektivita)** – vyjadřuje míru dosahovaných vstupů, jde o hodnocení vztahu mezi výstupem a vstupem, tedy jestli se věci dělaly správnou cestou

V rámci veřejného sektoru je možné tyto principy rozšířit na **principy 6E** (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 8):

- **Equity (spravedlnost)** – dělat věci správně vzhledem k okolí, tak aby nedocházelo k nepoctivosti a diskriminaci
- **Environment (prostředí)** – jak pracovní, tak životní prostředí je velmi důležité a tento princip se snaží vést k odpovědnému přístupu
- **Ethics (etika)** – klade důraz na morální a právní chování, hraje podstatnou roli v řízení všech firem a veřejná správa není výjimkou

U každého principu, ať už se jedná o hospodárnost, účelnost či efektivitu existují i rizika, která jsou s nimi spojena. Vodáková (2007, s. 21) jako příklady u hospodárnosti uvádí zbytečné plýtvání, přeplácení nebo zbytečný luxus v podobě platby za vyšší kvalitu vstupu, než je pro konkrétní případ potřeba. U efektivnosti jde především o riziko ztráty, kdy použité zdroje nevedou k požadovaným výstupům, neoptimální poměr vstupu a výstupu jako je nízká produktivita práce a podobně, pomalá realizace programu nebo vznik externalit, díky kterým má subjekt vyšší náklady. U účelnosti může být problémem chybná koncepce v podobě nedostatku peněžních prostředků, nedostatečného posouzení potřeb, nejasné cíle či nemožnost realizace.

2.1 Rozpočet obce

Předpokladem dobrého fungování jakékoli účetní jednotky ve veřejné správě je kromě plnění jejich úkolů a jiných povinností také dobře sestavený rozpočet. (Pilný, 2007, s. 29)

Vojtíšková (2019, s. 17) vidí rozpočet jako základní nástroj finančního hospodaření v podobě finančního plánu na předem stanovenou dobu.

Rozpočet obce je decentralizovaný peněžní fond sloužící k prosazování zájmů místních obyvatel a pro financování potřeb veřejné ekonomiky na místní úrovni. (Černohorský a Teplý, 2011, s. 288) Rozpočet a celý rozpočtový proces funguje jako nástroj zabezpečení a financování obecní politiky, který dává do souladu plánované výdaje a příjmy obce. Rozpočet obce je vytvářen, rozdělován a využíván na stejném principu jako ostatní veřejné rozpočty za pomoci nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování, což je typickým rysem pro všechny typy veřejných rozpočtů. (Provazníková, 2015, s. 51)

Obec sestavuje rozpočet obdobně jako veřejné účetní jednotky na rozpočtové období, kterým je kalendářní rok, podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů následně sestavuje i rozpočtový výhled zpravidla na 2 až 5 let, které následují po roce, pro který byl rozpočet sestaven. (Lajtkepová, 2007, s. 98) Pokud není rozpočet schválen před začátkem stanoveného období, hospodáří účetní jednotka podle rozpočtového provizoria až do doby, než schválí příslušný rozpočet. (Peková, 2011, s. 213)

Rozpočet obce obecně obsahuje (Černohorský a Teplý, 2011, s. 288):

- Příjmy a výdaje, které jsou ve vztahu k výkonu státní správy v přenesené působnosti
- Finanční vztahy k podnikatelským subjektům, například daně od podniků nebo dotace podnikům
- Finanční vztahy ke státnímu rozpočtu a státním fondům, ve formě dotací
- Finanční vztahy mezi rozpočtem kraje a obce, kdy příjmem do rozpočtu obce může být dotace z kraje
- Finanční vztahy k ostatním obcím, na základě smluvních spoluprací
- Finanční vztahy k ostatním subjektům, například k bankám v okamžiku, kdy obec čerpá úvěr nebo pojišťovně v případě uzavírání pojistek a další

Příjmy obce dělíme dle Pekové (2005, s. 171) na běžné, kapitálové a ostatní. Běžné příjmy můžeme dále rozdělit na daňové, které mohou mít podobu místních a správních poplatků, svěřených daních například z nemovitostí nebo sdílených daní (část daně z příjmu FO nebo PO). Dále pak nedaňové, to jsou například poplatky za služby nebo příjmy z pronájmu majetku. V běžných příjmech obce Peková uvádí ještě zisk obecních podniků, dividendy z akcií nebo transfery, které mohou být účelové nebo neúčelové. Kapitálové příjmy jsou příjmy z prodeje majetku ať už movitého či nemovitého, příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů, přijaté střednědobé a dlouhodobé úvěry a další. Ostatní příjmy jsou doplňkové, jsou zde například přijaté sankční pokuty.

Na druhé straně příjmů se nacházejí výdaje, které Peková (2005, s. 171) rozdělila do stejných skupin, tedy běžné, kapitálové a ostatní. Běžné výdaje označované také jako neinvestiční slouží k zajištění chodu obce, jsou použity na mzdy a platy, povinné pojištění za zaměstnance, energie, nájemné, placené úroky, pokuty, výdaje na municipální podniky a další. Kapitálové neboli investiční výdaje souvisí s pořízením dlouhodobého majetku, nákupem cenných papírů, investičními půjčkami nebo splátkami úvěrů.

2.1.1 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je složen z postupů, které státní orgány musí aplikovat při sestavování, schvalování, plnění a kontrole rozpočtů. Ve všech fázích tohoto procesu je nutné dodržovat určitá pravidla a zásady. (Pařízková, 2008, s. 152)

Zásady rozpočtového procesu:

- Každoroční sestavování a schvalování
- Reálnost a pravdivost rozpočtu
- Úplnost a jednotnost
- Dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu
- Hospodárnost a efektivnost
- Finanční kontrola, účetní audit
- Publicita (Peková, 2011, s. 213)

Zároveň je Česká republika členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj – OECD a díky tomuto členství by měla dodržovat následující zásady, které se vztahují k celému rozpočtovému procesu:

- Rozpočty by měli být spravovány v jasných, předvídatelných a důvěryhodných mezích v rámci fiskální politiky
- Měli by být v souladu se střednědobými strategickými prioritami vlády
- Rámec hlavního rozpočtu by měl být navržený tak, aby bylo možné efektivně a soudržně uspokojit všechny potřeby rozvoje země
- Data v rozpočtových dokumentech by měly být otevřené, transparentní a přístupné
- Debata o rozpočtech a jejich možnostech by měla být inkluzivní, participativní a realistická
- Rozpočet by měl podávat komplexní, přesný, a především spolehlivý obraz o stavu veřejných financí
- Rozpočet by měl být aktivně plánován, řízen a kontrolován
- Vyhodnocení, výkon a hodnota peněz by měly být nedílnou součástí rozpočtového procesu

- Identifikace a spravování dlouhodobější udržitelnosti a dalších fiskálních rizik by mělo být obezřetné
- Pomocí přísného zajišťování kvality včetně nezávislého auditu by měla být podporována integrita a kvalita rozpočtových prognóz, fiskálních plánů a plnění rozpočtu (Organisation for Economic Co-operation and Development, © 2020)

2.2 Závěrečný účet obce

Po skončení sledovaného období se informace o ročním hospodaření souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu obcí. (Pařízková, 2008, s. 159) Tento účet obsahuje údaje o plnění rozpočtu v plném členění podle příslušné rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem, veškeré finanční operace včetně tvorby a použití peněžních fondů tak, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření municipální účetní jednotky. (Vojtíšková, 2019, s. 33)

Návrh závěrečného účtu musí územní samosprávný celek zveřejnit na svých internetových stránkách a úřední desce vždy nejméně 15 dní před dnem zahájení jeho projednávání, které provádí zastupitelstvo daného celku. Zveřejněn musí být po celou dobu až do okamžiku jeho schválení. Po schválení má obec 30 dní na zveřejnění již schváleného závěrečného účtu na internetových stránkách a současně musí na úřední desce uvést přístup k jeho elektronické podobě. (Vojtíšková, 2019, s. 33)

2.3 Přezkum hospodaření

Samotná povinnost nechat si přezkoumat hospodaření vychází z § 17 odst. 4 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Ovšem samotné přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků je upraveno zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření ÚSC a dobrovolných svazků obcí. Tento zákon stanovuje předmět, hlediska, postupy a pravidla při přezkoumávání.

Cílem přezkumu hospodaření je ověření informací o ročním hospodaření územního celku za účelem zjištění, zda subjekt postupuje v souladu s právními předpisy a jestli hospodaření s veřejnými prostředky v souladu s principy 3E. Obce si mohou vybrat, jestli přezkum provede orgán (například Ministerstvo financí České republiky nebo krajský úřad) nebo jej zadají auditorovi. (Vojtíšková, 2019, s. 36-37) Pilný (2007, s. 193) doplňuje, že přezkum je součástí závěrečného účtu dané účetní jednotky.

3 SPECIFIKA ÚČETNICTVÍ OBCÍ

Účetnictví představuje zdroj informací ekonomického charakteru o finanční a ekonomické situaci konkrétní účetní jednotky. Na základě těchto informací může jejich uživatel rozhodovat a řídit účetní jednotku. Obce se z pohledu účetnictví řadí mezi vybrané účetní jednotky a z toho vyplývají i určitá specifika jejich účetní závěrky. (Novotný, 2019, s. 17)

3.1 Účetní závěrka

Účetní závěrka je výstupem celého systému finančního účetnictví v podobě účetních výkazů, které podávají informace o hospodaření účetní jednotky za dané časové období. Sestavuje se v peněžních jednotkách české měny a v celých tisících. (Vodáková, 2013, s. 39) Účetní jednotky jsou povinné vést účetnictví tak, aby účetní závěrka, která bude sestavena na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace. (Příbylová, 2007, s. 40)

Otrusinová s Kubíčkovou (2011, s. 64) doplňují, že účetní závěrka vybraných účetních jednotek se řídí vyhláškou č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Účetní závěrka obsahuje:

- Rozvaha
- Výkaz zisku a ztráty
- Přehled o peněžních tocích
- Přehled o změnách vlastního kapitálu
- Příloha (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 64)

3.1.1 Rozvaha

Rozvaha často označována také jako bilance, obecně zobrazuje finanční situaci účetní jednotky k určitému datu a zahrnuje běžný a předchozí rok. Je jedním z nejdůležitějších výkazů, zachycuje strukturu a objem majetku a jeho zdrojů financování. (Prokúpková a Svoboda, 2014, s. 46) Majetek je v rozvaze označován jako aktivum, a naopak zdroje financování jako pasiva. Principem rozvahy je, že musí aktiva a pasiva se musí sobě rovnat. (Vodáková, 2013, s. 40) Helfert (s. 38, 2001) doplňuje, že rozvaha je kumulativním

výkazem, protože zachycuje veškerá rozhodnutí a transakce od začátku existence účetní jednotky až po datum přípravy samotného výkazu.

*Tabulka 1 Struktura rozvahy vybraných účetních jednotek
(Vlastní zpracování dle Vyhlášky č. 410/2009 Sb.)*

Aktiva	Pasiva
<i>Dlouhodobý majetek</i>	<i>Vlastní kapitál</i>
• Dlouhodobý hmotný majetek	• Jmění účetní jednotky
• Dlouhodobý nehmotný majetek	• Fondy účetní jednotky
• Dlouhodobý finanční majetek	• Výsledek hospodaření
• Dlouhodobé pohledávky	• Příjmový a výdajový účet rozpočtového hospodaření
<i>Oběžný majetek</i>	<i>Cizí zdroje</i>
• Zásoby	• Rezervy
• Krátkodobé pohledávky	• Dlouhodobé závazky
• Krátkodobý finanční majetek	• Krátkodobé závazky

3.1.2 Výkaz zisku a ztráty

Výsledovka neboli výkaz zisku a ztráty má za úkol poskytnout detailnější informace o výsledku hospodaření. Rozvaha je nejdůležitější výkaz finančního účetnictví, ale nepodává obraz o efektivnosti účetní jednotky, a právě k tomuto slouží tento výkaz (Máče, 2012, s. 312) a i z tohoto důvodu Helfert (s. 40, 2001) tvrdí, že je jejím nezbytným doplňkem. Vybraným účetním jednotkám česká právní úprava ukládá povinnost vykazovat výsledek hospodaření zvlášť za hlavní a zvlášť za doplňkovou činnost. (Vodáková, 2013, s. 41)

*Tabulka 2 Struktura výkazu zisku a ztráty vybraných účetních jednotek
(Vlastní zpracování dle Vyhlášky č. 410/2009 Sb.)*

Náklady celkem	Výnosy celkem
<i>Náklady z činnosti</i>	<i>Výnosy z činnosti</i>
• Spotřeba materiálu a energie	• Výnosy z prodeje výrobků
• Prodané zboží	• Výnosy z prodeje služeb
• Aktivace majetku a služeb	• Výnosy z pronájmu
• Změna stavu zásob vlastní výroby	• Výnosy z prodaného zboží
• Služby	• Výnosy z poplatků
• Osobní náklady	• Jiné výnosy z vlastních výrobků
• Daně a poplatky	• Pokuty a penále
• Odpisy dlouhodobého majetku	• Výnosy z vyřazených pohledávek
• Prodaný majetek	• Výnosy z prodeje majetku
• Tvorba fondů a zúčtování OP a rezerv	• Čerpání fondů
• Další náklady z činnosti	• Ostatní výnosy z činnosti
<i>Finanční náklady</i>	<i>Finanční výnosy</i>
<i>Náklady na transfery</i>	<i>Výnosy z daní a poplatků</i>
<i>Náklady ze sdílených daní a poplatků</i>	<i>Výnosy z transferů</i>

<i>Daň z příjmů</i>	<i>Výnosy ze sdílených daní a poplatků</i>
Výsledek hospodaření (zisk)	Výsledek hospodaření (ztráta)

3.1.3 Přehled o peněžních tocích

Od roku 2010 musí vybrané účetní jednotky povinně sestavovat i přehled o peněžních tocích obecně známý jako „cash flow“. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 68) Výkaz peněžních toků vysvětluje příčiny změn peněžních prostředků nebo peněžních ekvivalentů za sledované účetní období. Tento výkaz je sestavován na peněžní bázi a zobrazuje přítoky a odtoky peněžních prostředků či ekvivalentů v podniku. (Bokšová, 2013, s. 451) Je rozdělen na peněžní toky z provozní činnosti, z dlouhodobých aktiv a z vlastního kapitálu, dlouhodobých pohledávek a závazků. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 68)

3.1.4 Přehled o změnách vlastního kapitálu

Přehled o změnách vlastního kapitálu podává účetní jednotce informace o změnách jednotlivých položek, které tvoří vlastní kapitál za dané časové období. Jedná se opět o výkaz, který je sestavován až po účetní reformě od roku 2010. (Vodáková, 2013, s. 46)

3.1.5 Příloha

Příloha je nedílnou součástí účetní závěrky, která má za úkol dovysvětlit a doplnit informace z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Vyhláška č. 410/2009 Sb., stanovuje rozsah informací, které jsou vybrané účetní jednotky povinny uvádět. (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 244)

3.2 Soustava informativních a monitorujících ukazatelů

V roce 2017 byla Ministerstvem financí provedena změna v metodice monitoringu hospodaření obcí a od té doby se jedná o monitoring hospodaření územních samosprávných celků. Monitoring se používá při hodnocení hospodářských situací obcí a krajů, kdy hlavním úkolem je sledování soustavy ukazatelů, které vychází z účetních a finančních výkazů zasílaných územně samosprávnými celky do systému Státní pokladny. Ukazatele jsou veřejně dostupné a dělí se do dvou skupin – monitorující a informativní. (Ministerstvo financí, © 2018)

Monitorující ukazatele:

- Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %) – podíl dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky, tato hodnota by neměla překročit 60 %
- Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %) – míra zadlužení majetku konkrétního územně samosprávného celku, podíl aktiv krytý cizími zdroji, hodnota by neměla být vyšší než 25 %
- Celková likvidita – podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků, hodnota nižší než 1 ukazuje, že obec není schopna dostát svým závazkům, dostává se do platební neschopnosti (Ministerstvo financí, © 2018)

Informativní ukazatele:

- Počet obyvatel
- Příjem celkem (po konsolidaci)
- Úroky
- Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků
- Dluhová služba celkem
- Ukazatel dluhové služby (v %)
- Průměr příjmů za poslední 4 roky
- Zadluženost
- Aktiva celkem
- Cizí zdroje
- Oběžná aktiva
- Krátkodobé závazky (Netto)
- Stav na bankovních účtech
- Stav na bankovních účtech zřízených příspěvkových organizací
- Zadluženost zřízených příspěvkových organizací, (Monitor Státní pokladna, © 2021)

4 FINANČNÍ ANALÝZA

Finanční analýza slouží ke komplexnímu vyhodnocení finanční situace účetní jednotky a pomáhá odhalit řadu významných skutečností. Tato analýza je nedílnou součástí finančního řízení účetních jednotek díky tomu, že podává zpětnou vazbu o tom, čeho účetní jednotka v konkrétních oblastech dosáhla, jaké splnila předpoklady a kde naopak nastala situace, kterou nečekala nebo jí chtěla předejít. I když se jedná o analýzu minulosti, kdy platí, že minulost se nesmí žádným způsobem ovlivňovat, tak výsledky této analýzy může účetní jednotka použít při rozhodování o své budoucnosti. (Knápková a kol., 2017, s. 17)

Finanční analýza tedy představuje systematický rozbor konkrétních dat, která jsou zpravidla získávána především z účetních výkazů dané účetní jednotky. (Růčková, 2019, s. 9)

Otrusinová s Kubíčkovou (2011, s. 85) dodávají, že na rozdíl od finančního účetnictví není tato analýza upravována žádnými obecně závaznými předpisy či standardy. Díky finanční analýze může účetní jednotka zhodnotit svou situaci a odhalit pozitivní i negativní vlivy na její hospodaření. Finanční analýza slouží především podnikatelským subjektům, ale svou funkci plní i v oblasti municipální sféry. V této oblasti je však nutné zohlednit určitá specifika hospodaření municipálních účetních jednotek, především pak jiný princip financování.

4.1 Základní ukazatele finanční analýzy

Podle Knápkové a kolektivu (2017, s. 71) rozlišujeme tři druhy ukazatelů finanční analýzy – absolutní, rozdílové a poměrové.

4.1.1 Absolutní ukazatele

Absolutní ukazatele vycházejí přímo z účetních výkazů a posuzují hodnoty jednotlivých položek. Dle Růčkové (2019, s. 44) je však tento přístup poměrně omezený, protože neobsahuje žádnou matematickou metodu. Dle Knápkové a kolektivu (2017, s. 71) se využívají hlavně k analýze vývojových trendů nebo procentnímu rozboru jednotlivých komponent účetních výkazů, k tomu slouží horizontální a vertikální analýza.

Horizontální analýza se zabývá časovými změnami absolutních ukazatelů. Vypočítává se absolutní hodnota změny a její procentní vyjádření k výchozímu roku. (Knápková a kol., 2017, s. 71) Z hlediska využití je vhodné, aby účetní jednotka použila delší časovou řadu

údajů, díky tomu zvýší využitelnost poznatků pro své rozhodování a řízení. (Vodáková, 2013, s. 116)

Vertikální analýza je zaměřena na strukturu absolutních ukazatelů, podle Růčkové (2019, s. 46) se někdy označuje i jako analýza komponent. Jde o vyjádření procentních podílů jednotlivých položek výkazů ve vztahu k celkové sumě aktiv a pasiv. Aplikace této metody usnadňuje srovnávání s ostatními účetními jednotkami nebo srovnatelnost účetních výkazů s předchozím obdobím.

4.1.2 Rozdílové ukazatele

Knápková a kolektiv (2017, s. 85) uvádí, že tyto ukazatele slouží k řízení finanční situace účetní jednotky s orientací na likviditu a její analýzu. Mezi nejvýznamnější rozdílové ukazatele patří čistý pracovní kapitál. Čistý pracovní kapitál je rozdíl mezi oběžným majetkem a krátkodobými cizími zdroji a má významný vliv na platební schopnost účetní jednotky. Aby byla účetní jednotka likvidní, musí mít určitou výši relativně volného kapitálu, to znamená, že musí mít přebytek krátkodobých likvidních aktiv nad krátkodobými cizími zdroji. Čistý pracovní kapitál je část oběžného majetku účetní jednotky, která je kryta dlouhodobým kapitálem.

4.1.3 Poměrové ukazatele

Přímá analýza poměrových ukazatelů patří k nejpoužívanějším metodám celé finanční analýzy, především proto, že svým uživatelům umožňuje získat velmi rychlý obraz o finanční situaci účetní jednotky. Do této kategorie řadíme především ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity, kapitálového trhu a cash flow. (Růčková, 2019, s. 47) Sedláček (2007, s. 55) doplňuje, že důvodem k hojnému používání tohoto typu ukazatelů je především, že umožňují provádět časovou analýzu dané účetní jednotky, prostorovou analýzu, díky které se účetní jednotka může porovnat s podobnými účetními jednotkami a mohou být používány jako vstupní údaje k matematickým modelům umožňujícím popsat závislost mezi jevy, hodnotit rizika, klasifikovat stavy a předvídat budoucí vývoj.

4.1.3.1 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability pracují na principu poměrování zisku s jinými veličinami tak, aby bylo možné zhodnotit úspěšnost při dosahování cílů. Rentabilita je měřítkem schopnosti účetní jednotky vytvářet nové zdroje a dosahovat zisku při použití investovaného kapitálu. (Růčková, 2019, s. 47)

4.1.3.2 Ukazatele aktivity

Pomocí ukazatelů aktivity lze zjistit, jestli účetní jednotka efektivně využívá vložené prostředky. Říkají, jestli je velikost jednotlivých druhů aktiv přiměřená ve vztahu k současným nebo budoucím hospodářským aktivitám účetní jednotky, lze je vyjádřit jako obrat nebo dobu obratu jednotlivých položek. (Knápková a kol., 2017, s. 107)

4.1.3.3 Ukazatele zadluženosti

Posuzování finanční struktury účetní jednotky z dlouhodobého hlediska zajišťují ukazatele zadluženosti. Fungují jako indikátory výše rizika, které účetní jednotka podstupuje při určité struktuře cizích a vlastních zdrojů zároveň slouží jako míra schopnosti účetní jednotky znásobit její zisky pomocí vlastního kapitálu. (Růčková, 2019, s. 48)

4.1.3.4 Ukazatele likvidity

Likvidita vyjadřuje schopnost podniku dostát svým krátkodobým závazkům a dle Knápkové a kolektivu (2017, s. 93) ukazatele likvidity poměřují to, čím je možné platit s tím, co je nutné zaplatit. Růčková (2019, s. 48) doplňuje, že trvalá platební schopnost účetní jednotky je jedna ze základních podmínek její úspěšné existence. Za likvidní aktiva považujeme ty, která lze rychle převést na hotovost. (Marinič, 2006, s. 25)

4.2 Specifika finanční analýzy ve veřejném sektoru

Při posuzování finanční situace subjektu ve veřejném sektoru se podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 86) zohledňují 3 kritéria.

Prvním je rentabilita, která představuje hospodárné a efektivní využívání vložených prostředků a plnění předpokládaných funkcí na druhé straně, a to vše s požadovanou vyvážeností mezi dosaženým efektem a vynaloženými prostředky. Ve veřejném sektoru je důležité zohlednit specifické podmínky hodnoceného subjektu, protože tento sektor zahrnuje subjekty hospodařící na různém principu, a právě díky tomuto je potřeba ukazatele rentability modifikovat. U subjektů hospodařících rozpočtově je kritériem úspora rozpočtových výdajů při zachování kvality a rozsahu zajišťovaných činností. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 86)

Druhým kritériem je schopnost hradit splatné závazky, což je do jisté míry stejné jako u podnikatelských subjektů i když je zde opětovně potřeba zohlednit specifika hospodaření daného subjektu. Likvidita pak spočívá především ve správném časovém sladění a tvorbě

peněžních prostředků než v jejich objemové shodě. Je to způsobeno především pravidelnými příjmy ze státního nebo krajského rozpočtu. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 86)

Posledním kritériem při posuzování finanční situace účetní jednotky ve veřejném sektoru je finanční nezávislost vlastníka, tedy struktura zdrojů. Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 86) tvrdí, že toto kritérium se může na první pohled jevit jako nejvíce problematické, ale po hlubším prozkoumání lze téměř u většiny subjektů veřejného sektoru využít hned několik měřítek a kritérií, které jsou zpravidla používány v podnikatelské sféře. V dnešní době je možné například sledovat poměr cizích zdrojů v kapitálu tak, aby bylo zachováno postavení státu, tedy vlastníka jakožto hlavního vlastníka.

Hlavní oblasti finanční analýzy v municipální sféře:

- Běžné hospodaření
- Investiční činnosti a jejich financování
- Hospodaření s majetkem (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 86)

Podrobnější rozčlenění finanční analýzy v municipální sféře:

- Analýza hospodaření v běžném rozpočtu
- Analýza druhů příjmů a výdajů
- Analýza salda běžného rozpočtu
- Analýza dosahovaných úspor
- Analýza investičních výdajů a příjmů
- Analýza nákladů na údržbu a správu majetku
- Analýza vytváření a využívání rezerv
- Analýza závazků
- Analýza majetku
- Analýza celkových provozních nákladů (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 87)

4.3 Soubor finančních ukazatelů municipální účetní jednotky

Při zvážení výše uvedených specifíků finančního hospodaření subjektů ve veřejném sektoru se využívají pro potřebu finanční analýzy vybrané finanční ukazatele, které vzájemně tvoří soubor finančních ukazatelů analýzy municipální účetní jednotky. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 112)

4.3.1 Ukazatel autarkie

Klasický ukazatel pro municipální sféru, který odráží míru soběstačnosti municipální účetní jednotky. (Kraftová, 2002, s. 101) Otrusinová a Kubičková (2011, s. 112) uvádí, že se jedná o pokrytí nákladů vyplívajících z hlavní činnosti pomocí dosažených výnosů, vyjadřuje se zpravidla v procentech. Tento ukazatel by měl dosahovat hodnoty vyšší než 1, protože v ten okamžik jsou výnosy vyšší než náklady. Vypočítáme jej jako podíl výnosů a nákladů z hlavní činnosti.

4.3.2 Ukazatel rentability

Kraftová (2002, s. 105) tvrdí, že rentabilita jako prostředek k hodnocení efektivnosti nebo výnosnosti účetních jednotek patří k tradičním ukazatelům v soukromém sektoru, ale u municipálních účetních jednotek je to jeden z nejdiskutovanějších problémů. Municipální účetní jednotky vedle své hlavní činnosti realizují i činnost doplňkovou neboli vedlejší a v tomto případě je tvorba zisku z hlavní činnosti velmi diskutabilní, protože cílem této účetní jednotky není dosahování zisku, ale vyrovnané hospodaření. V rámci doplňkové činnosti je ovšem zisk a jeho maximalizace základním cílem. Při každé činnosti je proto vhodné použít jiný ukazatel, u hlavní činnosti ukazatel autarkie a u vedlejší činnosti právě ukazatele rentability. Rentabilitu lze vypočítat jako podíl požadovaného vstupu či efektu k vynaloženým vstupům. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 113)

4.3.3 Ukazatel nákladové rentability

Nákladová rentabilita dle Kraftové (2002, s. 107) představuje nejpřísnější ukazatel efektivnosti. Ukazatel nákladové rentability poměruje takzvaný užitný efekt v podobě zisku se vstupem, který byl na jeho produkci potřeba. Užitný efekt je odrazem užitečnosti produktu pro jeho spotřebitele po cenové, kvalitní a kvantitativní stránce. Otrusinová a Kubičková (2011, s. 113) doplňují, že kromě zisku může užitný efekt představovat třeba i úspora či jinak vyjádřený výsledek. Ukazatel může být použit jak v hlavní, tak doplňkové činnosti. Vyšší hodnota tohoto ukazatele v různých obdobích či u různých subjektů znamená, že vynaložené

prostředky byly účinněji vynaloženy. Na druhou stranu nepodává informace o objemu nákladů, jestli jsou odůvodněné, rozpočtované nebo překračující rozpočtovou výši.

4.3.4 Ukazatel míry pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

Ukazatel vyjadřuje, jak velkou část ztráty z hlavní činnosti municipální účetní jednotky pokryl zisk z doplňkové činnosti. To znamená, že říká, v jaké míře doplňková činnost plní svoji funkci. Může být aplikován pouze u specifických subjektů veřejného sektoru, které kromě hlavní činnosti vykonávají i činnost doplňkovou a také pouze tam, kde je hospodářský výsledek z hlavní činnosti ztrátou, protože pokud by byl výsledek hospodaření z hlavní činnosti kladný nebo roven nule nemělo by smysl tento ukazatel uplatňovat. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 113)

4.3.5 Ukazatele aktivity

Tyto ukazatele jsou pro municipální účetní jednotky doplňkové, a to z toho důvodu, že se prolínají hodnocením ukazatelů z jiných oblastí. Při hodnocení subjektů ve veřejném sektoru je vhodné využít následující ukazatele aktivity (Kraftová, 2002, s. 119):

- Obrat kapitálu
- Míra vázanosti fixních aktiv ve výnosech (rychlost obratu těchto aktiv)
- Doba obratu pohledávek
- Poměr doby obratu krátkodobých pohledávek a závazků
- Rychlost obratu zásob (v případě, že jsou zásoby významnou položkou)

4.3.6 Ukazatele financování

Ukazatele financování u municipálních účetních jednotek při finanční analýze jsou zpravidla především:

- Ukazatel finanční samostatnosti
- Ukazatel věřitelského rizika
- Míra zadluženosti vlastního kapitálu
- Míra oddlužování (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 115)

4.3.7 Ukazatele likvidity

Tyto ukazatele lze podle Otrusinové a Kubíčkové vyčíslit i interpretovat u municipálních účetních jednotek zcela shodně jako u podnikatelských subjektů. V rámci krátkodobých závazků je potřeba zvážit, které závazky budou zahrnuty do výpočtu. (2011, s. 116) Kraftová (2002, s. 114) rozděluje ukazatele likvidity na okamžité, pohotové a běžné, to, které bude účetní jednotka vykazovat záleží na výši hodnoty jejich zásob a pohledávek.

4.3.8 Ukazatele investičního rozvoje/útlumu

Pro zjištění stavu a hospodaření s dlouhodobým majetkem se použijí ukazatele investičního rozvoje nebo útlumu. Jejich podstatou je zaměření na opotřebení dlouhodobého majetku a podílu odpisů v rámci financování investičních aktivit účetní jednotky. Jedná se například o koeficient opotřebení dlouhodobého majetku nebo míru investičního rozvoje. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 116)

4.3.9 Ukazatele produktivity

Ve veřejné sféře jsou ukazatele produktivity obměnou ukazatelů rentability. Rozdíl je v tom, že místo zisku používají municipální účetní jednotky jiné hodnoty představující objem výkonu a za vstupní veličinu je dosazován například počet pracovníků, opracovaná doba a další hodnoty z oblasti objemu vynaložené pracovní síly. Mezi ukazatele produktivity patří ukazatel produktivity práce z přidané hodnoty, produktivita kapitálu z přidané hodnoty a další. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 116)

5 VEŘEJNÉ PROJEKTY, JEJICH TVORBA A HODNOCENÍ

Zde je důležité vymezit základní pojmy jako je veřejný projekt a veřejná zakázka, protože tyto pojmy bývají často zaměňované, ale rozhodně nemají stejný význam, neboť veřejná zakázka představuje jen jednu z možností, kterou může být veřejný projekt realizován. (Maaytová, Ochrana a kol., 2015, s. 71)

5.1 Veřejný projekt

Ochrana (2011, s. 115) definuje veřejné projekty jako systémové investiční aktivity vlády určité úrovně jejichž cílem je přinést konkrétní finální efekty do budoucna. Veřejný projekt může mít buď materiální nebo duchovní formu veřejného statku, který má za úkol splnit určité společenské cíle, očekávání či přínosy. O způsobu jeho rozsahu, obsahu a alokace se rozhoduje zpravidla v procesu veřejné volby. (Ochrana, 2004, s. 10)

Hamerníková a Maaytová (2010, s. 75) uvádí, že v případě veřejných projektů nejde jen o pohyb finančních prostředků, ale i o realizaci určitých stanovených cílů. Kromě vzniku statků či služeb může často docházet i ke korekci nespravedlnosti co se týkala konkrétní skupiny obyvatelstva. Podle autorek nejsou výjimkou ani případy, kdy vláda pomocí návrhů, schvalování či realizace veřejných projektů chce stimulovat ekonomické subjekty nebo rozvoj vybraných odvětví a specifických ekonomických aktivit.

Každý veřejný projekt obsahuje finanční ohodnocení, díky kterému se následně hledá způsob, jak lze efektivně uspokojit konkrétní veřejné potřeby. Tyto projekty jsou zpravidla realizovány veřejnou zakázkou. (Ochrana, 2004, s. 10)

Základní znaky veřejného projektu:

- Jasně stanovené cíle a efekty projektu
- Definice potřebných zdrojů a jejich nákladové vyjádření
- Realizační projektový plán a přesně vymezené činnosti
- Časové ohodnocení jednotlivých činností
- Organizační podmínky a realizační předpoklady, stanovení zodpovědnosti za vedení a realizaci
- Nákladově-užitkové hodnocení veřejného projektu (Ochrana, 2011, s. 115)

5.1.1 Základní kroky při tvorbě a hodnocení veřejného projektu

Ochrana (2011, s. 115) rozdělil tvorbu a hodnocení veřejného projektu na čtyři fáze dle časového hlediska. Jako první je přípravná fáze, následuje realizační a exploatační fáze a poslední fází je fáze ukončení.

Obrázek 1 Fáze tvorby a hodnocení veřejného projektu
(Vlastní zpracování dle Ochrany, 2011, s. 116)

5.1.1.1 Přípravná fáze

Výchozím krokem při tvorbě veřejného projektu je identifikace veřejných potřeb. Tato potřeba souvisí zpravidla s nějakým veřejným problémem například časté dopravní zácpy nebo znečištění ovzduší. Dále se musí provést analýza rámcových podmínek. Tyto podmínky jsou důležité omezující faktory, které limitují možnosti řešení, jde například o legislativu a její právní rámec nebo disponibilní veřejné zdroje. Analýza těchto faktorů je důležitá především proto, že vymezi všechna možná řešení, které by mohly být realizovány za daných podmínek. Jakmile jsou získány informace o veřejné potřebě a analýze podmínek, je možné stanovit projektové cíle – očekávané stavy v budoucnosti. K těmto cílům je potřebné stanovit hodnotící kritéria, díky kterým se seřadí jednotlivé způsoby řešení a doporučí se realizace nejvhodnější varianty. (Ochrana, 2011, s. 116)

5.1.1.2 Realizační fáze

V této fázi se na základě realizačního projektového plánu dochází k samotné realizaci projektu. Výstupem této fáze je zvětšení projektových cílů do podoby uskutečněné investice tedy realizovaný projekt. Za pomoci ex post analýzy je možné zpětně prověřit shodu původně stanovených projektových cílů s reálně uskutečněnou investicí. (Ochrana, 2011, s. 118)

5.1.1.3 Exploatační fáze

Exploatační fáze spočívá v zařazení projektu do životního cyklu a programové struktury v rámci které plní určité stanovené cíle. Takto začleněný program následně přináší užitky

po celou dobu plánovaného životního cyklu, které se mohou ověřovat pomocí různých analýz. (Ochrana, 2011, s. 118)

5.1.1.4 Fáze ukončení

Po uplynutí plánované doby životního cyklu je konkrétní program ukončen a dochází k jeho likvidaci. (Ochrana, 2011, s. 118)

5.2 Veřejná zakázka

Veřejná zakázka je definována zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek jako zakázka na dodávky, služby, stavební práce či koncese na služby a stavební práce. Veřejná zakázka je realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli. Z ekonomického hlediska představuje účelnou alokaci zdrojů na základě veřejné soutěže. (Ochrana, 2008, s. 9) Její využití v podstatě znamená, že se zadavatel rozhodl něco nakoupit od externího subjektu namísto své vlastní produkce. Nakupit může, jak dílčí vstupy jako jsou například popelářské vozy nebo komplexní službu v podobě svozu komunálního odpadu. (Maaytová, Ochrana a kol., 2015, s. 72)

Subjekty veřejného sektoru pomocí veřejných zakázek pořizují různé druhy zboží, služeb či stavebních prací a vždy je pro ně důležité, aby dosáhli maximální hodnoty či užitku za vynaložené prostředky. Proto zadavatelé ve veřejných nabídkách velmi konkrétně definují požadavky a předmět plnění zakázky a následně hledají takovou nabídku při které dosáhnou nejlepšího poměru mezi kvalitou plnění a cenou. (Novák a kolektiv, 2018, s. 7)

Maaytová, Ochrana a kolektiv (2015, s. 76) dodávají, že rozlišujeme dva druhy veřejných zakázek – podlimitní, nadlimitní a malého rozsahu. Nadlimitní zakázky musí být zadávány dle Evropských směrnic a jsou zveřejněny v Evropském věstníku. Také je zde delší časový limit mezi zveřejněním a termínem pro podání nabídky, jelikož se předpokládá i možná účast zahraničních subjektů. Na druhé straně podlimitní zakázky mohou být upravovány národní legislativou s ohledem na principy transparentnosti, nediskriminace a rovného zacházení, informace o těchto zakázkách jsou k dispozici ve věstníku veřejných zakázek. U zakázek malého rozsahu se vzhledem k jejich předpokládané hodnotě jeví neefektivně realizace složitých formálních výběrových řízení, protože administrativní náklady by mohly překročit případnou úsporu.

6 NÁKLADOVĚ UŽITKOVÉ METODY VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Veřejný sektor často čelí otázkám typu, jaké programy, projekty nebo jednoduše varianty doporučit s ohledem na náklady a přínosy. (Ochrana, 2005, s. 9) Také se tento sektor musí při rozhodování řídit principy 3E, které vystihují potřebu jednat ekonomicky a racionálně s veřejnými zdroji vzhledem k jejich vzácnosti a omezenosti a stanoveným cílům. (Ochrana a kol., 2010, s. 38) Hodnocení těchto užitků se může provádět právě pomocí metod nákladově užitkové analýzy. Tyto metody představují velmi užitečný nástroj především pro instituce veřejné správy ať už se to týká rozhodování zastupitelů o investičních projektech nebo rozhodování řádového zaměstnance na obecním úřadu. Na každý projekt se musí pohlížet z různých úhlů a pozic různých subjektů a také musí zahrnovat velmi široké spektrum aspektů, protože při rozhodování jde především o veřejný zájem. (Valašské Meziříčí, 2017, s. 5)

Přínosem nákladově užitkových metod podle Otrusínové a Kubíčkové (2011, s. 117) je rozlišení různých situací z hlediska cílů či účelů jak na straně vstupů, tak na straně výstupů. Základem těchto metod je hledání a analýza možností, jak současně měřit vynaložené prostředky a výstupy nefinančního charakteru. Díky těmto metodám je možné najít odpovědi na otázky typu co všechno je možné při hodnocení efektivnosti brát v potaz jako výstupy a jak tyto výstupy kvantifikovat nebo jak definovat a kvantifikovat vynaložené prostředky.

Hamerníková a Maaytová (2010, s. 91) doplňují, že velkou předností těchto metod je i vysoký stupeň hodnověrnosti informace v souladu s principy 3E.

Druhy nákladově užitkových metod:

- **CMA** – analýza minimalizace nákladů
- **CEA** – analýza efektivnosti nákladů
- **CUA** – analýza nákladů a užitku
- **CBA** – analýza nákladů a přínosů (Ochrana, 2005, s. 57)

6.1 Metoda CMA

Nejjednodušší metodou nákladové analýzy je metoda analýzy minimalizace nákladů, dále jen CMA. (Ochrana, 2004, s. 37) Tato metoda je zpravidla používána při hodnocení projektů a význam spočívá v tom, že její pozornost je zaměřena na analýzu všech možných efektů a nákladů s cílem maximálního komplexního posouzení projektu tak, aby v případě

opomenutí jednoho důsledku nebyl ohrožen celý projekt díky větším nákladům. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 119)

Kritériem metody CMA je hospodárnost. V rámci hodnocení se hledá varianta s nejnižšími náklady za předpokladu, že splní očekávaný cíl. Pokud by varianta sice měla nejnižší náklady, ale nebyla schopná splňovat stanovené cíle, musí být z rozhodování vyřazena. (Hamerníková, Maaytová, 2010, s. 92) Velmi často je metoda CMA uplatňována u nabídek ve veřejné soutěži, kdy jediným kritériem je nabídková cena. Výše ceny je přípustná jen do míry, při které neohrozí stanovené cíle a nesníží se kvalita požadovaného produktu, kvalitu může veřejný sektor nadefinovat například standardem. (Ochrana, 2011, s. 84)

Výhodou této metody je, že je velmi jednoduchá a dá se snadno aplikovat. Nevýhodou je její možnost použití pouze v případech kdy i nejnižší cena dokáže zaručit potřebnou úroveň užitku a současně se dá předpokládat jednotnost a srovnatelnost všech uvažovaných variant. Tento nedostatek lze odstranit pomocí přesného stanovení podmínek soutěže a uzavřením patričné smlouvy. Další negativum je její neschopnost hodnotit a srovnávat projekty s různou dobou životnosti a v neposlední řadě tato metoda hodnotí pouze náklady, ale nebere v potaz možné přínosy hodnocených projektů. (Valašské Meziříčí, 2017, s. 19)

Využít tuto metodu je vhodné při hodnocení menších vzájemně srovnatelných projektů se stejnou dobou životnosti dále například u nákupu specifického druhu majetku nebo tam kde je jasný užitek a jedná se o nutnou či akutní aktivitu kdy náklady jsou klíčovým faktorem úspěchu. (Valašské Meziříčí, 2017, s. 19)

6.2 Metoda CEA

Další z metod je metoda analýzy efektivnosti nákladů, dále jen CEA, která je založena na kritériu efektivnosti a měří, jaké jsou náklady na naturální jednotku výstupu například na metr čtvereční vyčištěné plochy, náklady na jednoho studenta, náklady na jednu hodinu provozu a další. Podmínkami pro možnost jejího využití je srovnatelnost hodnocených výdajových aktivit a přesná formulace programového cíle. (Hamerníková, Maaytová, 2010, s. 93) Využívá se tam, kde je ocenění přínosů projektu v peněžních jednotkách velmi komplikované a kalkuluje jen náklady, které se vztahují k danému projektu. (Valašské Meziříčí, 2013, s. 22) Brent (2014, s. 8) doplňuje, že tuto metodu je možné považovat za zvláštní případ metody CBA.

Srovnatelným programem dle Maaytové, Ochrany a kolektivu (2015, s. 59) může být například vzdělávací vysokoškolský program se stejným odborným zaměřením a se stejnou kvalitou výstupu, to znamená, že při absolvování dosáhnou účastníci stejné kvalifikace a skutečného vzdělání, ale můžou jej absolvovat na různých univerzitách či fakultách.

Hodnocení jednotlivých variant je děláno na základě stanoveného poměru C/E , C jsou náklady vyjádřené v peněžních jednotkách a E jsou výstupy vyjádřené v peněžních jednotkách. Jakmile jsou k dispozici výsledky seřadí se varianty do pořadí od nejlepší nákladově efektivní relace až po nejhorší nákladově efektivní relaci. (Ochrana, 2005, s. 83)

V případě, že existuje jen jeden cíl projektu, hledá se nejefektivnější možná cesta, která vede k dosažení stanoveného cíle jako například nejvýhodnější možnost snížení počtu dopravních nehod v problémovém úseku cesty. Na druhé straně může nastat i případ, kdy projekt má více cílů a všechny zkoumané varianty dosáhnou cíle ve stejné míře, například když každá varianta zvolí jiný technologický postup pro čištění odpadních vod, ale obě mají stejné výsledky, mění se metoda CEA na metodu CMA. (Valašské Meziříčí, 2017, s. 25)

Předností této analýzy je, že ji lze použít pro jakékoliv varianty, které mají v konečném důsledku stejný druh efektu. Často může jít o projekty rozdílné povahy. Výhodou této metody je, že není potřeba oceňovat nehmotné položky, což bývá mnohdy problematické, na druhé straně je potřeba umínit, že metoda CEA má i svá omezení, a to v tom, že se oceňuje tentýž druh výstupu. Výběr naturálních jednotek jako předpokladu k měření výstupu může být problematický právě v těch případech, kdy je pozorován různorodý tok užitků. (Valašské Meziříčí, 2017, s. 25)

6.3 Metoda CUA

Metoda analýzy nákladů užitku vychází podle Ochrany (2004, s. 50) z teorie užitku. Užitek je dle této teorie chápán jako subjektivní pocíťované uspokojení z navrhovaného projektu. Hodnotitel projektů může vytvořit vlastní hodnotící stupnici podle své míry a potřeby uspokojení například stupnici v intervalu 0 až 10, kdy hodnota 0 představuje nejméně požadovaný stav a hodnota 10 nejvíce preferovaný stav.

Tato metoda vznikla v souvislosti s ekonomickou analýzou zdraví, ale má význam i v oblasti veřejné správy. Vznikla jako reakce na otázku, jak oceňovat výstupy, které nelze nebo není vhodné vyjadřovat v peněžních jednotkách. Do jisté míry je podobná metodě CEA, ale na rozdíl od ní CUA poměřuje efekty jednotlivých programů podle subjektivně vážené

užitečnosti a ta bývá pro každého jiná. Analýza se zaměřuje na nestejně, subjektivně porovnatelné výsledky a její funkcí je zjistit, jak moc odpovídají nabídky očekávanému uspokojení potřeb s přihlédnutím k vynaloženým nákladům. (Valašské Meziříčí, 2017, s. 28)

Nejvýznamnější uplatnění nachází metoda CUA v oblasti veřejné správy a zdravotnictví a v celé řadě dílčích oblastí zpravidla se jedná o kvalitu života ve vazbě na životní prostředí, kulturní život, infrastrukturu nebo školství a podobně. (Valašské Meziříčí, 2017, s. 30) Kalouda (2019, s. 141) doplňuje, že je to z toho důvodu, že v těchto oblastech není vždy možné používat finanční ohodnocení.

Jejím hlavním přínosem je schopnost zohlednit kvalitu výsledného efektu, a to i navzdory nutnosti stanovit určité předpoklady, zjednodušení či odhady, obecně je metoda CUA schopna vnést do hodnocení projektů a programů klíčový prvek a tím jsou preference občanů. Nedostatkem je problém určení či změření užitku jakožto subjektivního pocitu. Každý racionálně smýšlející spotřebitel se snaží o maximalizaci svého užitku a minimalizaci nákladů vynaložených na jeho dosažení, proto je následně těžké u veřejných projektů určit, který užitek je ten žádoucí vzhledem k ostatním variantám. (Valašské Meziříčí, 2017, s. 30)

6.4 Metoda CBA

S potřebou omezovat veřejné výdaje se objevuje problém, jak tyto omezené zdroje alokovat. Výdaje by měly být vynakládány ekonomicky racionálně v souladu s principy 3E – hospodárně, efektivně a účelně. Všechny tři kritéria nemusí být vždy naplněna a účetní jednotka často stojí před rozhodnutím, který z těchto tří principů bude preferovat a v jaké míře. Poslední metodou nákladově užitkové analýzy je metoda analýzy nákladů a přínosů, dále jen CBA. (Vodáková, 2013, s. 148)

6.4.1 Historie metody CBA

Počátky metody Cost-benefit analýzy jsou spjaty již se samotným vznikem oceňování veřejných projektů. Původně ji využívalo Sdružení stavitelů armády USA, které tyto postupy převzalo od francouzských stavitelů najatých Georgem Washingtonem při americké revoluci a sloužila především pro hodnocení vodních rozvojových projektů. Díky své dlouhodobé existenci se odlišuje od ostatních metod, které vznikaly až během druhé poloviny dvacátého století. Několik následujících let byla jediným nositelem principů této analýzy vojenská akademie ve West Pointu. Roku 1936 byl kongresem vydán zákon pro kontrolu povodní, který svými ustanoveními velmi napomáhal k vymezení definice metody CBA. Zákon

požadoval, aby přínosy převyšovaly předpokládané náklady. I díky tomuto zákonu, Sdružení stavitelů později vyvinulo metody pro odhadování budoucích nákladů a výnosů. V 50. letech dvacátého století objevili akademici, že již výše zmíněné sdružení pracuje s vyvinutým systémem ekonomické analýzy veřejných projektů, proto tyto metody začali upravovat a ovlivňovat a CBA se postupem času stala teoretickým východiskem pro většinu oblastí rozhodování o veřejných projektech. O historii a vývoji metody lze najít nespočet teorií. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj uvádí, že vše začalo použitím této metody při hodnocení francouzské infrastruktury v 19. století. Významným milníkem byl tlak na efektivitu správy po druhé světové válce, kdy byl pohled veřejnosti upřen na způsoby využití a zajištění veřejných rozpočtů tak, aby byly efektivně použity na veřejné investice. Vznikla takzvaná „new welfare economics“, což byla v podstatě CBA spolu s praktickými rozhodovacími procesy. Od 60. let se CBA těšila oblibě a současnosti je brána jako hlavní porovnávací metoda u veřejných investic a veřejné politiky. (Marešová, 2012, s. 57-58)

6.4.2 Podstata metody CBA

Podstatou metody CBA je podle Siebera (2004, s. 6) postupně odpovídat na otázku: „Co komu realizace investičního projektu přinese a co komu bere?“. Boardman a kolektiv (2017, s. 2) uvádí, že jedním z hlavních účelů této analýzy je usnadňovat společenské rozhodování, přesněji tato metoda pomáhá k efektivnějšímu rozdělování veřejných prostředků, u kterých musí veřejný sektor umět obhájit důvod jejich alokace, a právě k této obhajobě slouží jako jedna z několika variant i metoda CBA. Podle Hymana (2010, s. 234) představuje CBA metoda praktickou techniku pro určování relativních nákladů a přínosů v průběhu času především u vládních projektů. Brent (2014, s. 11) vidí Cost-benefit analýzu jako konzistentní rámec pro veřejný sektor při rozhodování o tom, kdy jsou intervence žádoucí a kdy ne, ať už je potřeba rozhodnout o dotacích, snížení cel, podpoře zemědělských cen, regulaci životního prostředí nebo například o množství peněžních prostředků poskytnutých na výzkum nemoci AIDS, to vše a mnohem více je schopna pojmout metoda CBA. Tato metoda se dá použít jak v soukromém, tak veřejném sektoru, nicméně v tom veřejném je její rozsah širší, protože bere v potaz náklady a přínosy nejen investičního subjektu, ale i dalších subjektů. (Vodáková, 2013, s. 149)

Základem CBA je analýza dopadů investice na všechny zapojené subjekty, kvantifikace efektů a v neposlední řadě převod na společnou v ideálním případě peněžní jednotku. (Valašské Meziříčí, 2017, s. 34) Jednou z hlavních předností této metody je, že se dá aplikovat téměř na jakýkoli projekt na rozdíl od zbývajících metod, další podstatná výhoda

je možnost využít teoretického i metodického aparátu podnikových financí, protože po definici efektů se s nimi zachází jako s hotovostními toky. (Sieber, 2004, s. 7)

CBA je specifická tím, že je potřeba všechny náklady a přínosy kvantifikovat, a to lze buď přímo nebo nepřímo. Podle výsledků je následně realizován právě ten projekt, jehož rozdíl mezi přínosy a náklady projektu je maximální. Takový způsob vynaložení prostředků je dle CBA chápán jako efektivní. (Vodáková, 2013, s. 149) Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 119) doplňují, že při porovnávání nákladů a přínosů bere CBA v potaz i časové rozložení jednotlivých toků a převádí je všechny na jeden okamžik pomocí současné hodnoty.

Ochrana (2005, s. 59) za základní kritérium při hodnocení touto metodou považuje sledování čistého současného přínosu, kdy kritérium je dáno platným vztahem kde současná hodnota přínosů je vyšší než současná hodnota nákladů vyjádřených v peněžních jednotkách.

Nejčastější chyby při jejím využití vychází především z duplicit zjištěných nákladů a přínosů, opomenutí, že přínos pro jednoho účastníka může být zároveň nákladem pro jiného a v tom, že přínosy a náklady by se vždy měly vztahovat k danému projektu. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 121)

6.4.3 Typy metody CBA

Pomocí metody CBA měříme jak vstupy, tak výstupy v peněžních jednotkách, a zatímco na jedné straně bývá kvantifikace přímých nákladů jednoduchá, tak na druhé straně nepřímé náklady a přínosy bývá zpravidla těžké kvantifikovat, v některých případech je to dokonce až nemožné. Rozlišujeme dva základní typy CBA podle rozsahu kalkulovaných nákladů a přínosů, a to na užší a širší. (Kalouda, 2019, s. 138)

Při užší analýze nákladů a přínosů se kalkulují pouze přímé náklady, které se bezprostředně vztahují k investičnímu projektu a přímé přínosy, které plynou konkrétní přímé cílové skupině. V takovém případě jsou náklady chápány jako újma, která se přímo vztahuje k investici. Přínosy jsou pak peněžně vyjádřené užitky, který mají pozitivní dopad na danou cílovou skupinu. (Ochrana, 2005, s. 69)

Druhým typem CBA je širší, pomocí které se kalkulují na straně nákladů a příjmů ještě navíc položky společenských nákladů a přínosů. (Ochrana a kol., 2010, s. 63) Tyto náklady a přínosy jsou následně alokovány jako nepřímé a souvisí s negativními a pozitivními externalitami. Společenské náklady se podle Ochranu (2005, s. 69) týkají společnosti jako celku. Širší analýza kalkuluje i náklady obětované příležitostí i dopady, které

potencionálně veřejný projekt může způsobit všem členům společnosti bez ohledu na konkrétní cílovou skupinu. V takových případech se zohledňují i nemateriální újmy jako je například hluk po postavení dálnice a s ním spjatá újma na zdraví obyvatelů, znehodnocení rodinných domů nebo bytových jednotek, které se nachází poblíž lokalitě, kde se postavila jaderná elektrárna a podobně. Investiční akce ovšem přináší nejen negativní ale i pozitivní společenské efekty například u již výše zmíněné dálnice může být pozitivním efektem ušetření času a snížení doby průjezdnosti a u jaderné elektrárny je kladem vytvoření několika pracovních míst a snížení ekologického znečištění krajiny díky zastavení provozu elektrárny na hnědé uhlí.

V rámci širší CBA je možné rozlišovat neredukovanou a redukovanou analýzu společenských přínosů a nákladů. Při redukované formě jsou peněžně kvantifikovány takové položky, které lze relativně přesně stanovit. Efekty, které jsou obtížně vyčíslitelné budou vyjádřeny slovně a doplněny komentářem. Neredukovaná forma analýzy společenských přínosů a nákladů peněžně ohodnocuje veškeré společenské újmy i přínosy jako je například hluk z nové komunikace, znetvoření krajiny díky nové elektrárně nebo přínos řidičům novou dálnicí v podobě ušetřeného času. (Ochrana, 2004, s. 41)

6.4.4 Postup metody CBA

V rámci odborné literatury existuje celá řada postupů pro zpracovávání analýzy metodou CBA a žádný není považován za nejlepší či neadekvátnější, proto je zde uvedeno několik přístupů jak zahraničních, tak českých autorů.

Boardman (2017, s. 6) uvádí 9 dílčích kroků při CBA:

- Specifikace souboru alternativních projektů
- Rozhodnutí, se kterými přínosy a újmy se bude počítat
- Identifikace a stanovení vhodných měřících ukazatelů
- Predikce dopadů po celou dobu životnosti projektu
- Vyjádření veškerých dopadů projektu v peněžních prostředcích
- Diskontace přínosů a nákladů kvůli zjištění jejich současné hodnoty
- Výpočet čistě současné hodnoty všech alternativ
- Provedení analýzy citlivosti

- Na základě výsledků doporučit vhodné řešení a alternativu

Brent (2006, s. 4-6) poznamenává, že CBA se dá provést ve 4 krocích:

- Musí se zahrnout veškeré přínosy a náklady jak společenské, tak soukromé, přímé, nepřímé, hmotné a nehmotné
- Přínosy a náklady vychází ze standartních principů ekonomie blahobytu, tedy na spotřebitelově ochotě zaplatit za projekt v podobě přínosu a nákladech, které jsou poražení ochotni přijmout jako náhradu za vynaložené zdroje
- Diskontní sociální sazba zahrnující i preference budoucích generací by měla být použita při diskontování toků čistých přínosů za rok
- Omezení nejsou povolena samostatně, ale jsou zahrnuta do cílových funkcí. Je potřeba řešit rozdělení zisku, do kterého se musí zahrnout ochota spotřebitele platit dle jeho platební schopnosti. Také je potřeba si uvědomit, že kalkulovaná sociální cena kapitálu je jiná než cena tržní.

Kalouda (2019, s. 126) realizuje metodu CBA v 11 krocích:

- Definice a popis projektu
- Tvorba finančního plánu
- Určení subjektů, které budou ovlivněny projektem a jak
- Popis stavu a následného vývoje zainteresovaných subjektů v případě realizace či nerealizace projektu
- Určení maxima všech možných nákladů a přínosů
- Rozdělení efektů projektu na kvantifikované a nekvantifikované
- Převod kvantifikovatelných efektů na peněžní toky
- Stanovení diskontní sazby
- Výpočet hodnot účelových funkcí
- Interpretace ukazatelů
- Rozhodnutí o nejlepší variantě

V České republice se veřejná správa při hodnocení projektů pomocí metody CBA řídí metodickou příručkou, ve které Sieber (2004, s. 8) definuje následující kroky:

- Definice podstaty projektu
- Vymezení struktury projektu
- Popis rozdílů mezi nulovou a investiční variantou
- Určení a kvantifikace všech relevantních nákladů a přínosů pro všechny životní fáze projektu
- Vyčlenění neocenitelných přínosů a nákladů a jejich slovní popis
- Převod ocenitelných nákladů a přínosů na peněžní toky
- Stanovení diskontní sazby
- Výpočet kritériálních ukazatelů
- Provedení citlivostní analýzy
- Posouzení projektu na základě kritériálních ukazatelů, neocenitelných efektů a citlivostní analýzy
- Rozhodnutí o přijatelnosti a financování projektu

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 OBEC KOKORY

Obec Kokory se nachází v Olomouckém kraji, ležící necelých 7 kilometrů od okresního města Přerov. Kokory jsou součástí mikroregionu Dolek. (Místopisný průvodce, © 2021) Rozloha obce je 671 hektarů a má 1 153 obyvatel. Obec Kokory se pyšní bohatou historií a těší se dobré občanské vybavenosti. Je zde mateřská i základní škola s oběma stupni, zdravotní centrum s obvodním i zubním lékařem, sportovní vyžití, veřejná doprava, knihovna, centrum pro osoby se zdravotním postižením Dominika, obchody, zemědělské družstvo a plno míst pro volnočasové aktivity. V obci je možné nalézt sbor dobrovolných hasičů, myslivecké sdružení Hradisko nebo zájmový spolek Kokorští sousedé. (Obec Kokory, © 2021)

Obrázek 2 Znak obce Kokory (Zdroj: www.obeckokory.cz)

7.1 Historie obce

Oblast Kokor patří k nejstarším osídleným místům na Přerovsku, což dokládají i archeologické nálezy datované až do doby bronzové. První písemná zmínka pochází z roku 1276, kdy byla obec až do roku 1492 v držení drobné šlechty, pánů Kokorských z Kokor. Po nich se stali majiteli Ludanicové, jezuité, studijní fond a nakonec Eichhoffové, kteří vlastnili už rokytnické panství. Díky dekretu Ferdinanda I byly Kokory v roce 1535 povýšeny na městečko. Během 18. století, kdy Kokory byly ve vlastnictví jezuitů vzniklo v obci několik barokních památek jako je například kaple sv. františka Xaverského z roku 1724, pivovar z roku 1761, který dokladuje hospodářské podnikání jezuitů v oblasti Hané a pivo se zde vařilo 150 let. V neposlední řadě je zde i románský kostel Nanebevzetí Panny Marie a renovovaný klášter dominikánek. (Místopisný průvodce, © 2021)

7.2 Orgány obce

Mezi orgány obce Kokory patří starosta, místostarosta, zastupitelstvo, rada obce, obecní úřad a finanční a kontrolní výbor. (Obec Kokory, © 2021)

Starostkou obce Kokory je Ing. Jana Habáňová, jejíž funkci po dobu nepřítomnosti vykonává místostarosta Ing. Petr Kostiha, oba jsou ve svých funkcích uvolnění a spolu se svými povinnostmi dohlíží i na řádný chod obecního úřadu, kde kromě nich je k dispozici paní účetní Jitka Janoušková a administrativní pracovnice Ing. Irena Lichnovská. (Obec Kokory, © 2021)

Dalším orgánem je zastupitelstvo, které se skládá z 15 členů a spolu s paní starostkou a místostarostou je zde ještě MUDr. Antonín Hluší, PhD., Ing. Dominik Jurečka, Ladislav Zapletal, Karel Bluma, Ing. Zdeněk Děřda, Karol Drexler, JUDr. Ivana Hučínová, Ing. Ondřej Marek, Mgr. Jana Mederová, Bc. Lubomír Rýc, Zdenka Růžičková, Ing. Jiří Zapletal a Hana Zittová. Jednání zastupitelstva jsou veřejná a občané mohou kdykoli přijít a sledovat jednání, případně mít nějaké připomínky a poznámky k aktuálně řešeným tématům a tímto způsobem se mohou zapojit do rozvoje obce. Rada obce se skládá ze starostky, místostarosty a dalších 3 členů, kteří byli zvoleni z řad zastupitelstva a jsou jimi MUDr. Antonín Hluší, PhD., Ing. Dominik Jurečka a Ladislav Zapletal. (Obec Kokory, © 2021)

V obci je zřízen také finanční a kontrolní výbor. Finanční výbor je pod vedením Ing. Zdeňka Děřdy a má další dva členy, a i kontrolní výbor se skládá ze tří členů a jeho předsedkyní je Zdenka Růžičková. (Obec Kokory, © 2021)

7.3 Demografický vývoj obyvatel obce

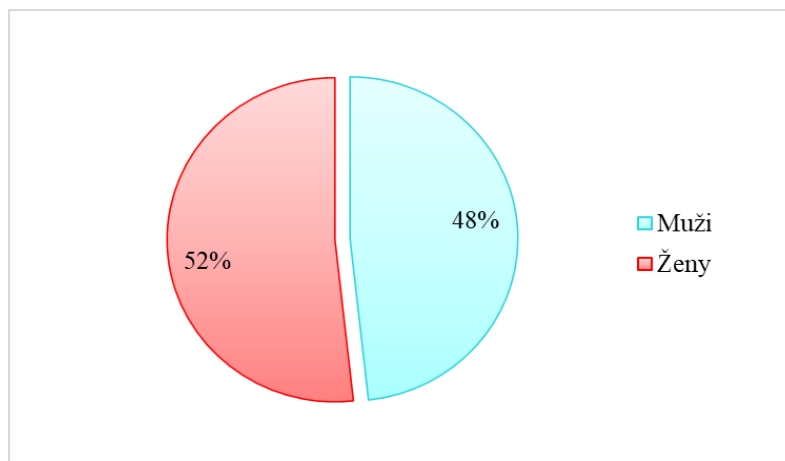
Tabulka 3 Demografický vývoj obyvatelstva obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování dle Místopisný průvodce© 2021)

Rok	Muži (do 15 let)	Muži (nad 15 let)	Ženy (do 15 let)	Ženy (nad 15 let)	Změna	Celkem
2016	78	446	72	524	-1	1120
2017	85	441	71	524	1	1121
2018	91	450	74	517	11	1132
2019	89	451	79	518	5	1137
2020	94	446	75	508	-14	1123

Hodnoty v tabulce jsou vždy k 1. lednu konkrétního roku. Jak je patrné, ve všech sledovaných letech se počet obyvatel v obci držel nad 1 100. V průběhu let docházelo k mírným výkyvům, největší výkyv v podobě úbytku byl v roce 2020, kdy se počet obyvatel snížil o 14 na výsledných 1 123. Naopak nejvyšší přírůstek obyvatel byl ve třetím

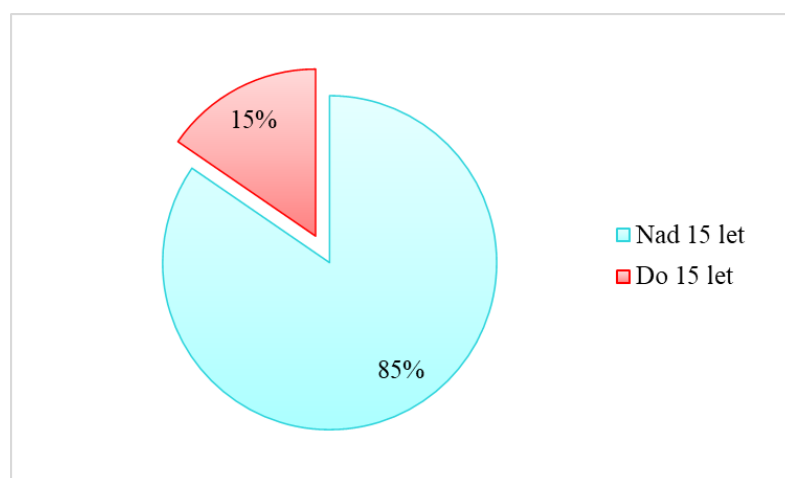
sledovaném roce, kdy přibylo v obci 11 obyvatel. V letošním roce, tedy v roce 2021, bylo k 1. 1. v obci Kokory 99 mužů do 15 let a 439 mužů nad 15 let. Žen do 15 let bylo o 26 méně než mužů ale v kategorii nad 15 let už ženy naopak převyšovaly muže o 65 osob. Celkový počet obyvatelstva oproti roku 2020 klesl k 1. lednu roku 2021 o 8 osob na výsledných 1 115 obyvatel.

Obrázek 3 Rozložení obyvatelstva obce Kokory podle pohlaví v roce 2021

(Vlastní zpracování)

Pomocí grafu na obrázku č. 3 je možné vidět rozložení obyvatelstva obce Kokory v roce 2021 v rozdělení na muže a ženy. Počet mužů a žen je téměř vyrovnaný, avšak ženy převyšují počtem muže o 4 %. Další graf pak porovnává věkové rozložení obyvatel pro letošní rok a podle těchto hodnot v obci převažuje starší obyvatelstvo nad 15 let v celkové výši 85 procent a mladiství do 15 let pak v obci tvoří zbylých 15 %.

Obrázek 4 Rozložení obyvatelstva obce Kokory podle věku v roce 2021

(Vlastní zpracování)

8 FINANČNÍ ANALÝZA OBCE

Finanční analýza představuje rozbor finanční situace účetní jednotky a nalezení jejich silných a slabých stránek, které mají vliv na vývoj jejího hospodaření. Při finanční analýze budou využity základní účetní výkazy jako rozvaha a výkaz zisku a ztráty, které jsou k dispozici na portálu Monitor provozovaným Ministerstvem financí České republiky. Dále budou využity informace z příloh, závěrečných účtů a rozpočtových výhledů obce. Cílem této finanční analýzy bude vyhodnotit stav finanční a ekonomické situace obce Kokory za posledních pět let.

8.1 Analýza aktiv, pasiv, nákladů a výnosů a výsledků hospodaření

V rámci této analýzy bude použita horizontální a vertikální analýza. Horizontální analýza má za úkol zhodnotit meziroční změny jednotlivých položek účetních výkazů a vertikální analýza naopak poskytuje informace o procentuálním zastoupení jednotlivých položek v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Analýza bude provedena od roku 2016 do roku 2020.

8.1.1 Analýza aktiv

Tabulka č. 4 znázorňuje strukturu aktiv ve sledovaných letech 2016 až 2020 a tyto hodnoty budou následně podrobeny horizontální a vertikální analýze.

Tabulka 4 Struktura aktiv obce Kokory v tis. Kč v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování dle Monitor Státní Pokladna, ©2021)

Položka	2016	2017	2018	2019	2020
Stálá aktiva	54 387,53	53 542,25	109 698,65	198 932,71	222 214,86
DNM	8,47	6,78	5,08	3,39	1,69
DHM	41 772,05	40 928,47	96 286,57	185 522,33	209 756,17
DFM	12 607,00	12 607,00	12 457,00	12 457,00	12 457,00
Dlouhodobé pohledávky	-	-	950,00	950,00	-
Oběžná aktiva	36 445,15	46 938,58	63 252,84	30 179,11	21 923,87
Zásoby	76,66	72,46	68,40	66,52	62,10
Krátkodobé pohledávky	177,98	239,13	2 214,95	784,67	617,28
KFM	36 190,52	46 627,00	60 969,50	29 327,92	21 244,49
Aktiva celkem	90 832,68	100 480,83	172 951,50	229 111,82	244 138,73

Tabulka 5 Vertikální analýza aktiv obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování)

Položka	2016	2017	2018	2019	2020
Stálá aktiva	59,88%	53,29%	63,43%	86,83%	91,02%
DNM	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
DHM	45,99%	40,73%	55,67%	80,97%	85,92%
DFM	13,88%	12,55%	7,20%	5,44%	5,10%
Dlouhodobé pohledávky	0,00%	0,00%	0,55%	0,41%	0,00%
Oběžná aktiva	40,12%	46,71%	36,57%	13,17%	8,98%
Zásoby	0,08%	0,07%	0,04%	0,03%	0,03%
Krátkodobé pohledávky	0,20%	0,24%	1,28%	0,34%	0,25%
KFM	39,84%	46,40%	35,25%	12,80%	8,70%
Aktiva celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Aktiva obce podrobena vertikální analýza znázorňuje tabulka č. 5. Ve všech sledovaných letech převažují stála aktiva nad těmi oběžnými. Nejmenší rozdíl je patrný v roce 2017, kdy stálá aktiva tvořila 53,29 % z celkových aktiv, a naopak největší rozdíl je v roce 2020, kdy stálá aktiva po meziročním růstu dostáhla 91,02 % tedy 222 214,86 tis. Kč z celkové hodnoty aktiv obce. Tyto aktiva jsou ve všech sledovaných letech tvořeny převážně dlouhodobým hmotným majetkem, kde stavby představují největší položku následované pozemky a samostatně hmotnými movitými věcmi a jejich soubory. Další nedílnou součástí stálých aktiv je dlouhodobý finanční majetek, který byl v roce 2016 necelých 14 % a naopak nejnižší hodnoty dosahoval v posledním analyzovaném roce, kdy se jeho hodnota lehce vyšplhala nad 5 %. Dlouhodobé pohledávky jsou patrné jen v letech 2018 a 2019 avšak netvoří ani jedno celé procento z celkových aktiv. V oběžných aktivech převažuje svou hodnotou ostatní položky krátkodobý finanční majetek, jehož hodnota 46 627 tis. Kč v roce 2017 tvořila téměř 47 % a byla zároveň nejvyšší hodnotou ve všech sledovaných letech. Nejmenší hodnoty dosahoval krátkodobý finanční majetek v posledním roce ve výši 8,70 %. Zásoby, u kterých v soukromém sektoru zpravidla můžeme vidět mnohem větší hodnoty, ve sledovaném intervalu netvoří ani 1 procento z celkového objemu aktiv za rok.

Tabulka 6 Horizontální analýza aktiv obce Kokory v letech 2016-2020
(Vlastní zpracování)

Položka	2016/2017		2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
Stálá aktiva	- 845,28	-1,55	56 156,40	104,88	89 234,06	81,34	23 282,15	11,70
DNM	- 1,69	-19,95	- 1,70	-25,07	- 1,69	-33,27	- 1,70	-50,15
DHM	- 843,58	-2,02	55 358,10	135,26	89 235,76	92,68	24 233,84	13,06
DFM	-	0,00	- 150,00	-1,19	-	0,00	-	0,00
Dlouhodobé pohledávky	-	0,00	950,00	100,00	-	0,00	- 950,00	-100,00
Oběžná aktiva	10 493,43	28,79	16 314,26	34,76	- 33 073,73	-52,29	- 8 255,24	-27,35
Zásoby	- 4,20	-5,48	- 4,06	-5,60	- 1,88	-2,75	- 4,42	-6,64
Krátkodobé pohledávky	61,15	34,36	1 975,82	826,25	- 1 430,28	-64,57	- 167,39	-21,33
KFM	10 436,48	28,84	14 342,50	30,76	- 31 641,58	-51,90	- 8 083,43	-27,56
Aktiva celkem	9 648,15	10,62	72 470,67	72,12	56 160,32	32,47	15 026,91	6,56

Horizontální analýza v tabulce č. 6 umožňuje vidět meziroční vývoj jednotlivých aktiv obce. Největší nárůst stálých aktiv byl v období 2017/2018 o 104,88 %. Tento růst stálých aktiv byl způsoben převážně růstem dlouhodobého hmotného majetku, který sám v daném období vzrostl o 135,26 % a hodnotu 55 358,10 tis. Kč. V následujících obdobích stálá aktiva současně s dlouhodobým hmotným majetkem rostla, 2018/2019 o 81,34 % a v posledním sledovaném období o necelých 12 %. V prvním sledovaném období 2016/2017 zaznamenala stálá aktiva pokles o 1,55 %, ten byl vyvolaný převážně poklesem dlouhodobého hmotného majetku. Oproti dlouhodobému hmotnému majetku, jehož hodnota ve sledovaných letech rostla u dlouhodobého nehmotného majetku byly zaznamenány meziroční poklesy, které se během let zvyšovaly. V prvním roce jeho hodnota klesla o 19,55 % a v posledním už o 50,15 %. Poslední položka z oblasti dlouhodobého majetku je finanční majetek, který se změnil jen v období 2017/2018 snížením o 1,19 %, tedy o 150 tis. Kč, jinak byl ve sledovaném období konstantní. Dlouhodobé pohledávky obce Kokory byly na začátku období nulové, ovšem v období 2017/2018 vzrostly na 950 tis. Kč, tyto pohledávky měla obec v letech 2018 a 2019 a v posledním sledovaném roce se vrátily zpátky na nulovou hodnotu.

Opakem stálých aktiv jsou oběžná aktiva, která znázorňuje druhá polovina tabulky č. 6. Jejich hodnota v období 2016/2017 a 2017/2018 rostla vždy kolem 30 % v dalších letech už byl u této položky evidován pokles, v období 2018/2019 o více než 50 % a potom o 27,35 %. Snížení oběžných aktiv v období 2018/2019 bylo způsobeno hlavně snížením krátkodobého finančního majetku o 31 641,58 tis. Kč způsobeným díky pohybu peněžních prostředků na bankovních účtech obce. Zásoby každoročně klesaly zpravidla o hodnotu kolem 4 tis. Kč, ale v období 2018/2019 jen o necelé 2 tisíce korun. Hlavní položku zásob představuje materiál na skladě a poklesy byly způsobeny právě jeho vyskladňováním. Krátkodobé pohledávky ve svém meziročním vývoji pocítily jak kladné, tak záporné výkyvy

hodnot. V první polovině sledovaného období byl pozorován růst, nejprve o 34,36 % a následně o 826,25 %, v peněžní hodnotě se jednalo o růst v hodnotě skoro 2 milionů korun. Zároveň je tento nárůst krátkodobých pohledávek nejvyšším nárůstem ze všech sledovaných položek v rámci aktiv, žádná jiná položka nezaznamenala tak velký skok ve svém meziročním vývoji. Hned v dalším roce hodnota krátkodobých pohledávek klesla o 1 430,28 tis. Kč, v procentuálním vyjádření o 64,57. I přes všechny poklesy se celková aktiva dokázala udržet v kladných meziročních hodnotách a rostla. V prvním období 2016/2017 o necelých 11 %, v dalším období vzrostla nejvíce a to o 72,12 % v peněžním vyjádření se jednalo o částku ve výši 72 470,67 tisíc korun. Dále vrůst o 32,47 % a v posledním období byl růst procentuálně nejmenší, a to o necelých 7 %.

8.1.2 Analýza pasiv

Stručný přehled pasiv a jejich hodnot v tis. Kč poskytuje tabulka č. 7, která vychází z účetních závěrek obce Kokory v jednotlivých letech. Tato tabulka je doplněna hned tou následující tabulkou, kde jsou hodnoty z první tabulky podrobeny vertikální analýze obdobně jako předtím u aktiv obce.

Tabulka 7 Struktura pasiv obce Kokory v tis. Kč v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování dle Monitor Státní Pokladna, ©2021)

Položka	2016	2017	2018	2019	2020
Vlastní kapitál	90 440,24	100 051,58	140 140,00	197 481,78	215 793,72
Jmění ÚJ a upravující položky	55 103,28	54 901,27	82 337,90	132 214,88	152 894,10
Fondy ÚJ	-	-	-	-	-
Výsledek hospodaření	35 336,95	45 150,30	57 802,10	65 266,91	62 899,61
Cizí zdroje	392,44	429,26	32 811,50	31 630,04	28 345,02
Rezervy	-	-	-	-	-
Dlouhodobé závazky	20,00	20,00	32 210,00	30 710,00	27 020,00
Krátkodobé závazky	372,44	409,26	601,50	920,04	1 325,02
Pasiva celkem	90 832,68	100 480,83	172 951,50	229 111,82	244 138,73

Tabulka 8 Vertikální analýza pasiv obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování)

Položka	2016	2017	2018	2019	2020
Vlastní kapitál	99,57%	99,57%	81,03%	86,19%	88,39%
Jmění ÚJ a upravující položky	60,66%	54,64%	47,61%	57,71%	62,63%
Fondy ÚJ	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Výsledek hospodaření	38,90%	44,93%	33,42%	28,49%	25,76%
Cizí zdroje	0,43%	0,43%	18,97%	13,81%	11,61%
Rezervy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Dlouhodobé závazky	0,02%	0,02%	18,62%	13,40%	11,07%
Krátkodobé závazky	0,41%	0,41%	0,35%	0,40%	0,54%
Pasiva celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Z pasiv podrobených vertikální analýze lze vyčíst, že největší položkou ve všech sledovaných letech je vlastní kapitál, jehož hodnota neklesla pod 81 %. Největší poměrovou část zaujal vlastní kapitál hned v prvním roce a tvořil téměř celých 100 % pasiv, kdy rozdíl byl jen 392,44 tis. Kč, následující rok byl rozdíl mezi celkovými pasivy a vlastním kapitálem také pouhých 0,43 % avšak v dalších letech už byl rozdíl větší, díky nárůstu dlouhodobých závazků. V analyzovaném intervalu obec netvořila žádné fondy a její vlastní kapitál se skládal pouze z její jmění a upravujících položek a výsledku hospodaření. Jmění obce a jeho upravující položky vždy svou hodnotou přesahovalo 54 % až na rok 2018, kdy hodnota byla na úrovni 47,61 %. Nejmenší podíl výsledku hospodaření na celkových pasivech byl vyzorován v roce 2020 ve výši 25,76 % naopak nejvíc se na celkových pasivech podílel už ve druhém sledovaném roce, a proto je možné předběžně predikovat, že rok 2017 byl pro obec z hlediska hospodaření neúspěšnější. Cizí zdroje obce první dva roky dosahovaly stejné procentuální hodnoty a tvořili necelé procento celkových pasiv, ovšem zvrat nastal v roce 2018, kdy se hodnota cizích zdrojů vyšplhala na necelých 19 % a následně se držela nad 10 %. Rezervy nebyly tvořeny po celou dobu zkoumaného období a krátkodobé závazky ani v jednom sledovaném roce nedosáhly ani na hodnotu 1 %.

*Tabulka 9 Horizontální analýza pasiv obce Kokory v letech 2016-2020
(Vlastní zpracování)*

Položka	2016/2017		2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
Vlastní kapitál	9 611,34	10,63	40 088,42	40,07	57 341,78	40,92	18 311,94	9,27
Jmění ÚJ a upravující položky	- 202,01	-0,37	27 436,63	49,97	49 876,98	60,58	20 679,22	15,64
Fondy ÚJ	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00
Výsledek hospodaření	9 813,35	27,77	12 651,80	28,02	7 464,81	12,91	- 2 367,30	-3,63
Cizí zdroje	36,82	9,38	32 382,24	7543,74	- 1 181,46	-3,60	- 3 285,02	-10,39
Rezervy	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00
Dlouhodobé závazky	-	0,00	32 190,00	160950,00	- 1 500,00	-4,66	- 3 690,00	-12,02
Krátkodobé závazky	36,82	9,89	192,24	46,97	318,54	52,96	404,98	44,02
Pasiva celkem	9 648,15	10,62	72 470,67	72,12	56 160,32	32,47	15 026,91	6,56

Obdobně jako tabulka č. 6 nám tabulka č. 9 ukazuje meziroční vývoj položek, nyní ale na opačné straně rozvahy a tedy pasiv. Pasiva jsou i v této tabulce rozdělena na vlastní kapitál a cizí zdroje. Jak již bylo vidět z předchozích tabulek obec ve sledovaných letech nevytvářela žádné fondy a vzhledem k jejich nulovým hodnotám nebyl evidován ani žádný meziroční růst či pokles stejně jako u rezerv v rámci cizích zdrojů. V prvním období 2016/2017 kleslo o 0,37 % jmění účetní jednotky a jeho upravující položky, peněžní hodnota tohoto poklesu je 202,01 tisíc korun. V ostatních letech už hodnota jmění účetní jednotky rostla, nejprve o necelých 50 %, pak už o 60,58 % a v posledním roce o 15,64 %. Výkyvy ve sledovaných

obdobích byly způsobeny převážně položkou transfery na pořízení dlouhodobého majetku. K 31. 12. 2018 byla pod záštitou této položky přijata investiční dotace ve výši 27 638 635,57 Kč na výstavbu kanalizace a čističky odpadních vod. Výsledek hospodaření v prvních třech obdobích rostl, nejprve o necelých 10 milionů, následně zhruba o 12,5 milionu a ve třetím období vzrostl o skoro 7,5 milionu korun. Ve čtvrtém období a zároveň posledním období došlo u hospodářského výsledku ke snížení o 3,63 %, což činilo 2 367,30 tis. Kč. Vlastní kapitál celkově rostl, o 40 % vyrostl jak v období 2018/2019 tak i 2019/2020, bylo to díky už výše se zmiňujícím transferům na pořízení dlouhodobého majetku v rámci jmění účetní jednotky. V letech 2016/2017 se zvýšil o 10,63 % tedy o 9 611,34 tisíc korun a v závěrečném sledovaném období vzrostl o hodnotu 18 311,94 tisíc korun, procentuálně o 9,27 %.

V další části tabulky jsou tentýž způsobem analyzovány cizí zdroje obce. Cizí zdroje během prvních dvou analyzovaných období vykazovaly kladný meziroční růst. V období 2016/2017 se zvýšily o 9,38 % v druhém skokově o 7 543,74 % z počátečních 429,26 tis. Kč na téměř 33 milionů korun. Tato vysoká jak procentuální, tak peněžní hodnota změny je přisuzována především položce dlouhodobé závazky, kdy účetní jednotka v roce 2018 čerpala dlouhodobý úvěr za účelem výstavby kanalizace a čističky odpadních vod, a právě díky tomuto úvěru skočila položka dlouhodobých závazků o neuvěřitelných 160 950 % z původní hodnoty 20 tisíc korun na 32 210 tisíc korun. Od roku 2019 začalo dle splátkového kalendáře splácení úvěru, a proto docházelo ke snížení dlouhodobých závazků nejprve o 1,5 milionu korun, necelých 5 % a v posledním roce byla splátka tohoto úvěru 3 milionu korun, kdy celkové snížení dlouhodobých závazků bylo ve výši 3 690 tisíc korun a procentuálně o 12,02 %. Krátkodobé závazky měly rostoucí tendenci v průběhu celého sledovaného období. V prvním období vzrostly tyto závazky o necelých 10 % následně už se držely v intervalu od 44,02 % do 52,96 %.

8.1.3 Analýza výnosů, nákladů a výsledků hospodaření z hlavní činnosti

Analýza výnosů, nákladů a výsledků hospodaření z hlavní činnosti bude vycházet z následující tabulky, která zjednodušuje výkazy zisku a ztrát obce v letech 2016 až 2020. U územně samosprávných celků jako je obec se rozlišuje výsledek hospodaření z hlavní a z hospodářské činnosti, ovšem obec Kokory ve sledovaných letech u hospodářské činnosti vykazuje nulové hodnoty, proto bude kladen důraz na hlavní činnost.

Tabulka 10 Struktura V, N a VH obce Kokory v tis. Kč v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování dle Monitor Státní Pokladna, ©2021)

Položka	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy celkem	15 538,90	18 059,47	22 175,59	21 759,97	26 556,28
Z činnosti	1 234,21	1 322,67	1 295,42	1 672,25	1 714,45
Finanční	207,53	284,26	2 216,40	125,23	79,87
Z transferů	704,71	1 731,29	2 001,96	1 761,28	7 989,77
Ze sdílených daní a poplatků	13 392,44	14 721,26	16 661,81	18 201,21	16 772,19
Náklady celkem	8 453,53	8 246,12	9 523,79	14 295,16	28 923,58
Z činnosti	6 296,50	6 160,07	7 166,71	11 288,99	26 592,16
Finanční	-	-	281,21	410,03	392,12
Na transfery	2 106,97	2 021,11	2 016,41	2 182,36	1 859,50
Daň z příjmů	50,05	61,94	59,47	413,79	79,80
VH před zdaněním	7 135,42	9 875,29	12 711,26	7 878,60	- 2 287,49
VH běžného období	7 085,37	9 813,35	12 651,79	7 464,81	- 2 367,29

Tabulka 11 Vertikální analýza V, N a VH obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování)

Položka	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Z činnosti	7,94%	7,32%	5,84%	7,68%	6,46%
Finanční	1,34%	1,57%	9,99%	0,58%	0,30%
Z transferů	4,54%	9,59%	9,03%	8,09%	30,09%
Ze sdílených daní a poplatků	86,19%	81,52%	75,14%	83,65%	63,16%
Náklady celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Z činnosti	74,48%	74,70%	75,25%	78,97%	91,94%
Finanční	0,00%	0,00%	2,95%	2,87%	1,36%
Na transfery	24,92%	24,51%	21,17%	15,27%	6,43%
Daň z příjmů	0,59%	0,75%	0,62%	2,89%	0,28%

Tabulka č. 11 zobrazuje vertikální analýzu výnosů a nákladů od roku 2016 do roku 2020. Největší procentuální podíl na celkových výnosech má ve všech sledovaných letech položka výnosy ze sdílených daní a poplatků ta hned v prvním sledovaném roce nabyla nejvyšší hodnoty a to 86,19 % a naopak nejmenší podíl byl v posledním sledovaném roce ve výši 63,16 %. Finanční výnosy se držely kolem jednoho procenta až na rok 2018, kdy jejich hodnota byla necelých 10 %. Nejmenší procentuální podíl u transferových výnosů byl v roce 2016 ve výši 4,54 % a naopak nejvyšší v roce 2020, a to 30 %. Výnosy z činnosti se v letech 2016, 2017 a 2019 pohybovaly lehce nad 7 % a ostatních letech dosahovaly nižších hodnot, nejméně pak v roce 2018.

Dále je z tabulky patrné, že největší položku celkových nákladů v celém období tvořily náklady z činnosti, které ve vždy tvořili více než 70 %, v posledním sledovaném roce dokonce přesáhly 90 %. Druhá největší položka má podobu nákladů na transfery jejichž výše

v prvním roce začínala na 24,92 % a postupně klesala až na hodnotu 6,43 %. V letech 2016 a 2017 měla obec nulové finanční náklady, které v roce 2018 vzrostly na hodnotu 2,95 % a následně byl u nich zaznamenán pokles až k poslední hodnotě 1,36 %. Náklady na daň z příjmů se konstantně držely lehce pod 1 % celkových nákladů, avšak v roce 2019 dosáhly vyšší hodnoty a to 2,89 %.

Tabulka 12 Horizontální analýza V, N a VH obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování)

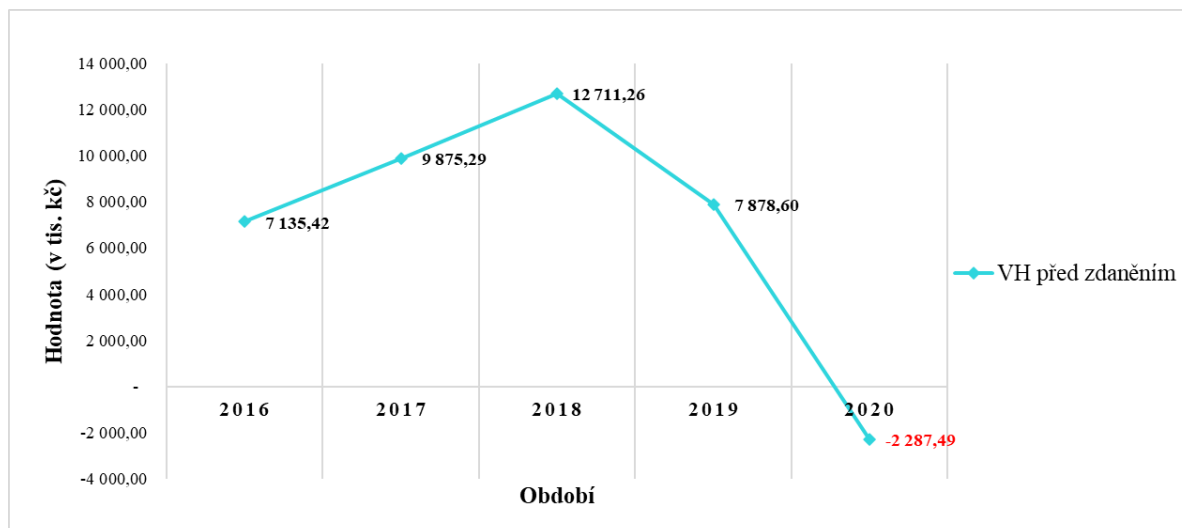
Položka	2016/2017		2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
Výnosy celkem	2520,57	16,22	4116,12	22,79	-415,62	-1,87	4796,31	22,04
Z činnosti	88,46	7,17	-27,25	-2,06	376,83	29,09	42,20	2,52
Finanční	76,73	36,97	1932,14	679,71	-2091,17	-94,35	-45,36	-36,22
Z transferů	1026,58	145,67	270,67	15,63	-240,68	-12,02	6228,49	353,63
Ze sdílených daní a poplatků	1328,82	9,92	1940,55	13,18	1539,40	9,24	-1429,02	-7,85
Náklady celkem	-207,41	-2,45	1277,67	15,49	4771,37	50,10	14628,42	102,33
Z činnosti	-136,43	-2,17	1006,64	16,34	4122,28	57,52	15303,17	135,56
Finanční	0,00	0,00	281,21	100,00	128,82	45,81	-17,91	-4,37
Na transfery	-85,86	-4,08	-4,70	-0,23	165,95	8,23	-322,86	-14,79
Daň z příjmů	11,89	23,76	-2,47	-3,99	354,32	595,80	-333,99	-80,71
VH před zdaněním	2739,87	38,40	2835,97	28,72	-4832,66	-38,02	-10166,09	-129,03
VH běžného období	2727,98	38,50	2838,44	28,92	-5186,98	-41,00	-9832,10	-131,71

Stejně jako u rozvahových položek byla horizontální analýza provedena i na položkách výkazu zisku a ztráty. Z tabulky je patrné, že položky jak výnosů, tak nákladů mají kolísavou tendenci. Výnosy na začátku sledovaného období narůstaly, v prvním období o 16,22 % a v druhém o 22,79 %. Od 2018/2019 ovšem začal jejich meziroční vývoj klesat, napřed o necelá dvě procenta a pak o 22 % v peněžní hodnotě 4 796,31 tis. Kč. Výnosy z činnosti představují převážně výnosy z místních poplatků, z prodeje služeb a pronájmu, jejich vývoj byl kladný ve všech sledovaných letech až na druhé období, kdy byl zaznamenán lehčí pokles o 2,06 %, tedy o 27,25 tis. Kč. Finanční výnosy se v období 2016/2017 a 2017/2018 zvyšovaly, napřed o téměř 37 % potom o 679,71 %, tedy o 1 932,14 tis. Kč až na 2 216 400 Kč. Jednalo se především o výnosy z prodeje cenných papírů a podílů ve výši necelých 2 milionů korun. Potom klesly na pouhých 125 tisíc korun, což byl pokles o skoro 95 % a v této tendenci pokračovaly i v posledním období se snížením v celkové výši 45 360 Kč o 36,22 %. Kladný vývoj byl u výnosů z transferů v obdobích 2016/2017, 2017/2018 a 2019/2020, v prvním roce došlo ke zvýšení o 145,67 %, druhém pouhých 15,63 % a v posledním o 353,63 %. Ve třetím sledovaném období výnosy z transferů klesly o 240,68 tisíc korun. Výnosy ze sdílených daní a poplatků v každém období rostly v intervalu od 1 328,82 tis Kč až do 1940,55 tis. Kč. V konečném období ovšem klesly o 7,85 %.

Náklady na druhé straně se snížily jen v prvním období, jinak měly rostoucí tendenci v intervalu od 15,49 % až po 102,33 %. Byly to především náklady z činnosti, které zapříčinily růst celkových nákladů. V rámci nákladů z činnosti největší položky představují mzdové náklady, ostatní služby a odpisy následované zákonným sociálním pojištěním, spotřebou energie a materiálu. Finanční náklady v prvních dvou letech byly nulové, ale v roce 2018 se vyšplhaly na 281,21 tis. Kč. Byly to hlavně prodané cenné papíry a podíly a úroky. Největší nárůst nákladů na transfery byl v 2018/2019 o 8,23 %, v ostatních obdobích byl evidován pokles v intervalu od 0,23 % až po 14,79 %. Kategorii nákladů uzavírá daň z příjmů, která má také kolísavou tendenci. V prvním a třetím období je její růst kladný a v druhém a posledním je tomu naopak. V prvním období se daň z příjmů zvýšila o téměř 24 % a ve třetím o rekordních 595,80 % o skoro 355 tisíc korun. 2017/2018 klesla o 3,99 což v peněžních hodnotách byl pokles o zhruba 2 a půl tisíce korun a v posledním meziobdobí klesla o 80,71 %, tedy o 333,99 tisíc korun.

Hospodářský výsledek uzavírá jak výkaz zisku a ztráty tak i tuto tabulku. Obdobně jak ve výkazu rozlišuje tato tabulka výsledek hospodaření před zdaněním a po zdanění. Ve všech sledovaných letech převyšovaly výnosy náklady, ovšem od roku 2018 docházelo k meziročnímu poklesu a ten se zastavil až na záporné hodnotě výsledku hospodaření ve výši – 2 287 490 Kč pro rok 2020. Vývoj hospodářského výsledku po zdanění nastiňuje i graf níže. Výsledek hospodaření po zdanění první období vzrostl o 38,40 %, to činilo 2 739 870 Kč, následující období o vzrostl o 10 méně, tedy o 28,72 % a pak už pokračoval v klesající frekvenci až do mínus 129,03 %, kdy se snížil o 10 166 090 Kč.

Nejdůležitějším rokem ze sledovaných let vzhledem k tématu diplomové práce je rok 2020, který s sebou přináší celou řadu otázek typu: „Jak ovlivní záporný hospodářský výsledek hospodaření obce? Jak to bude vypadat s investicemi do budoucna, bude to právě na ně mít nějaký dopad? Bude se obec nějakým způsobem omezovat?“ Za záporným hospodářským výsledkem roku 2020 stojí velké opravy schované pod účtem 518. Jednalo se především o bourání budovy staré sladovny a opravy cest. Po vlastním uvážení i konzultaci s daňovým poradcem nehodlá obec nějak zásadně měnit svůj způsob hospodaření, výsledek hospodaření byl sice záporný, ale cash flow bylo v pořádku. Rok 2021 bude ve znamení pokračujících oprav, rekonstrukcí či investičních akcích omezitelných, právě vzhledem k závěrečnému účtu a ekonomické situaci. V letošním roce budou realizovány pouze akce, které se budou jevit jako nezbytně nutné a také hlavně ty, které budou dotovány v rámci dotačních programů.

Obrázek 5 Vývoj výsledku hospodaření obce Kokory v letech 2016-2020
(Vlastní zpracování)

8.2 Ukazatele finanční analýzy

Po vertikální a horizontální analýze aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a výsledku hospodaření následují ukazatele finanční analýzy, které jsou její nedílnou součástí a na jejich základě je možné zjistit, jak obec Kokory hospodaří. Využity budou ukazatele, které zohledňují specifika veřejného sektoru a vzhledem k tomu, že obec neprovozuje vedlejší hospodářskou činnost, ale pouze činnost hlavní, budou tomu přizpůsobeny i zvolené druhy ukazatelů. Data budou čerpány z rozvah a výkazů zisku a ztrát za sledovaná období.

8.2.1 Ukazatel autarkie

Tento ukazatel je typický pro municipální účetní jednotky a díky němu je možné zhodnotit, jestli je municipální účetní jednotka soběstačná. U tohoto ukazatele by měla být výsledná hodnota vyšší než 1, protože právě v ten okamžik jsou výnosy účetní jednotky vyšší než její náklady. Tento ukazatel se vyjadřuje zpravidla v procentech a bere do úvahy výnosy a náklady z hlavní činnosti.

Tabulka 13 Ukazatel autarkie obce Kokory v letech 2016-2020
(Vlastní zpracování)

	2016	2017	2018	2019	2020
Ukazatel autarkie v %	183,82	219,01	232,84	152,22	91,82

Tabulka č. 13 znázorňuje ukazatel autarkie pro obec Kokory za období 2016 až 2020. Díky tomu můžeme vidět, že obec Kokory ve všech sledovaných letech kromě roku 2020 byla

schopna krýt své náklady pomocí výnosů z hlavní činnosti. V roce 2017 a 2018 byly hodnoty tohoto ukazatele dokonce přes 200 %, v tomto případě může obec přemýšlet o případném snížení různých poplatků či využití dotačních prostředků na jiné účely. Poslední rok ze sledovaného období ovšem obec Kokory měla náklady z hlavní činnosti vyšší než výnosy z hlavní činnosti a to o 2 367,3 tis. Kč a díky tomu byla hodnota tohoto ukazatele nižší než 100 % a byla pouze ve výši 91,82 %. Z toho vyplývá, že obec nedostatečně kryla své náklady a ani je vzhledem k tomu, že neprovozuje hospodářskou činnost, nemohla právě prostředky z této činnosti krýt. Podle Bartoše a Neubauerové (2009, s. 20) je v některých případech vhodné udělat analýzu příčin. V roce 2020 byly náklady vyšší než v ostatních analyzovaných obdobích, a to hlavně díky nákladům na ostatní služby, které se zvýšily o 11 454,57 tis. Kč.

8.2.2 Ukazatele aktivity

Díky těmto ukazatelům je možné určit, jestli účetní jednotka účinně využívá svůj majetek a vložené prostředky. Při hodnocení subjektů ve veřejném sektoru je doporučeno využít ukazatele jako je obrat kapitálu, míra vázanosti stálých aktiv na výnosech a doby obratu pohledávek a závazků. Je možné využít i další ukazatele, ale ty pro obec Kokory nejsou příliš vhodné.

8.2.2.1 Obrat kapitálu

Tabulka 14 Obrat kapitálu obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování)

	2016	2017	2018	2019	2020
Obrat kapitálu	0,17	0,18	0,13	0,09	0,11

Obrat kapitálu slouží pro vyhodnocení toho, jak velká část celkových zdrojů tedy aktiv se obrátí v ročních výnosech. Obecně platí, že by se obec měla snažit tento ukazatel maximalizovat. Z výsledků je patrné, že ve všech sledovaných letech byl tento ukazatel poměrně vyrovnaný a pohyboval se v intervalu 0,09 až 0,18.

8.2.2.2 Míra vázanosti stálých aktiv na výnosech

Míra vázanosti stálých aktiv na výnosech neboli také rychlost obratu stálých aktiv je druhým ukazatelem v rámci ukazatelů aktivity, který znázorňuje tabulka č. 15. Obdobně jako obrat kapitálu vypovídá o tom, jak velké množství aktiv se obrátí ve výnosech. Vypočítaná hodnota představuje počet let, za která by se stávající objem stálých aktiv obrátil ve výnosech daného roku. Čím nižší počet let, tím více jsou stálá aktiva využívána při tvorbě výnosů.

*Tabulka 15 Doba obratu stálých aktiv obce Kokory v letech 2016-2020
(Vlastní zpracování)*

	2016	2017	2018	2019	2020
Doba obratu stálých aktiv	3,50	2,96	4,95	9,14	8,37

Doba obratu stálých aktiv obce Kokory se pohybovala v intervalu od 2,96 do 9,14 let. Nejkratší dobu, a tedy i nejintenzivnějšímu využívání stálých aktiv obce docházelo v roce 2017, kdy hodnota ukazatele byla právě 2,96 let. Naopak nejvyšší hodnoty dosáhl ukazatel v předposledním zkoumaném roce. Tato hodnota říká, že by se stála aktiva obrátila ve výnosech až za skoro 10 let.

8.2.2.3 Doba obratu pohledávek

Pomocí doby obratu pohledávek je možné říct, za jak dlouho jsou v průměru pohledávky spláceny. U tohoto ukazatele je chtěná hodnota co nejmenší, protože čím dříve by byly pohledávky splaceny, tím dříve by se účetní jednotce vrátily peněžní prostředky, které v nich byly předtím vázané a účetní jednotka by s nimi mohla zase disponovat. Doba obratu pohledávek se vypočítá jako krátkodobé pohledávky * 360 a následně se vydělí celkovými výnosy z hlavní činnosti. Tento ukazatel je udáván ve dnech.

*Tabulka 16 Doba obratu pohledávek obce Kokory v letech 2016-2020
(Vlastní zpracování)*

	2016	2017	2018	2019	2020
Doba obratu pohledávek	4,12	4,77	35,96	12,98	8,37

Doba obratu pohledávek obce Kokory je velmi kladná. V prvních dvou sledovaných letech se hodnoty pohybovaly v intervalu 4,12 až 4,77, což znamenalo, že průměrně byly pohledávky obci uhrazeny ani ne za 5 dnů, díky tomu obec mohla velmi rychle disponovat s peněžními prostředky a rychleji je využívat. V roce 2018 tento ukazatel nabyl poměrně větší hodnoty a to skoro 36 dnů. Tato hodnota byla zvýšena i tím, že obec od konce května měla příslibenou dotaci na kanalizaci a čističku odpadních vod, která byla přijata až na konci daného roku. Další roky už doba obratu pohledávek měla klesající tendenci, nejdříve na necelých 13 a potom na 8,37 dne. Celkově jsou to pro obec velmi pozitivní hodnoty, vyplývá z toho, že obci její odběratelé platí včas a ona díky tomu zvládá hradit své závazky. Zpravidla je doba na splacení stanovena na 30 dnů, ovšem u obce až na rok 2018, dochází podle výpočtů vždy k dřívějšímu splacení. Je to i díky tomu, že obec patří do veřejného sektoru a tam je vše hrazeno v termínech.

8.2.2.4 Doba obratu závazků

Stejně jako doba obratu pohledávek je důležité provést analýzu i na závazcích obce v podobě doby jejich obratu. V soukromém sektoru je lhůta pro splácení závazků stanovena na 30 dnů, avšak většinou je tento termín překročen. Výpočet je také velmi podobný předchozímu ukazateli jen jsou využity krátkodobé závazky namísto pohledávek. Výsledné hodnoty znázorňuje tabulka č. 16. Z ní je patrné, že obec Kokory ve všech sledovaných letech byla schopna dostát svým závazkům včas. Nejkratší doba obratu závazků byla v roce 2017, kdy obec byla schopna hradit své závazky za 8,16 dní. Naopak nejdelší časový úsek byl pozorován v posledním roce, kdy obci uhradit své závazky trvalo skoro 18 dnů. Ovšem i tato hodnota je pořád dostatečně pod hranicí 30 dnů dle zákona, a tak lze konstatovat, že obec Kokory je schopná dostát svým závazkům v relativně krátkém časovém horizontu.

Tabulka 17 Doba obratu závazků obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování)

	2016	2017	2018	2019	2020
Doba obratu závazků	8,63	8,16	9,76	15,22	17,96

8.2.3 Ukazatele financování

Ukazatele financování jsou u municipálních účetních jednotek trochu jiné než u účetních jednotek v soukromém sektoru. V tomto případě je vhodné využít ukazatel finanční samostatnosti, ukazatel věřitelského rizika, míru zadluženosti vlastního kapitálu a úrokové krytí.

8.2.3.1 Ukazatel finanční samostatnosti

Ukazatel finanční samostatnosti, stability nebo také míra finanční nezávislosti se vypočítá jako vlastní kapitál děleno celková pasiva.

Tabulka 18 Ukazatel finanční nezávislosti obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování)

	2016	2017	2018	2019	2020
Finanční samostatnost	99,57%	99,57%	81,03%	86,19%	88,39%

Velikost ukazatele by u municipálních účetních jednotek neměla být nižší než 50 %, to obec Kokory ve všech analyzovaných letech splňuje. Kdyby se například stalo, že tato hodnota by byla nižší než 30 %, může to vypovídat o nestabilitě obce. Ovšem obec Kokory měla

v prvních dvou sledovaných letech téměř 100 % hodnoty tohoto ukazatele a v dalších letech byla hodnota vždy nad 80 %, z toho vyplývá, že Kokory jsou stabilní obcí.

8.2.3.2 Ukazatel věřitelského rizika

Tento ukazatel často označován také jako celková zadluženost má za úkol zhodnotit velikost podílu cizího kapitálu na finančních zdrojích účetní jednotky. Čím vyšší je jeho výsledná hodnota, tím vyšší je zadlužení a s tím spojená rizika. Ukazatel věřitelského rizika je opakem k ukazateli finanční samostatnosti a společně by se měli rovnat 100 %.

Věřitelské riziko obce v prvních dvou letech netvořilo ani jedno procento, z toho lze vyvodit, že zadluženost obce byla téměř nulová. V roce 2018 se hodnota zvýšila na necelých 19 %, bylo to způsobeno především úvěrem na výstavbu kanalizace a čističky odpadních vod ve výši 30 000 000 Kč. V dalších letech postupným splácením úvěru docházelo i ke snížení hodnoty tohoto ukazatele nejprve na 13,81 % a v posledním sledovaném roce na 11,61 %.

Tabulka 19 Ukazatel věřitelského rizika obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování)

	2016	2017	2018	2019	2020
Věřitelské riziko	0,43%	0,43%	18,97%	13,81%	11,61%

Na rozdíl od veřejného sektoru v tom soukromém by takto nízké hodnoty nebyly zrovna ideální. Cizí zdroje jsou pro účetní jednotku levnější a díky svému případnému zadlužení jsou účetní jednotky v soukromém sektoru schopny financovat samy sebe mnohem levněji než pomocí vlastního kapitálu, ovšem i tam by zadluženost neměla dosahovat příliš vysokých hodnot, jelikož i zde existují velká rizika.

8.2.3.3 Míra zadluženosti vlastního kapitálu

Předposledním ukazatelem z řady finančních ukazatelů vypočítaných pro obec Kokory je míra zadluženosti vlastního kapitálu. Tento ukazatel je potřeba například v případě kdy obec chce žádat banku o úvěr.

Míra zadluženosti vlastního kapitálu obce Kokory je opětovně ovlivněna úvěrem z roku 2018 na již vícekrát zmíněnou investiční akci v podobě čističky odpadních vod a kanalizace, v tomto roce dosáhla míra zadluženosti nejvyšší hodnoty a to 23,41 % v ostatních sledovaných letech byla nízká a z toho lze vyvodit, že při případné žádosti o úvěr by banka či jiná instituce neměla s jeho poskytnutím obci Kokory problém ba naopak i z dalších ukazatelů je vidět, že obec je schopna dostát svým závazkům a řádně je splácet.

Tabulka 20 Míra zadluženosti vlastního kapitálu obce Kokory v letech 2016-2020
(Vlastní zpracování)

	2016	2017	2018	2019	2020
Míra zadluženosti VK	0,43%	0,43%	23,41%	16,02%	13,14%

8.2.3.4 Úrokové krytí

Úrokové krytí poskytuje informace o tom, kolikrát je zisk účetní jednotky před zdaněním a úroky neboli EBIT vyšší oproti nákladovým úrokům. Nebo může být chápan i naopak, tedy o kolik se může zisk snížit tak, aby se dostal přímo na hranici nákladových úroků účetní jednotky. Čím vyšší je hodnota ukazatele tím lépe. V prvních dvou letech jsou hodnoty nulové, jelikož obec neměla žádné nákladové úroky. V dalším roce hodnota dosáhla maxima na úrovni 97,88 v tomto roce by pravděpodobně neměla žádná instituce problém poskytnout obci případný úvěr či půjčku. V dalším roce je hodnota 20,21, což je pořád nad doporučenou minimální hranicí, která se pohybuje kolem 4 až 8. V posledním roce je evidována záporná hodnota, především díky zápornému výsledku hospodaření obce.

Tabulka 21 Úrokové krytí obce Kokory v letech 2016-2020
(Vlastní zpracování)

	2016	2017	2018	2019	2020
Úrokové krytí	0,00	0,00	97,88	20,21	-4,83

8.2.4 Ukazatele likvidity

Díky těmto ukazatelům je snadné stanovit, jestli je účetní jednotka schopná včas hradit své závazky. Rozlišujeme tři typy likvidity a to běžnou, pohotovou a okamžitou, a to jak v soukromém, tak veřejném sektoru. Vzhledem k obci a jejím hodnotám v oblasti zásob a faktu, že krátkodobý finanční majetek tvoří podstatnou část oběžných aktiv jsou uvedeny jen hodnoty běžné likvidity, protože výsledky ostatních likvidit by byly téměř neměnné.

Pavelková a Knápková (s. 31, 2009) uvádí, že běžná likvidita nebo také likvidita III. stupně udává, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé cizí zdroje. Běžnou likviditu je možné chápat i tak, že představuje množství kolikrát je účetní jednotka schopná uspokojit své věřitele, kdyby byla všechna její oběžná aktiva proměněna v hotovost. Ideální hodnota se pohybuje v intervalu 1,5-2,5 a lze ji vypočítat jako oběžná aktiva dělena krátkodobými cizími zdroji. Režňáková (s. 19, 2010) doplňuje, že hodnota závisí také na druhu podnikání a dalších faktorech, nicméně by výsledná hodnota neměla být nižší než 1.

Tabulka 22 Běžná likvidita obce Kokory v letech 2016-2020
(Vlastní zpracování)

	2016	2017	2018	2019	2020
Běžná likvidita	22,20	114,69	105,16	32,80	16,55

Likvidita obce Kokory ani v jednom roce nebyla menší než 1, to znamená, že se obec nedostala do nechtěných hodnot, nicméně se ani nepohybovala v ideálním intervalu. Nejmenší hodnoty dosáhla likvidita obce v roce 2020 v hodnotě 16,55 a naopak nejvyšší hned ve druhém sledovaném roce ve výši 114,69.

8.3 Struktura investičního majetku obce

S ohledem na téma diplomové práce je vhodné věnovat pozornost i struktuře investičního majetku obce a dalším informacím z této oblasti. Obec hospodáří s poměrně velkým množstvím dlouhodobého majetku, u kterého nelze jednoznačně vyčíslit náklady či potřebné peněžní prostředky spojené s jeho provozem, proto budou výdaje obce zanalyzovány v rozdělení na investiční a neinvestiční a také náklady na opravy a údržbu.

Tabulka 23 Investiční majetek obce Kokory v roce 2020
(Vlastní zpracování dle interních materiálů obce)

Položka	Účetní hodnota
Ostatní DNM	144 813,00 Kč
Drobný DNM	44 777,05 Kč
Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	189 590,05 Kč
Budovy	56 110 067,60 Kč
Pozemky	4 872 134,90 Kč
Komunikace, chodníky a mosty	18 616 263,18 Kč
Veřejné osvětlení	761 188,60 Kč
Kulturní památky	463 430,00 Kč
Rybníky	2 080 625,44 Kč
Ostatní stavby	131 322 951,71 Kč
Samostatné movité věci a soubory	4 105 032,45 Kč
Drobný DHM 5 000-40 000 Kč	1 607 281,59 Kč
Drobný DHM 3 000-5 000 Kč	200 111,74 Kč
Nedokončený DHM	19 519 040,00 Kč
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	239 658 127,21 Kč
Dlouhodobý finanční majetek celkem	12 457 000,00 Kč
Dlouhodobý majetek celkem	252 304 717,26 Kč

Celkový dlouhodobý majetek obce je vyčíslen na hodnotu 252 304 717,26 Kč. Nejmenší část tohoto majetku je tvořena dlouhodobým nehmotným majetkem ve výši necelých 190 tis. Kč pod něj spadají hlavně položky jako je elektronická spisová služba či zákony ČR,

kteří vlastní všechny obecní úřady. Dlouhodobý finanční majetek představují akcie obce ve výši 12 a půl milionů korun. Největší ze tří položek je položka dlouhodobého hmotného majetku obce, jehož hodnota v roce 2020 byla ve výši 239 658 127,21 Kč. Jeho podstatnou část tvoří budovy jako je budova obecního úřadu, hasičská zbrojnice, budova základní a mateřské školy či zdravotního střediska. Celková hodnota budov obce je 56 milionů korun. Další významnou položkou jsou pro obec její komunikace, chodníky a mosty, kromě těch vlastní obec i veřejné osvětlení za necelý milion korun a kulturní památky jako je Kaple sv. Františka Xaverského a další. 4 105 032,45 Kč připadají samostatným hmotným movitým věcem jako jsou dopravní automobily obce, počítačové sestavy, ukazatele rychlosti, kompostéry, obecní vlajka, prvky na dětských hřištích a jiné.

Dále obec rozděluje svůj dlouhodobý hmotný majetek na drobný od 5000 do 40 000 Kč, tam lze nalézt převážně věci jako kancelářské vybavení, které nesplňuje hodnotu pro zařazení do samostatně hmotných movitých věcí jako jsou počítače, tiskárny nebo internetová síť. Různé vozíky, kontejnery, turistické mapy, radiostanice, závory, požární nádrže a další majetek, který splňuje podmínky pro zařazení do této skupiny. Pro majetek, který je definován jako hmotný, ale nesplní podmínky pro zařazení ani do jedné z výše uvedených skupin obec používá analytiku 0020 a zde eviduje drobný hmotný majetek jehož hodnota se pohybuje v rozmezí 3 000 až 5 000 tisíc. Zde jsou klasické předměty jako nábytek v kancelářích, telefony, lavičky a podobně. Největší položku v rámci dlouhodobého hmotného majetku zaštiťují ostatní stavby v celkové výši 131 322 951,71 Kč. Významnou součástí této skupiny jsou prvky kanalizace a čističky odpadních vod.

V další tabulce jsou evidovány již zmíněné náklady na opravy a údržbu, které souvisí převážně s investičním majetkem obce.

Tabulka 24 Náklady na opravy a údržbu obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování dle Monitor Státní Pokladna, ©2021)

	2016	2017	2018	2019	2020
N na opravy a údržbu	289 560	128 510	36 600	1 160 460	2 138 890

Náklady na opravy a údržbu majetku v průběhu sledovaných let měly kolísavou tendenci. V prvním sledovaném roce tyto náklady dosahovaly necelých 300 tisíc korun. V dalším roce klesly zhruba o polovinu na 128 510 Kč. V roce 2018 byly náklady na opravy a údržbu nejmenší za celé období, nedosahovaly ani 40 tisíc korun. Hned v dalším roce došlo k rapidnímu zvýšení těchto nákladů na 1 160 460 Kč. V posledním roce je opět evidován růst téměř na dvojnásobek do výše 2 138 890 Kč. Tyto rozdílné hodnoty jsou zapříčiněny

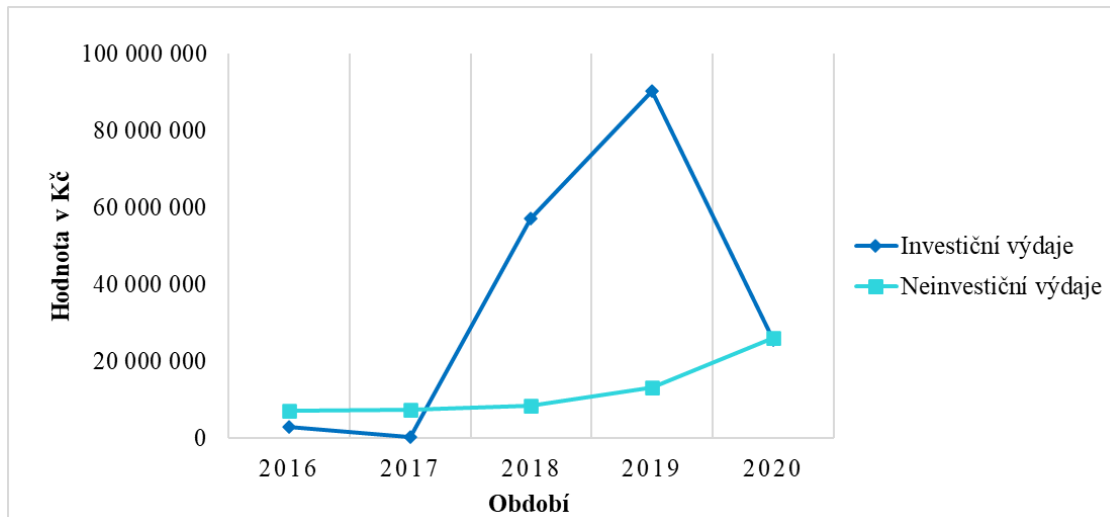
především tím, že do roku 2018 v obci nebyly realizovány žádné investice ani výdaje na údržbu majetku, prioritou bylo šetření peněžních prostředků na výstavbu kanalizace. Ovšem za ta léta šetření a neudržování majetku docházelo ke značnému opotřebení a poškození, které nezbytně vyžadovaly rekonstrukci a opravy. Proto se tedy v letech 2019 a 2020 nejednalo o náklady vynaložené na kanalizaci, ale na jiné projekty, na kterých se podepsal čas.

Tabulka 25 Struktura a vývoj výdajů obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování dle Monitor Státní Pokladna, ©2021)

Položka	2016	2017	2018	2019	2020
Investiční výdaje	2 920 757	400 801	57 334 517	90 478 489	25 568 508
Neinvestiční výdaje	7 152 505	7 458 908	8 475 851	13 190 911	26 088 377
Celkové výdaje	10 073 262	7 859 709	65 810 368	103 669 400	51 656 884

Tato tabulka poskytuje přehled o výdajích obce Kokory v rozdělení na neinvestiční výdaje, které mají provozní charakter a zajišťují například celkový provoz obce a investiční výdaje, které byly vynaloženy za účelem koupě nebo obnovení dlouhodobého majetku v obci. Tato tabulka je doprovázena i grafem na obrázku č. 6.

Obrázek 6 Vývoj investičních a neinvestičních výdajů obce Kokory v letech 2016-2020

(Vlastní zpracování)

Celkové výdaje obce každoročně rostly, vyjma roku 2017, kdy byl zaznamenán lehký pokles o 2 213 553 Kč to zapříčinily hlavně investiční výdaje, které v tom roce byly jednoznačně nejnižší a jejich hodnota nepřesáhla ani půl milionu korun. K razantnímu skokovému zvýšení výdajů obce došlo v roce 2018, díky investičním výdajům, které z hodnoty v roce 2017 stouply o 56 933 716 Kč na výsledných 57 334 517 Kč. K dalšímu zvýšení došlo

i v roce následujícím kdy obec měla investiční výdaje ve výši 90 478 489 Kč a celkové byly 103 669 400 Kč, v tomto roce v rámci sledovaného období obec vykázala nejvyšší investiční výdaje, jak je patrné i z grafu. Hlavním důvodem velkého skokového růstu mezi roky 2017 a 2018 byla výstavba kanalizace, se kterou obec začala v roce 2018. Ta měla být sice ukončena v roce 2019, ale vzhledem k technickým problémům se tato výstavba prodloužila o rok, což dokládají i významně zvýšené investiční výdaje v roce 2019. Kromě kanalizace a čističky odpadních vod byla v roce 2019 zbourána sladovna a místo ní vznikl nový park. Dále byla započata první etapa rekonstrukce základní školy, rekonstrukce dětského hřiště a oprava cest pomocí zástříku na ulici Kazňov a Pustá.

Na straně neinvestičních výdajů je pozorován každoroční nárůst. V prvním roce činily neinvestiční výdaje 7 152 505 Kč a v posledním sledovaném roce byla jejich hodnota oproti prvnímu roku o 18 935 872 Kč vyšší v konečné výši 26 088 377 Kč. Nárůst těchto výdajů je spjat i s růstem objemu dlouhodobého majetku, který je ve veřejném sektoru jednou z nejvíce finančně nákladných položek na svůj provoz.

8.3.1 Investiční akce a dotace obce 2019-2020

Za poslední dva roky obec Kokory zvládla nemalý počet investičních akcí a projektů. Na svých stránkách obec uvádí například projekty jako zabezpečení Starého hřiště, revize dopravního značení v obci, revitalizace zeleně, osvětlení přechodu pro chodce, finalizaci výstavby kanalizace a čističky odpadních vod a další projekty.

Hodnota projektů za poslední dva roky, na které obec žádala o dotace činí 47 050 551,48 Kč. Výše získaných dotací na projekty byla 66,53 %, z toho na realizované projekty byly dotace ve výši 19 638 895,15 Kč a očekávané dotace na budoucí projekty 10 353 298 Kč. Ovšem i některé investiční akce obce Kokory jsou realizovány pouze pod podmínkou poskytnutí dotace, díky tomu má obec v tomto období i nerealizované projekty ve výši 1 315 239 Kč.

Tabulka 26 Projekty obce Kokory v letech 2019-2020, na které byly získány dotace
(Vlastní zpracování)

Projekt	Hodnota projektu	Získaná dotační podpora
Oprava dětského hřiště	715 671,54 Kč	500 969 Kč
Kompenzace finančních ztrát z kůrovcové kalamity	250 m ³	49 479 Kč
Zbourání sladovny a rekultivace pozemku	5 904 649 Kč	4 133 254 Kč
Nákup elektrocentrály a vybavení pro osvětlení místa zásahu pro záchrannou jednotku sboru dobrovolných hasičů Kokory	27 086 Kč	20 500 Kč
Příměstské tábory	320 000 Kč	160 000 Kč
Oprava přechodu pro chodce	1 085 972 Kč	333 350 Kč
Oprava chodníku a odstavné plochy na Brodecké	2 221 489,30 Kč	872 743,15 Kč
Výsadba parku na Brodecké u ČS1	66 752 Kč	54 379 Kč
Rekonstrukce Základní školy	17 525 613 Kč	13 514 221 Kč

Největším projektem, na který byla poskytnuta dotace byla rekonstrukce základní školy v celkové hodnotě 17 525 613 Kč. Dotaci na tento projekt poskytlo Ministerstvo financí v rámci projektu „Akce financované z rozhodnutí Poslanecké sněmovny Parlamentu a Vlády ČR“ v částce 13 514 221 Kč, která tvořila 77,11 % celkové hodnoty projektu. Dalším velkým projektem v posledních dvou letech bylo zbourání sladovny v obci a následná rekultivace pozemku ve výši necelých 6 milionů korun, dotaci poskytlo Ministerstvo pro místní rozvoj. Obec Kokory ve sledovaných letech nežádala pouze o dotace na „hmotné“ projekty, ale také například na příměstské tábory, kdy se jí podařilo získat prostřednictvím MAS Hanácké Království, z. s. z Ministerstva práce a sociálních věcí, hned polovinu celkové hodnoty projektu.

V následující tabulce jsou uvedeny projekty, které se budou v obci Kokory v brzké době realizovat a již bylo zažádáno o dotaci na jejich provedení. O dotace se žádalo na konci roku 2020. Větším projektem bude odbahnění rybníka Altýř a Komorového rybníka včetně rekonstrukce jejich břehových bran, tento projekt by měl být dokončen v roce 2022 a jeho celková hodnota je vyčíslena na částku 6 500 000 Kč, kdy očekávaná dotace od Ministerstva zemědělství je ve výši 1 300 000 Kč a bylo o ni žádáno v říjnu roku 2020. V rámci operačního programu životního prostředí obec očekává dotaci 887 656 Kč na rekonstrukci místních rozhlasů v důsledku protipovodňových opatření, tento projekt by se měl realizovat v roce 2023. Dále obec Kokory očekává dotace od Ministerstva pro místní rozvoj, a to hned na dva projekty, a to na rekonstrukci školního hřiště a knihovny. Na konci roku 2020 také obec rozhodla o renovaci vybavení školní kuchyně za 100 000, kterou by měla získat prostřednictvím MAS Hanácké království, z. s. avšak v daném roce obec teprve čekala na vyhlášení dotačního titulu.

*Tabulka 27 Projekty obce Kokory a jejich očekávaná výše dotací
(Vlastní zpracování)*

Projekt	Hodnota projektu	Očekávaná výše dotace
Renovace vybavení školní kuchyně	100 000 Kč	100 000 Kč
Odbahnění a rekonstrukce rybníka	6 500 000 Kč	1 300 000 Kč
Rekonstrukce školního hřiště	6 500 000 Kč	5 200 000 Kč
Rekonstrukce knihovny	3 500 000 Kč	2 800 000 Kč
Rekonstrukce místních rozhlasů	1 268 080 Kč	887 656 Kč

Jak již bylo zmíněno, obec Kokory měla naplánované i takové projekty, jejichž realizační podmínkou bylo poskytnutí dotace. Ve sledovaných letech obec nerealizovala právě díky této podmínce dva projekty. Prvním projektem byla revitalizace parku před prodejnou COOP ve středu obce. Dotace měla být poskytnuta prostřednictvím Nadace ČEZ, ovšem projekt nebyl hodnocen v důsledku administrativní chyby na straně Nadace ČEZ a o tuto dotaci bude žádáno v dalších kolech a realizace tohoto projektu proběhne v okamžiku zisku finanční podpory. Druhému projektu se nepodařilo získat finanční podporu z Krajského úřadu Olomouckého kraje kvůli velkému množství žadatelů a v konečném důsledku byly touto dotací uspokojeny požadavky menších obcí.

V rozmezí několika let by mělo dojít k dalším investičním akcím v obci, a to nejen k těm, které již zmíněny výše, ale také například k opravě místních komunikací, rekonstrukci opěrných zdí kolem základní školy, rekonstrukci veřejného osvětlení, rekonstrukci suterénu základní školy a kamerovému systému.

Z dostupných informací je možné tvrdit, že obec investuje do svého rozvoje a její výdaje v porovnání s okolními obcemi jsou značně vyšší, a právě i velikost investičních výdajů a počet investičních akcí za poslední roky jsou jedněmi z faktorů, které ovlivnily téma této diplomové práce jakožto otevření se nové možnosti hodnocení investičních projektů pomocí Cost-benefit analýzy.

9 SOUSTAVA INFORMATIVNÍCH A MONITORUJÍCÍCH UKAZATELŮ

Tabulka níže představuje soustavu informativních a monitorujících ukazatelů neboli SIMU obce Kokory za rok 2020. Od roku 2017 dle metodiky Ministerstva Financí České republiky se pomocí monitoringu sleduje 18 ukazatelů, které vychází z účetních a finančních výkazů obcí, za stěžejní jsou považovány monitorující ukazatele jako je pravidlo rozpočtové odpovědnosti, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková likvidita.

Ukazatel pravidlo rozpočtové odpovědnosti by podle metodiky Ministerstva Financí České republiky neměl překročit hodnotu 60 %, což obec Kokory v roce 2020 s hodnotou 57,74 % splňuje. Tento ukazatel se vyčíslí jako podíl dluhu k průměru příjmů za poslední čtyři roky. V rámci monitoringu je tento ukazatel považován za primární a další ukazatele by mu měli být přizpůsobeny.

Druhým monitorujícím ukazatelem je podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům, díky tomuto ukazateli jsme schopni určit míru zadlužení majetku konkrétního územně samosprávného celku. Obec Kokory v roce 2020 dosáhla hodnoty tohoto ukazatele ve výši 10,33 %. Podle metodiky MFČR by hodnota neměla být vyšší než 25 %.

Posledním, ale ne méně důležitým monitorujícím ukazatelem je celková likvidita. Celková likvidita vyjadřuje podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků a hodnota nižší než 1 indikuje možnou platební neschopnost obce. I v rámci tohoto ukazatele je obec se svou hodnotou 16,55 v normě. Kdyby se stalo, že by obec překročila hraniční hodnoty všech tří ukazatelů zároveň, nutně to ještě neznamená, že je obec v tíživé finanční situaci, ale jen poukazuje na možné riziko a vznik hospodářských problémů.

V rámci informativních ukazatelů je zde například počet obyvatel, který v roce 2020 činil 1 153 osob. Příjmy obce celkem po konsolidaci činily 45 072 tisíc korun a aktiva dosahovala výše 274 380 tisíc korun. Zadluženost obce byla v roce 2020 ve výši 27 000 tisíc korun, zatímco její příspěvkové organizace měly zadluženost nulovou.

Tabulka 28 Soustava informativních a monitorujících ukazatelů obce Kokory v roce 2020

(Vlastní zpracování dle Monitor Státní Pokladna, ©2021)

Informativní ukazatele	
Počet obyvatel	1 153
Příjem celkem (po konsolidaci)	45 072 tis. Kč
Úroky	392 tis. Kč
Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	2 543 tis. Kč
Dluhová služba celkem	2 935 tis. Kč
Ukazatel dluhové služby	6,51 %
Průměr příjmů za poslední 4 roky	46 762 tis. Kč
Zadluženost	27 000 tis. Kč
Aktiva celkem	274 380 tis. Kč
Cizí zdroje	28 345 tis. Kč
Oběžná aktiva	21 924 tis. Kč
Krátkodobé závazky	1 325 tis. Kč
Stav na bankovních účtech	21 219 tis. Kč
Stav na bankovních účtech zřízených PO	3 488 tis. Kč
Zadluženost zřízených PO	0 tis. Kč
Monitorující ukazatele	
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti	57,74 %
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	10,33 %
Celková likvidita	16,55

10 COST-BENEFIT ANALÝZA REALIZOVANÝCH INVESTIČNÍCH PROJEKTŮ

Jak již je i z předchozích kapitol patrné, obec Kokory realizovala hned několik investičních projektů. V této kapitole bude použita Cost-benefit analýza na již realizované investiční projekty obce, a to na projekt „Výstavby kanalizace a čističky odpadních vod“, jelikož snaha obce o tuto výstavbu byla dlouholetým tématem a je i z předchozích analýz zřejmé, že tato investice představuje významné výkyvy a pohyby napříč celým účetnictvím obce. Druhým projektem, který bude podroben této analýze je rekonstrukce Základní školy Kokory, především z toho důvodu, že Kokorská základní škola poskytuje zázemí pro děti i z okolních obcí jako jsou Nelešovice, Čelechovice, Žeravice a další a je nedílnou součástí obce.

10.1 Cost-benefit analýza investičního projektu Výstavba kanalizace a čističky odpadních vod

Výstavba kanalizace a čističky odpadních vod byla v obci velmi řešeným tématem již několik desítek let. Účelem této investice bylo odvádění a čištění splaškových odpadních vod z území obce. Projekt byl zahájen v květnu roku 2018, jeho realizaci měla za úkol firma OHL ŽS, a.s., technický dozor byl vykonáván sdružením GHC regio s.r.o. a STAVING engineering s.r.o. Před samotnou realizací bylo potřeba projekt zpracovat, to měla za úkol firma ODING HRANICE, spol. s r. o. Výstavba měla být ukončena v roce 2019, ovšem v důsledku technických problémů a komplikací byly práce o rok prodlouženy a k jejímu zhotovení došlo až v loňském roce. (Interní materiály obce)

10.1.1 Identifikace zainteresovaných stran

Mezi hlavní dva beneficienty lze jednoznačně zařadit samotnou obec Kokory a její obyvatele. Obec musela vynaložit své peněžní prostředky na realizaci projektu a dále je vynakládá na celkový provoz. Ovšem na druhé straně bude přínosem obci výběr stočného od jejích obyvatel. Obyvatelů se tato investiční akce dotkla především právě již zmiňovaným placením stočného, avšak napojení na kanalizaci přináší úspory nákladů na domovní septiky, jejich vývozy či údržbu.

Nesporným benefitem této investiční akce je i její celkový dopad na životní prostředí, díky nové kanalizaci a čističce odpadních vod dojde ke snížení zátěže životního prostředí kvůli znečištění povrchových a podzemních vod. Zde může být jako beneficiem definován i samotný stát, na jehož území dojde ke snížení rizika znečištění životního prostředí a lepší

se ekologická situace. Dále je vhodné jako zainteresovanou stranu zmínit zdravotní pojišťovny, protože potencionální znečištění vod může vyvolat zažívací problémy či onemocnění trávicího ústrojí, a to pro pojišťovny znamená léčebné výlohy pacientům.

10.1.2 Identifikace a kvantifikace nákladů a přínosů projektu

Celkové skutečné náklady projektu byly ve výši 115 468 912,92 Kč. Tento projekt byl financován z 85 % pomocí dotace z Evropské unie a fondu soudržnosti díky Operačnímu programu životního prostředí. Řídícím orgánem bylo Ministerstvo životního prostředí a jako zprostředkující subjekt v tomto případě figuroval Státní fond životního prostředí ČR, zbylých 15 % hradila obec i pomocí úvěru od České spořitelny, který byl sjednán na 30 000 000 Kč.

*Tabulka 29 Rozpočet projektu výstavby kanalizace a čističky odpadních vod
(Vlastní zpracování dle interních materiálů obce)*

Položka	Náklady v Kč
Terénní a sadové úpravy, zpevnění ploch	17 109 187,61
Změna poklopů a konstrukčních vrstev komunikací	3 588 819,58
Výměna zásypu v krajských silnicích	290 500,00
Oplocení ČOV	316 143,46
Čerpací stanice	2 680 283,92
Výstavba ČOV	24 755 455,86
Přípojka vody pro ČOV	1 016 633,44
Tlaková kanalizace	30 903 972,70
Kanalizační odbočky	15 099 996,65
Stoky	19 707 919,70
Celkem	115 468 912,92

Tento rozpočet v tabulce č. 29 zahrnuje pouze náklady na samotnou výstavbu kanalizace a čističky odpadních vod. Tato kanalizace se stavěla po revizní šachty na hranicích s jednotlivými pozemky s nemovitostmi. Přípojky si občané museli zrealizovat sami, a to samé platilo i pro obecní budovy, kdy na vybudování přípojek byl vytvořen samostatný projekt. Celý náskres této investiční akce včetně čerpacích stanic a dalších zařízení lze najít v Příloze I.

Celkové náklady na vybudování kanalizace a čističky odpadních vod se vyšplhaly na konečných 115 468 912,92 Kč. Nejdražší položkou byla tlaková kanalizace ve výši necelých 31 milionů korun, tato kanalizace funguje na principu tlaku pomocí čerpadla. Výhodu tohoto

druhu kanalizace je, že se nemusí dávat při výstavbě pozor kde je terén do kopce či větší spád a podobně, také je její výhodou, že se může umístit pouze do nezámrzné hloubky 0,8 až 1,2 metru, takže není zapotřebí větších výkopových prací. Toto umístění výrazně zlevní a zjednoduší uložení kanalizace. Další významnou položku představovala čistička odpadních vod, za kterou obec zaplatila 24 755 455,86 Kč. K té byla instalována přípojka vody zhruba za milion korun.

Veškeré náklady na kanalizační odbočení činily 15 099 996,65 Kč. Pod touto položkou je možné si představit zemní práce, trubní vedení, montáž šachet a úpravy ploch kolem hydrantů, poklopů a dalších zařízení.

Stoky byly během prací označeny písmeny A až C a toto označení doprovázelo ještě číselné značení pro lepší přehlednost. Na stokách obec Kokory vyplatila skoro 20 milionů korun. Dále investiční akce zahrnovala tři čerpací stanice ČS1, ČS2 a ČS3. jejichž výstavba byla vyčíslena na 2 680 283,92 Kč. 17 milionů korun obec vynaložila na úpravy terénu, sadové úpravy a zpevnění ploch. S těmito výdaji souvisela i další položka za 3,5 milionu korun, která skrývala práce na změnách poklopů a konstrukčních vrstev komunikací. Nejmenší náklady byly na výměnu záস্যu v krajských silnicích v celkové výši 290 500 Kč a nesmíme zapomenout na oplocení čističky odpadních vod za 316 143,46 Kč.

*Tabulka 30 Roční náklady na provoz a údržbu kanalizace a ČOV
(Vlastní zpracování dle interních materiálů obce)*

Položka	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Provoz a údržba v Kč	783 000	783 000	783 000	783 000	783 000	783 000	783 000	783 000	783 000	783 000
Současná hodnota	745 714	710 204	6 763 845	644 176	613 501	584 287	556 463	529 965	504 729	480 694

Roční náklady na provoz a údržbu této investiční akce jsou podle Plánu financování obnovy, který obec Kokory vytvořila a byl schválen zastupitelstvem, 783 000 Kč. Z toho je 405 000 Kč na kanalizaci jakožto stokovou síť, příváděcí stoky a další součásti a 378 000 Kč je na čističku odpadních vod. Tyto náklady na opravy a údržbu se budou hradit z vybraného stočného.

Tabulka 31 Cost-benefit analýza projektu výstavby ČOV a kanalizace
(Vlastní zpracování dle Blahušová, 2016, s. 69)

Krok 1	Krok 2	Krok 3	Krok 4	Krok 5										Krok 6									
Zaměřovaná strana	Dopad projektu na zaměřovanou stranu	Ukazatel	Množství	Jak převedeme dopad na peněžní jednotky?	Hodnota v Kč	Míra váha	Jiné váhy	Čistý dopad	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030					
Obec	Výběr sociálního	Zvýšení příjmů díky sociálnímu	1 123 obyvatel	Cena za m ³ a roční průměrná spotřeba	1 184 756	20%	10%	947 805	947 805	947 805	947 805	947 805	947 805	947 805	947 805	947 805	947 805	947 805	947 805				
	Lejší a čistější prostředí	Nevyšší se		Neocení se																			
Okraje obce	Náklady na vývoz septiků	Snížení nákladů na vývoz	1 vývoz za rok	Cena za m ³ a cena za služby	7 107 575	20%	10%	5 686 061	5 686 061	5 686 061	5 686 061	5 686 061	5 686 061	5 686 061	5 686 061	5 686 061	5 686 061	5 686 061	5 686 061				
	Domácí ČOV	Snížení nákladů na domácí ČOV	340 rodinných domů	Průměrná cena za domácí ČOV	24 830 000	20%	10%	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000	19 864 000			
Stát	Snížení znečištění povrchových a podzemních vod	Nevyšší se		Neocení se																			
	Zaměstnanec ČOV	Odvod na daně, SP a ZP	1 zaměstnanec	Roční mzdové náklady	221 696	20%	10%	177 357	177 357	177 357	177 357	177 357	177 357	177 357	177 357	177 357	177 357	177 357	177 357	177 357			
Zdravotní pojišťovny	Snížení záležit. ZP	Nevyšší se		Neocení se																			
	Léčba pacientů s nemocemi trávicího	Snížení nákladů na léčbu pacientů	1 123 obyvatel	Roční náklady na pacienty s tímto	3 905 048	20%	10%	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040	3 124 040			
Celkem								29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263	29 799 263			
								Současná hodnota	28 380 251	27 028 810	25 741 724	24 515 928	23 348 502	22 236 669	21 177 780	20 169 314	19 208 871	18 294 163					
								Současná hodnota celkem	230 102 012														
								Čistá současná hodnota	102 499 521														
								Poměr přínosů a nákladů	1,80:1,00														

Desetileté období bylo zvoleno i především proto, že v rámci dotačních podmínek musí obec Kokory po dobu deseti let sama čističku odpadních vod provozovat. Pro potřebu získání čistého dopadu byly hodnoty očištěny o mrtvou váhu, ve výši 20 %, pomocí mrtvé váhy se vyjadřuje procento dopadu v případě, že by projekt nebyl realizován, dále je použito 10 %, které představují jiné vlivy. Při analýze byla využita 5 % diskontní sazba. (Evropská komise, 2014)

Jako první je v tabulce uvedena samotná obec Kokory, které se výstavba čističky odpadních vod a kanalizace samozřejmě týká nejen kvůli vloženým prostředkům, ale také kvůli následnému provozu a podobně.

Hlavním benefitem této investiční akce bude pro obec příjem v podobě stočného. Celorepublikový průměr roční produkce odpadních vod na jednu osobu je stanoven na 35 m³. Pomocí kalkulace nákladů na vodné a stočné, kterou obec provedla dle přílohy č. 19 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, byly stanoveny náklady na vodné a stočné na 1 m³ ve výši 30,14 Kč. Tato kalkulace zahrnovala náklady na materiál, energie, mzdy, provozní náklady a další. (Interní materiály obce)

Z toho lze vyvodit, že roční příjmy za jednoho občana budou činit 1 055 Kč. Obec má letošní rok 1 123 obyvatel, vzhledem k nízkým meziročním výkyvům tohoto ukazatele se bude i nadále vycházet ze stejného počtu obyvatel a celkové roční příjmy z vodného a stočného budou činit 1 184 756 Kč. Z této částky se bude každoročně odvádět již výše zmíněných 783 000 na provoz, případné opravy a údržbu.

Vypočítané stočné na jedné straně znamená přínos z investiční akce pro obec, ale na druhé straně představuje náklady pro občany. Občané tedy ročně na stočném zaplatí obci 1 184 756 Kč. Ovšem díky nové kanalizaci ušetří za vývoz domácích septiků. Podle aktuálního ceníku firmy Vodovody a kanalizace Přerov, který je k obci Kokory nejbližší, je cena za 1 m³ odpadu 175 Kč. Roční průměrná spotřeba na 1 obyvatele je 35 m³ a potřeba vývozu septiků bude stanovena na jedenkrát za rok. To znamená, že celkové roční náklady na vývoz septiků pro obyvatele činily 6 878 375 Kč. Nejsou to však konečné náklady, k těm se musí ještě připočítat 600 Kč jako poplatek za služby. V obci Kokory je 382 rodinných domů, proto by poplatky za služby činily 229 200 Kč. Celkové náklady na vývoz septiků by tedy byly 7 107 575 Kč.

Kromě ušetření na vývozech septiků občané ušetří i na samotné domácí čističce odpadních vod. Její cena se podle dostupných informací pohybuje v rozmezí 30 000 až 100 000 Kč. V rámci této analýzy bude použita průměrná hodnota a tedy 65 000 Kč. (Sineko, © 2020) V obci je 382 rodinných domů a úspora nákladů za domácí čističky odpadních vod by tedy činila 24 830 000 Kč.

Pro stát znamená výstavba kanalizace a čističky odpadních vod v obci Kokory příjmy z odvodů za zaměstnance, který je obcí zaměstnán jako provozní technik. Postavená čistička odpadních vod bude zajišťovat přes 1 000 obyvatel, a proto bylo potřeba, aby obec najala nového zaměstnance, který bude mít čističku na starost. Čistička se dle provozního řádu musí alespoň jedenkrát za den vizuálně, poslechově a dotekově zkontrolovat, dále se po každých 12 hodinách musí zkontrolovat stavy oleje, musí se vypustit tlakové nádoby, jednou měsíčně se musí zkontrolovat pojistné ventily, silentbloky a podobně. Jednou ročně musí dojít k větší kontrole celého zařízení. Zaměstnanec je přijat na hlavní pracovní poměr jako „Provozní technik“ a jeho roční hrubá mzda činí 482 231 Kč. Z těchto nákladů musí být odečtena 15 % daň a také zdravotní a sociální pojištění. Vzhledem k tomu, že se jedná o hlavní pracovní poměr bude využita sleva na poplatníka podle aktuálních hodnot v roce 2021, tedy 27 840 Kč za rok. Výsledné odvody státu vyšly po výpočtech na 221 696 Kč.

Poslední zainteresovanou stranou této investiční akce jsou zdravotní pojišťovny. Ty díky vybudované čističce a kanalizaci mohou ušetřit za léčbu pacientů s nemocemi trávicího ústrojí. Potencionální znečišťování vod vede k nemocem trávicího ústrojí a mnohdy až k rakovině trávicího ústrojí. Podle Všeobecné zdravotní pojišťovny bylo v roce 44 053 pacientů s rakovinou trávicího ústrojí a výdaje na tuto léčbu činily 3 071 930 000 Kč, tedy 69 733 Kč na 1 pacienta. Podle Národního onkologického programu v České republice každý 3. obyvatel onemocní během svého života rakovinou. (Národní onkologický program, © 2021) Podle statistik Všeobecné zdravotní pojišťovny trpí rakovinou trávicího ústrojí 15 % nemocných. V přepočtu na potřeby obce Kokory vychází, že rakovinou se může potencionálně nakazit 56 obyvatel. Výlohy spojené s jejich léčbou by byly 3 905 048 Kč. (Všeobecná zdravotní pojišťovna, 2021)

10.1.3 Výpočet kriteriálních ukazatelů a posouzení přijatelnosti projektu

V rozsáhlé tabulce č. 31 jsou uvedeny dopady během desetiletého období, jak již bylo zmíněno hlavně kvůli tomu, že obec dle dotačních podmínek musí po dobu deseti let čističku odpadních vod provozovat sama. Dále bylo počítáno pořád se stejným počtem obyvatel,

jelikož i poplatky na stočném má obec vyčíslené ve svém plánu Udržitelnosti pořád se stejným počtem obyvatel. Z tabulky lze vyčíst celkovou současnou hodnotu za všech deset let ve výši 230 102 012 Kč. Celkové náklady, které taky byly očištěny a vypočítány až do roku 2030 dohromady vyšly na 127 602 491 Kč. Pomocí těchto dvou hodnot byla vypočítána čistá současná hodnota jako celková současná hodnota mínus celkové náklady a její výsledek byl 102 499 521 Kč. Čistá současná hodnota je jedním z kritériálních ukazatelů a její hodnota nesmí být menší než 0, aby se dalo hovořit o přijatelnosti projektu. Vzhledem k tomu, že výsledná hodnota byla skoro 102,5 milionů korun, je možné konstatovat, že projekt je přijatelným a obec Kokory své prostředky alokovala správně. Dalším pomocným faktorem při rozhodování je poměr celkových nákladů a přínosů, který se získá jednoduše pomocí současné hodnoty, která se vydělí náklady. Při tomto propočtu přínosy investiční akce činily 1,81 a náklady 1,00. I z tohoto se dá říct, že přínosy provedené výstavby kanalizace a čističky odpadních vod převyšují náklady na její stavbu a projekt lze tedy považovat za celospolečensky přínosný. Obec udělala dobře, že jej realizovala.

10.2 Cost-benefit analýza investičního projektu Rekonstrukce Základní školy Kokory

Tento projekt měl za cíl zrekonstruovat budovu základní školy, která zaštituje vzdělávání nejen pro děti obyvatel obce Kokory, ale také dětí z ostatních vesnic jako jsou Nelešovice, Žeravice, Čelechovice a další. Tato základní škola má devět stupňů, a tak rodiče nemusí řešit přecházení dětí po prvním stupni na jinou základní školu. Rekonstrukce byla zahájena v srpnu roku 2020 firmou LANEX Olomouc s. r. o., předmětem plnění této veřejné zakázky byly především stavební úpravy za účelem energetické úspory budovy a jednalo se o práce jako zateplení budovy, výměna oken a vstupních a balkonových dveří, instalace nových nízkotlakých rozvodů zemního plynu, kondenzační kotle, kompletní rekonstrukce topného systému budovy, rekuperační odvětrávání, klimatizace a v neposlední řadě také o vybudování přípojky dešťové kanalizace a její svod do retenční nádrže. Tato zakázka byla dokončena v listopadu téhož roku.

10.2.1 Identifikace zainteresovaných stran

Beneficienty jsou v tomto případě obec, stát a občané. Díky zateplení budovy, výměně dřevěných oken za plastová a dalším úpravám obec ušetří na nákladech na vytápění budovy a jiných přidružených výdajích. Ušetří třeba i na zalévání rostlin na pozemku, kvůli nové retenční nádrži, která zachycuje dešťovou vodu. Pro obyvatele bude přínosem atraktivnější

vzhled budovy, kdy po několika desítkách let bude mít budova u hlavní cesty novou fasádu a zkrášlí celkový vzhled obce. Pro některé rodiče rozhodující se o škole pro jejich děti může být i tato rekonstrukce jedním z faktorů při výběru. Stát bude mít díky novému systému topení a instalaci nízkotlakých rozvodů zemního plynu, rekuperace a dalším úpravám přínos v podobě lepšího ovzduší a menší zátěže na životní prostředí.

10.2.2 Identifikace a kvantifikace nákladů a přínosů projektu

Celkové výdaje na rekonstrukci objektu činily 17 525 613 Kč. Na tuto investiční akci byla čerpána dotace prostřednictvím Ministerstva financí v rámci „Akce financované z rozhodnutí Poslanecké sněmovny Parlamentu a Vlády ČR“, kdy obci byla poskytnuta dotace ve výši 13 514 221 Kč, což tvořilo 77 % celkových nákladů a obec tak ze svých zdrojů hradila 23 %. Obec si na tuto investici sjednala u České spořitelny překlenovací úvěr, který mohla čerpat až do konce roku 2020 a splatit jej do června následujícího roku. Nicméně obec nakonec využila tento druh financování jen u první srpnové faktury a půjčenou částku vrátila ihned po vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace a připsání peněz na její účet. Více tento úvěr čerpán nebyl a k 31. 12. 2020 byl uzavřen jako splacený. Tabulka č. 32 zobrazuje jednotlivé náklady na tuto rekonstrukci a vychází z interních materiálů obce Kokory.

*Tabulka 32 Rozpočet projektu rekonstrukce základní školy
(Vlastní zpracování dle interních materiálů obce)*

Položka	Náklady v Kč
Zateplení	11 163 030,74
Plynoinstalace	87 290,71
Ústřední topení	2 047 797,03
Vzduchotechnika	2 369 343,07
Elektroinstalace	85 058,46
Vedlejší rozpočtové náklady	117 684,60
Stavební úpravy	939 273,09
Dešťová kanalizace a reteční nádrž dešťové vody	716 135,21
Celkem	17 525 612,91

Z tabulky výše je možné pozorovat, že celkové náklady na tento projekt činily 17 525 612,91 Kč. Také je vidět, že rekonstrukce zahrnovala řadu prací a věcí, které byly potřeba udělat a přispět tím k lepší kvalitě budovy, možnému snížení nákladů a dalším faktorům. Největší položku představovalo zateplení, které vyšlo na něco málo přes 11 milionů korun. Dalšími významnými položkami bylo ústřední topení a vzduchotechnika, obě položky stály více než

2 miliony korun. Dále následovala plynoinstalace za celkových 87 290,71 Kč a elektroinstalace za 85 058,46 Kč. Stavební úpravy, které se skládaly hlavně z bourání, vykopávek, základových desek, zásypů, přehozů a dalších prací, byly vyčísleny na 939 273,09 Kč. Poslední položkou v rozpočtu rekonstrukce byla instalace dešťové nádrže a reteční nádrže na dešťovou vodu za celkových 716 135,21 Kč.

*Tabulka 33 Roční náklady na údržbu a opravy základní školy
(Vlastní zpracování dle interních materiálů obce)*

Položka	2021	2022
Hodnota oprav a údržby v Kč	30 000	30 000
Současná hodnota	28 571	27 211

Obec Kokory samozřejmě hledí i dopředu a každý rok dle plánu bude odkládat 30 000 Kč na případné opravy a údržbu zařízení a budovy. Tyto náklady musí být převedeny na současnou hodnotu pomocí diskontní míry 5 %, jak tomu bylo provedeno v tabulce výše. Náklady na opravy a údržbu této investiční akce budou dle ředitelky školy představovat hlavně revize nově vzniklých vzduchotechnických jednotek ve třídách a klimatizační jednotky v počítačové učebně.

Vzhledem k tomu, že investiční akce byla dokončena teprve v loňském roce, který byl navíc ovlivněn pandemií a škola topila v nepřítomnosti žáků během distanční výuky jen na minimum, nelze zatím odhadnout o jak moc se sníží náklady na provoz. První vyúčtování škola obdrží až v září, ale i tak budou vzhledem k pandemii hodnoty velmi zkreslené.

Tabulka 34 Cost-benefit analýza projektu rekonstrukce základní školy
(Vlastní zpracování dle Blahušová, 2016, s. 69)

Krok 1	Krok 2	Krok 3		Krok 4		Krok 5			Krok 6		
		Ukazatel	Množství	Jak převeďme dopad na peněžní jednotky?	Hodnota v Kč	Mrtvá váha	Jiné vlivy	Čistý dopad	2021	2022	
Zainteresovaná strana	Dopad projektu na zainteresovanou stranu										
Obec	Ušetření za odvlhčování	Snižení nákladů	1 odvlhčovač vzduchu	Cena za odvlhčovač	11 550	20%	10%	8 316	8 316	8 316	
	Vzhledově atraktivnější budova	Nevyčísľuje se		Neoceníje se							
Občané obce	Pozitivní faktor při rozhodování rodičů o škole jejich dětí	Nevyčísľuje se		Neoceníje se							
Stát	Snižení zátěže ŽP	Nevyčísľuje se		Neoceníje se							
Celkem											
									8 316	8 316	8 316
									Současná hodnota	7 920	7 543
									Současná hodnota celkem	15 463	
									Čistá současná hodnota	-17 565 932	
									Poměr přínosů a nákladů	0,00008:1,00	

Tabulka č. 34 podává informace hlavně o přínosech, které vyplývají z realizace investiční akce. O rekonstrukci budovy školy, hlavně tedy o jejím zateplení už se v obci uvažovalo velmi dlouho a v minulém roce byl projekt konečně realizován. Nutno dodat, že rekonstrukce základní školy ještě neskončila a například v tomto roce se bude pokračovat školním hřištěm, ale to už je zase další samostatná investiční akce, proto se zaměříme na tuto konkrétní rekonstrukci.

Přínosy této investiční akce jsou spíše celospolečenského charakteru. Pro občany je neocenitelným přínosem hlavně atraktivnější vzhled budovy, která leží hned u hlavní silnice, takže i pro kolemjedoucí auta a jejich pasažéry se zlepšil celkový ráz obce. Pro mnoho rodin s dětmi, které se mají rozhodovat o umístění svých dětí do škol je důležitým faktorem vzhled a funkčnost budov, proto je to uvedeno i jako jeden z dalších přínosů, ostatně tento přínos je zmíněn i v plánu strategického rozvoje obce pro roky 2019-2026. (Interní materiály obce, 2021)

Dalším beneficentem na této akci je stát, protože na jeho územní dojde ke snížení zátěže životního prostředí díky nové plynové technice a dalším faktorům rekonstrukce.

Pro samotnou školu, tedy obec, bude přínosem hlavně snížení nákladů za odvlhčovač vzduchu, který byl používán. Cena za odvlhčovač byla 11 550 Kč.

10.2.3 Výpočet kriteriálních ukazatelů a posouzení přijatelnosti projektu

Obdobně jako u projektu výstavby kanalizace a čističky odpadních vod jsou hodnoty uvedené v předchozí tabulce. Současná hodnota za všechny sledované roky činila 15 463 Kč. Celkové náklady včetně těch na opravy a údržbu byly natolik vysoké, že čistá současná hodnota vyšla – 17 565 932 Kč. V poměru to znamenalo, že přínosy byly 0,0008 ku 1,00 s náklady. Kdyby se měla obec při realizaci rozhodovat pouze pomocí této Cost-benefit analýzy projekt by nikdy nemohl být přijat, čistá současná hodnota je záporná, což značí o tom, že je lepší projekt nerealizovat a náklady také jasně převyšují výnosy.

Ovšem v tomto případě je potřebné se zamyslet v mnohem širším měřítku. Celospolečensky je kladen velký důraz na vzdělávání dětí a k tomu jim musejí být poskytnuty co nejlepší podmínky. Díky této provedené Cost-benefit analýze si můžeme uvědomit i to, že ne všechny projekty, které jsou realizovány v rámci veřejného sektoru, jsou ziskové. Vše nasvědčuje tomu, že obec tento projekt neměla realizovat, ale ty nevyčíslitelné přínosy i s ohledem na budoucnost a vzdělávání dětí zde hrají velmi důležitou roli a dle názoru autora této analýzy je dobře, že obec projekt realizovala.

11 COST-BENEFIT ANALÝZA INVESTIČNÍHO PROJEKTU VÝSTAVBA DĚTSKÉHO HŘIŠTĚ

Obec Kokory má k dispozici dvě velká sportovní hřiště, jedno je určené především družstvům národní házené, a i díky velkému využívání se dočkalo nového povrchu a těší se v obci oblíbenosti. U tohoto hřiště stojí sokolovna, která se využívá především v zimě, kdy se nemůžou aktivity a sporty vykonávat venku. Kolem hřiště jsou k dispozici i tenisové kurty a dětské hřiště. Druhé sportovní hřiště v obci je přesně na druhé straně od hlavní silnice, která dělí obec na dvě poloviny a slouží především fotbalistům a konají se na něm venkovní akce obce jako jsou různé guláš festivaly, hudební vystoupení, turnaje a podobně. U tohoto hřiště s písčítým terénem je k dispozici pouze bufet a nic víc. A právě tohle hřiště nazývajícím se „Starák“ a výstavba dětského hřiště v jeho blízkosti bude předmětem této Cost-benefit analýzy.

V obci Kokory bydlí 172 dětí do patnácti let a mají k dispozici právě jedno dětské hřiště. Nevýhodou jen jednoho hřiště je také jeho lokace, protože jak již bylo zmíněno nachází se na jedné polovině obce, kterou přetíná silnice s hlavním tahem Přerov – Olomouc a je velmi frekventovaná, tato frekvence je často řešeným tématem a na této cestě již bylo několik dopravních nehod. Většina rodičů i právě z tohoto důvodu zakazuje dětem chodit na hřiště kvůli jejich bezpečnosti při přecházení této silnice. Další nevýhodou jen jednoho hřiště je, že děti z druhé strany obce stráví minimálně 15 minut tím, že se na něj musí dostat, chvíli si pohrají a už musí zase zpátky domů za rodiči. Pro děti z této strany obce je tedy lepší zvolit hřiště Staré a hrát si tam. Bohužel na tomto hřišti se nachází pouze dvě fotbalové branky, a tak zde pro děti není moc vyžití spíše naopak, hřiště se totiž nachází velmi blízko řeky Olešnice, a právě tam si děti chodí hrát, což může být i nebezpečné. Dalším faktorem jsou konající se akce, na tomto hřišti se konává každoročně například i dětský den, ale kromě na dovezených atrakcích si děti nemají kde hrát, následně pak utíkají do porostů kolem hřiště či k řece a rodiče tyto děti nemají na očích a často se nelze vyvarovat zranění. Právě toto jsou jedny z hlavních důvodů proč obec uvažuje o výstavbě dětského hřiště na „Staráku“.

Obec Kokory ve výhledu několika let čekají investiční akce jako je oprava komunikací, odbahnění rybníků, rekonstrukce budovy pošty, rekonstrukce veřejného osvětlení, kamerový systém, digitalizace obecního rozhlasu a další akce. Cost-benefit analýza na výstavbu dětského hřiště na „Staráku“ by mohla obci sloužit jako jeden z mnoha podkladů a materiálů pro rozhodování se o jejích budoucích investicích a dle výsledku, jestli je projekt přijatelný

či nikoliv se může obec také rozhodnout a využít určitou formu této analýzy například i jako přílohu k případné žádosti o dotaci na tento projekt, kdyby se jej rozhodla realizovat. Myslím si, že výstavba tohoto dětského hřiště by obci prospěla a obyvatelé obce by tuto investiční akci uvítali.

Tento projekt byl vybrán i vzhledem k ekonomické situaci a závěrečnému účtu obce, jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, po záporném hospodářském výsledku se obec rozhodla realizovat během letošního roku pouze nutné opravy a rekonstrukce anebo investiční akce, které budou kryty dotační podporou. Ministerstvo pro místní rozvoj nabízí obcím do 3 000 obyvatel v rámci dotačního titulu Podpora budování a obnovy míst aktivního a pasivního odpočinku efektivní spolufinancování pro vybudování prvků co podporují volnočasové aktivity. Rozmezí investice je stanovené na 100 000 – 2 000 000 korun a obec může získat dotaci až ve výši 80 % skutečně uznatelných nákladů. To by pro obec bylo přijatelné.

11.1 Identifikace a cíle projektu

Cílem tohoto projektu je výstavba dětského hřiště na Starém hřišti v obci Kokory. Účelem výstavby je poskytnutí zázemí dětem obce, především těm, které žijí na straně obce, kde se má výstavba uskutečnit. Projekt bude realizován na území obce a hlavním smyslem je zvýšení kvality života a rozšíření možností pro obyvatele s dětmi. Děti tvoří v obci 15 % z celkového počtu obyvatel, tak je důležité myslet i na jejich potřeby.

Při vypracovávání Cost-benefit analýzy byla využita metodická příručka Ministerstva pro místní rozvoj zpracovaná Ing. Patrikem Sieberem a cílem je určit přijatelnost projektu a zodpovědět otázku: „Co komu investiční akce dává a co komu bere?“.

11.2 Fáze a časový plán investice

Analyzovaná investiční akce je rozdělena na tři části, a to na fázi předinvestiční, investiční a provozní.

*Tabulka 35 Časový plán investiční akce Výstavba dětského hřiště
(Vlastní zpracování)*

Období	2021				2022				Další roky
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	
Předinvestiční fáze			X						
Investiční fáze				X	X				
Provozní fáze						X	X	X	X

11.2.1 Předinvestiční fáze

První fáze je označována jako předinvestiční a v této fázi musí obec zajistit především činnosti spojené se zpracováním projektu, sepsáním žádosti o dotaci a vypracováním dalších potřebných podkladů a dokumentace, které jsou nezbytné. Jedná se například o stavební povolení. Dále je potřeba zajistit geodetické práce a další.

V této fázi jsou zahrnuty peněžní toky, které se týkají přípravy projektu, žádosti o dotaci a vypracování projektové dokumentace pro udělení stavebního povolení.

11.2.2 Investiční fáze

V investiční fázi již bude probíhat samotná výstavba dětského hřiště. Pro tuto výstavbu je nutné vybrat zhotovitele v souladu s podmínkami stanovenými zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Budou osloveni dodavatelé, aby předložili své nabídky, u kterých bude kontrolován soulad s definovanými požadavky ve výzvě. Po předložení těchto nabídek dojde k vyhodnocení a bude vybrán jeden zhotovitel, který obci předloží nejvhodnější nabídku. Jakmile bude vybrán zhotovitel bude v rámci investiční fáze projekt zhotoven podle projektové dokumentace a na základě stavebního povolení. V této fázi bude obec hradit náklady spojené s realizací stavebních prací.

11.2.3 Provozní fáze

Provozní fáze následuje po investiční fázi a jakmile projekt projde kolaudací a zhotovitel jej předá investorovi, v tomto případě obci Kokory, může se začít využívat. V této fázi bude obec vynakládat peněžní prostředky na údržbu a případné opravy dětského hřiště. Občas po této fázi následuje ještě fáze likvidační, avšak v tomto případě se tato fáze nepředpokládá.

11.3 Identifikace zainteresovaných stran

Hlavními zainteresovanými stranami jsou v tomto případě občané, respektive rodiny s dětmi, obec, stát a zdravotní pojišťovny. Pro obec tento projekt znamená hlavně náklady na jeho výstavbu a dále vynakládání peněžních prostředků na jeho následnou údržbu či opravy. Obec v případě realizace projektu bude mít přínos v podobě snížení nákladů na pronájem hracích prvků v případě pořádání akcí na Starém hřišti. Stát bude zainteresován v tomto projektu formou dotace ve výši 80 % z celkových skutečně uznatelných nákladů. Dále jako zainteresovaná strana budou vystupovat i zdravotní pojišťovny. Těch se to týká převážně díky tomu, že díky trávení dětí času venku a na hřišti tyto děti budou méně obézní

a pojišťovně se tak sníží náklady za jejich léčbu. Dále také je možné uvést snížení potřeby brýlí u dětí, které tráví čas venku a menší potřeba návštěvy očních lékařů, to pro pojišťovny také představuje snížení nákladů na tyto potřeby. Největším beneficentem celé investiční akce ovšem budou občané a z nich hlavně rodiny s dětmi. Jednak se zlepší vztah mezi rodiči a dětmi, protože děti budou trávit čas se svými rodiči na hřišti. Také se zvýší bezpečí dětí, které bydlí na straně obce, kde doposud nejsou žádné hrací prvky a děti tak museli absolvovat cestu přes velmi frekventovanou hlavní silnici, která rozděluje obec Kokory na dvě poloviny. Ohledně bezpečí dětí lze předpokládat, že jakmile by na Starém hřišti byly nainstalovány hrací prvky děti by si hrály tam, rodičům na očích, a nechodily by si hrát k blízké protékající Olešnici, kde je rodiče nemají pod dohledem a hrozí tam nebezpečí zranění a podobně. Dále lze předpokládat, že se sníží návštěvnost nedalekého zábavního centra dětmi z Kokor, jelikož budek dispozici toto hřiště. Rodiče tak ušetří za vstupné a dopravu do místa.

11.4 Popis nulové a investiční varianty

Rozdíl mezi nulovou a investiční variantou je v tom, zda byla či nebyla konkrétní investiční akce provedena. Investiční variantou je nazvaná ta varianta v jejímž případě se bude projekt realizovat a nulová je taková, kdy k realizaci projektu nedojde. Díky jejich porovnání je možné vidět důsledky způsobené investicí a ty lze následně použít pro její ocenění.

V případě realizace projektu by to pro obec na první pohled znamenalo náklady spojené s výstavbou, ale do budoucna by obec ušetřila za pronájem hracích prvků při akcích na Starém hřišti. Největší přínos by investiční varianta měla pro obyvatele obce a jak již bylo řečeno především pro rodiny s dětmi. Sníží se náklady zdravotním pojišťovně, které jsou vynaložené na léčbu obézních pacientů ve věku do 15 let a také na zdravotní prohlídky u očních lékařů a brýle. V neposlední řadě se v případě investiční varianty sníží nebezpečí dětí ať už při přemísťování na druhé hřiště nebo na samotném Starém hřišti, kde protéká řeka Olešnice.

Na druhé straně nulová varianta by znamenala rostoucí náklady zdravotních pojišťoven za již zmíněné výkony, služby a prostředky. Dále by děti nemuseli mít se svými rodiči tak dobré vztahy a jejich rodiče by je při akcích na Starém hřišti neměli na očích, jelikož by si hrály v přilehlých lesích a u vody, takže hrozí větší riziko zranění a podobně. Rodiče také neušetří za ježdění do zábavních center do nedaleké Olomouce. Obec by každoročně vynakládala peněžní prostředky na pronájem hracích prvků na různé dětské a volnočasové akce, které pořádá.

Cílem implementace Cost-benefit analýzy je určení, zda realizace investiční akce s sebou přináší více přínosů než vynaložených nákladů na investiční variantu.

11.5 Vymezení a kvantifikace nákladů a přínosů investičního projektu

Náklady a přínosy investičního projektu kromě jejich identifikace a kvantifikace je také důležité rozdělit na ocenitelné a neocenitelné.

11.5.1 Ocenitelné náklady a přínosy projektu

Ocenitelné náklady investiční akce jsou velmi důležitou součástí Cost-benefit analýzy, protože v dalším kroku dochází k jejich převedení na hotovostní toky a je s nimi dále pracováno.

Obci Kokory by z tohoto investičního projektu plynulo více nákladů než užitků. Prvotní náklady by pro obec představovala už předinvestiční fáze, ve které by obec musela pomocí svých prostředků obstarat projektovou dokumentaci investiční akce, nechat zpracovat žádost o dotaci, stavební povolení, geodetické práce a další. Největší náklady by obec řešila v investiční fázi, kdy by hradila minimálně 20 % z celkových skutečných nákladů. Dále by se obec musela starat o opravy a údržbu dětského hřiště po celou dobu jeho užívání. Přínosem by byla obci skutečnost, že v případě každoročně konaných akcí se zaměřením na děti by nemusela platit za pronájem hracích prvků a s nimi spojenou přepravou, instalací a někdy i obsluhou na místě.

Ocenitelný přínos pro občany obce, a především pro rodiny s dětmi je ušetření za návštěvy dětského centra v nedaleké Olomouci.

Pro stát tato investiční akce představuje náklad ve formě dotace ve výši 80 % z celkových skutečně vynaložených nákladů.

Zdravotním pojišťovněm tato akce přinese snížení nákladů na léčbu dětských pacientů trpících obezitou a také se sníží náklady na návštěvy očních lékařů a doplatky za brýle.

11.5.2 Neocenitelné náklady a přínosy projektu

Tyto náklady a přínosy nelze následně převést na hotovostní toky, ale jsou nedílnou a velmi důležitou součástí celé analýzy, protože je zde vymezen sociální dopad na společnost.

Obci Kokory tato investiční akce přinese větší atraktivnost pro rodiny s dětmi kvůli novému dětskému hřišti, které dokáže do jisté míry ovlivnit rozhodování mladých rodin při usazování.

Rodiče díky trávení více času s dětmi na hřišti budou mít se svými ratolestmi lepší a hlubší vztah. Také se budou o své děti méně bát, protože při akcích je budou mít na očích, a ne schované u vody či v blízkém lesním porostu. U dětí, které bydlí na stejné straně od cesty jako by bylo postaveno nové hřiště, by se snížilo riziko dopravní nehody při přechodu přes velmi frekventovanou hlavní silnici. Někteří rodiče dokonce zakazují svým dětem chodit přes hlavní cestu a děti si tak musí hrát jen na polovině, kde nemají k dispozici žádné hrací prvky, což by touto investicí bylo vyřešeno, a i tyhle děti by měly o zábavu postaráno.

V následující tabulce jsou shrnuty nejbližší kapitoly tak, aby čtenáři bylo jasné, co komu realizace této investiční akce přináší a co komu bere a jestli jsou tyto položky ocenitelné.

*Tabulka 36 Zainteresané strany, náklady a přínosy projektu
(Vlastní zpracování)*

Zainteresaná strana	Náklad/Přínos	Ocenitelné/Neocenitelné	Vysvětlivky
Obec	Náklad	Ocenitelné	Předinvestiční fáze projektu
	Náklad	Ocenitelné	Investiční fáze projektu 20 %
	Přínos	Ocenitelné	Žádná potřeba pronajímat herní prvky při akcích
	Přínos	Neocenitelné	Atraktivita pro mladé rodiny s dětmi
Stát	Náklad	Ocenitelné	Investiční fáze projektu 80 % ve formě dotace
Občané - rodiče s dětmi	Přínos	Ocenitelné	Zvýšení disponibilních příjmů
	Přínos	Neocenitelné	Lepší vztah s dětmi
	Přínos	Neocenitelné	Větší bezpečí dětí
Zdravotní pojišťovny	Přínos	Ocenitelné	Snížení nákladů na léčbu dětských oběžných pacientů
	Přínos	Ocenitelné	Snížení nákladů na návštěvu očních lékařů a brýle

11.6 Převod ocenitelných nákladů a přínosů projektu na hotovostní toky

V této fázi Cost-benefit analýzy už jsou známy všechny zainteresané strany, jsou vyjasněny všechny náklady a přínosy plynoucí z realizace projektu a je na čase převést všechny ocenitelné náklady a přínosy na hotovostní toky. Některé položky totiž nemají podobu hotovostních toků ale jiných veličin a pro další analýzu s nimi je potřeba je převést na peněžní formu. To, že položky nemají formu peněžních prostředků je typické pro veřejný sektor a ani tady tomu není jinak.

Pro větší přehlednost budou veškeré ocenitelné náklady a přínosy projektu rozděleny dle časového plánu, který byl podrobně rozebrán v kapitole 11.2.

11.6.1 Předinvestiční fáze

V této fázi je potřeba převést náklady, které plynou hlavně samotné obci a týkají se projektové dokumentace, zaplacení stavebnímu úřadu za vydání rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení anebo vydání rozhodnutí o změně vlivu užívání stavby na území podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu jinak řečeno podle stavebního zákona. V tabulce níže lze vidět veškeré náklady vyčíslené v peněžních jednotkách. Nejdražší položkou bude projektová dokumentace, která obec vyjde na 50 000 Kč. Stavební povolení od stavebního úřadu vyjde obec Kokory při výstavbě dětského hřiště na 1 000 Kč. (Stavímbydlím.cz, © 2021) Dále bude potřeba geodetické zaměření, které se v tomto případě pohybuje kolem 5 000 Kč, dle dostupných informací o cenách místních firem. (Figeo.cz, © 2020) Obec Kokory dále bude muset vypracovat žádost o dotaci, která podle ceníků různých firem vyjde přibližně na 20 000 Kč. (Zelenáprodům.cz, © 2021)

Celkové náklady předinvestiční fáze projektu jsou vyčísleny na 76 000 Kč a obec Kokory všechny tyto náklady bude hradit ze svých vlastních prostředků.

*Tabulka 37 Náklady na předinvestiční fázi projektu
(Vlastní zpracování)*

Položka	Hodnota
Projektová dokumentace	50 000 Kč
Stavební povolení	1 000 Kč
Geodetické zaměření	5 000 Kč
Žádost o dotaci	20 000 Kč
Celkem	76 000 Kč

11.6.2 Investiční fáze

V investiční fázi už bude probíhat samotná výstavba dětského hřiště. V tomto případě obec Kokory bude hradit 20 % z celkových skutečných výdajů. Zbýlých 80 % celkových skutečně vynaložených nákladů bude hradit formou dotace Ministerstvo pro místní rozvoj v rámci dotačního titulu Podpora budování a obnovy míst aktivního a pasivního odpočinku. Tabulka č. 38 znázorňuje přibližné náklady na výstavbu celé investiční akce, včetně hracích prvků a dalších nezbytných úprav pro plné fungování investice.

Tabulka 38 Náklady na investiční fázi projektu
(Vlastní zpracování)

Položka	Hodnota
<i>Náklady vynaložené na terénní úpravy, dopravu, montáž a další práce</i>	393 258 Kč
Úprava terénu	350 000 Kč
Nátěr velké herní sestavy	3 170 Kč
Doprava a montáž	40 088 Kč
<i>Náklady vynaložené na okolí dětského hřiště</i>	24 090 Kč
Lavičky	17 316 Kč
Odpadkové koše	6 774 Kč
<i>Náklady vynaložené na vybavení a hrací prvky</i>	179 390 Kč
Kolotoč	31 990 Kč
Houpadla	31 460 Kč
Houpačky	15 380 Kč
Interaktivní prvky	20 690 Kč
Velká herní sestava	79 870 Kč
<i>Celkem</i>	596 738 Kč

Tabulka č. 38 je rozdělena z důvodu lepší přehlednosti na tři části – náklady vynaložené na terénní úpravy, dopravu, montáž a další práce, náklady vynaložené na okolí dětského hřiště a náklady vynaložené na vybavení a hrací prvky.

Nejmenší náklady pro obec během investiční fáze představují náklady na okolí projektu. Tyto náklady se na první pohled mohou zdát zcela zbytečné, ale opak je pravdou. Pod těmito náklady si můžeme představit lavičky a odpadkové koše. Lavičky mohou využívat například rodiče či prarodiče při návštěvě hřiště se svými dětmi a vnučaty a odpadkové koše budou sloužit veškerým návštěvníkům na obaly ze svačín, bonbónů a na další odpad, který na hřišti bude vznikat. Instalace košů také zabrání zahazování odpadků do okolní přírody. Celkem budou instalovány 3 lavičky a 2 odpadkové koše v dřevěném provedení, vzhledem k lokaci hřiště tak, aby splynulo s prostředím. Celkové náklady na okolní prvky činí 24 090 Kč.

Aby bylo dětské hřiště připraveno k použití musí být provedeny vedlejší, avšak důležité práce. Nejdražší položkou této skupiny jsou náklady na úpravu terénu, které jsou stanoveny ve výši 350 000 Kč. Tyto náklady byly stanoveny na základě dotazování několika firem, které se zabývají výstavbou dětských hřišť. Dále bude zapotřebí doprava a montáž hracích prvků. Prvky poskytne firma Hřiště-zahrada.cz a díky celkové ceně jsou náklady na dopravu

nulové. Tudiž hodnota 40 088 Kč v tabulce je pouze za montáž herních prvků, speciální doprava je zde zdarma. Kromě instalace herních prvků bude potřeba u velké herní sestavy ještě udělat nátěr a ten vyjde obec na 3 170 Kč.

Poslední skupinou a pro děti tou nejvíce důležitou jsou už samotné herní prvky, které hřiště bude obsahovat. Nejdůležitější součástí hřiště bude velká herní sestava za 79 870 Kč, dále zde bude houpačka pro dvě děti za 15 380 Kč, pro menší děti bude hřiště vybaveno houpadly za celkových 31 460 Kč. Dalším herním prvkem je kolotoč za necelých 32 tisíc korun a další interaktivní prvky pro rozvíjení dětské kreativity za 20 690 Kč. Materiál, z kterého je hřiště sestaveno včetně laviček i odpadních košů je hlavně dřevo, aby hřiště pouze doplnilo okolní ráz krajiny a nepůsobilo příliš křiklavým dojmem. Veškeré herní prvky vybrány z firmy Hřiště-zahrada.cz, které k nim poskytuje i montáž. Všechny prvky, které bude hřiště obsahovat jsou k dispozici v Příloze P II. Prvky jsou certifikovány dle ČSN EN 1776 o Zařízení a povrchu dětského hřiště a obecné bezpečnosti jsou vhodné na umístění do mateřských škol, obcí, restaurací a venkovních prostranství. (Hřiště-zahrada.cz, © 2021)

Celkové náklady na investiční fázi projektu jsou ve výši 596 738 Kč. Náklady pro obec Kokory v této fázi tvoří 20 % z celkových nákladů tedy 119 348 Kč. Stát prostřednictvím dotace zaplatí 477 390 Kč, tedy 80 %.

11.6.3 Provozní fáze

V závěrečné, tedy provozní fázi projektu jdou převést na hotovostní toky pouze náklady a přínosy, které se týkají obce samotné a zdravotních pojišťoven.

Pro obec bude představovat provozní fáze hlavně náklady na údržbu a případné opravy hřiště. Obec by plánovala dopředu a každý rok by si vyčlenila 20 000 Kč právě na tyto náklady.

*Tabulka 39 Roční náklady na opravy a údržbu investice
(Vlastní zpracování)*

Položka	Hodnota
Náklady na opravy a údržbu	20 000 Kč

Ocenitelným přínosem je v této fázi investiční akce pro obec to, že nemusí řešit pronájem herních prvků na každoročně pořádané akce na Starém hřišti. Obec každoročně pořádá 3 akce, na které nechává dovážet herní prvky pro děti jako je kolotoč, houpačky, klouzačky, skákací hrady a další prvky. Investice do výstavby dětského hřiště by snížila tyto náklady,

protože by se dále mohl objednávat jen skákací hrad, ale ostatní prvky by byly na hřišti již trvale zabudované. Každý rok obec pořádá tři akce, na které se objednávají hrací prvky, jedná se o Dětský den, Gulášfest a Fotbalový turnaj. V případě vybudování dětského hřiště by obec na každé akci ušetřila 15 000 Kč. Celkové ušetřené náklady za celý rok by tedy po součtu činily 45 000 Kč.

*Tabulka 40 Roční přínosy investice pro obec Kokory
(Vlastní zpracování)*

Položka	Hodnota
Snížení nákladů na pronájem herních prvků	45 000 Kč

Díky novému dětskému hřišti a tomu, že děti budou trávit více času venku se dá ocenit i přínos pro zdravotní pojišťovny, které budou vynakládat méně peněžních prostředků za léčbu dětí s obezitou a také za návštěvy očních lékařů a s nimi spojené pořizování brýlí či čoček pro děti.

Podle studie Ministerstva zdravotnictví ve spolupráci Olomouckých vědců z roku 2019 české děti přibírají a celá jedna pětina českých dětí má problém s nadváhou nebo jsou obézní. V obci Kokory žije aktuálně 172 dětí, pokud dle studie vezmeme $\frac{1}{5}$ těchto dětí, zjistíme, že dle statistiky v obci Kokory je 34 dětí obézních. Jednou z těchto příčin je dle odborníků nedostatek pohybu, což by výstavba nového hřiště v obci mohla pozitivně ovlivnit. (Ministerstvo zdravotnictví, 2019)

Roční náklady na jednoho pacienta trpící obezitou jsou dle České průmyslové zdravotní pojišťovny 5 458 Kč. (Hatlapatková, 2019) Výsledné úspory pro pojišťovny by tedy byly 34 dětí krát 5 458 Kč za rok ve výši 185 572 Kč.

Dalším přínosem pro zdravotní pojišťovny v případě vybudování dětského hřiště je úspora nákladů hrazených každoročně za návštěvy očních lékařů. Dětská oftalmoložka Renáta Brunnerová pracující v pražské vinohradské nemocnici tvrdí, že 20 % dětí je krátkozrakých a zhruba stejné procento dětí pak trpí krátkozrakostí. Dohromady tedy jakoukoli oční vadou trpí 40 % dětí. (Blažková, 2019) Zraková vada by se podle propočtů týkala 69 dětí z celkových 172 v obci.

Základní odborné vyšetření zraku se pohybuje kolem 400 Kč za jedno dítě. (Dětské oční centrum Kukátko, © 2020) Celkové náklady by tedy činily 27 600 Kč. Tyto náklady jsou samozřejmě jen orientační, protože některé děti navštíví lékaře i víckrát za rok podle vlastní potřeby. Dále je důležité uvést úspory z příspěvků na brýle. Podle p. Brunnerové má 40 %

děti oční vadu, v obci se toto tvrzení tedy týká 69 dětí. Pojišťovna poskytuje dětem do 5 let včetně 300,15 Kč na brýlové obruby 3x ročně, od 6 do 14 let 300,15 Kč na brýlové obruby ale pouze jedenkrát za rok. Pro výpočet byl celkový počet 69 dětí rozdělen na dvě poloviny. Bude počítáno s 34 dětmi ve věku do 5 let včetně a 35 dětmi ve věku nad 6 let. Náklady na brýle za dítě do 5 let včetně jsou 900,45 Kč a za straší dítě 300,15 Kč. Celkové náklady na brýlové obruby na všechny děti v obci jsou po zaokrouhlení 41 121 Kč.

Celkem zdravotní pojišťovny za oční lékaře ušetří 68 721 Kč.

*Tabulka 41 Roční přínosy investice pro zdravotní pojišťovny
(Vlastní zpracování)*

Položka	Hodnota
Snížení nákladů na úhradu prevence a léčby dětských obézních pacientů	185 572 Kč
Snížení nákladů na úhradu návštěv očních lékařů	27 600 Kč
Snížení nákladů na brýle pro děti	41 121 Kč

Nové dětské hřiště ovlivní i rodiny s dětmi, které bydlí v obci, a to pozitivním směrem. Rodiče v současné době berou své děti zpravidla třikrát během letních měsíců do dětského zábavního centra Krokodýlek v Olomouci. Kdyby měli k dispozici venkovní hřiště v Kokorech jejich návštěvnost tohoto a podobných center by se snížila a navýšily by se tak disponibilní příjmy rodin. Při převodu na hotovostní toky budeme vycházet z předpokladu, že podle obecní statistiky z interních materiálů obce má většina rodin dvě děti. V roce 2021 je v obci 172 dětí a při návštěvě dětského centra musí být přítomný i rodič a vzhledem k statistice bude brán poloviční počet rodičů, tedy 86. Celodenní vstupné na jedno dítě během víkendu je stanoveno dětským centrem na 299 Kč a pro dospělé je taxa na celý den ve výši 119 Kč. (Krokodýlek Olomouc, © 2021) Celkové náklady tedy činí 61 662 při jedné návštěvě, ovšem dle stanovené frekvence návštěvnosti, tedy 4krát za období teplých měsíců se celkové náklady vyšplhají až na 246 648 Kč. Díky novému hřišti by se tyto náklady snížily, protože by rodiny mohly využívat hřiště obecní.

*Tabulka 42 Roční přínosy investice pro obyvatele obce
(Vlastní zpracování)*

Položka	Hodnota
Snížení nákladů na zábavní centrum	246 648 Kč

11.7 Výpočet kritériálních ukazatelů

Investiční akce výstavba dětského hřiště není realizovaný ale teprve plánovaný projekt, v takovém případě je vhodné použít více kritériálních ukazatelů ať je rozhodnutí co nejjednodušší, proto bude do kritériálních ukazatelů zahrnut výpočet současné hodnoty, čisté současné hodnoty, vnitřního výnosového procenta, indexu rentability a doby návratnosti investice.

Všechny hotovostní toky jsou vyjádřeny v reálných hodnotách, je tedy dodržena zásada diskontovat reálné peněžní toky pomocí reálné diskontní sazby. Tato sazba byla stanovena dle metodiky Evropské komise na 5 %. Dětské hřiště, podle Evropské komise a jejího vypracovaného průvodce analýzou nákladů a přínosů investičních projektů pro hodnocení politiky soudržnosti v letech 2014-2020, spadá do jiných sektorů než třeba železnice, městská doprava a další a jeho životnost je stanovena na 10 až 15 let. Proto tuto práci budeme uvažovat dobu životnosti 15 let. (Evropská komise, 2014)

Při výpočtech kritériálních ukazatelů se bude vycházet za tabulky č. 43 o efektech plynoucích z investice.

11.7.1 Současná hodnota

Současná hodnota představuje součet všech budoucích toků, které vyplývají z investiční akce a jsou převedeny pomocí diskontní sazby na současnou hodnotu. Pokud je výsledná současná hodnota vyšší než 1, lze o projektu říct, že je přijatelný a pokud je výsledná současná hodnota menší než 1 je tomu právě naopak. (Sieber, 2004, s. 24)

Vzorec pro výpočet současné hodnoty:

$$PV_t = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}$$

Kdy:

- PV_t = současná hodnota veškerých hotovostních toků
- n = poslední období
- t = konkrétní období
- r = diskontní sazba

$$\begin{aligned}
 PV = & \frac{525\,941}{(1+0,05)^1} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^2} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^3} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^4} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^5} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^6} \\
 & + \frac{525\,941}{(1+0,05)^7} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^8} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^9} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{10}} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{11}} \\
 & + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{12}} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{13}} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{14}} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{15}}
 \end{aligned}$$

$$PV = \underline{5\,459\,087,73 \text{ Kč}}$$

Již z prvního ukazatele je možné konstatovat, že investice je přijatelná. Současná hodnota investiční akce totiž vyšla 5 459 087,73 Kč a je tak vyšší než 1, což znamená, že projekt je přijatelný.

11.7.2 Čistá současná hodnota

Čistou současnou hodnotou je vnímán součet současné hodnoty všech budoucích hotovostních toků, které plynou z investice a hotovostního toku v roce nula, tedy investičních výdajů. Jakmile je výsledná hodnota vyšší nebo rovno nula je projekt přijatelným, pokud čistá současná hodnota vyjde menší, než nula pro projekt to znamená, že je nepřijatelný. Pomocí čistě současné hodnoty nejde jen rozhodnout o přijatelnosti investiční akce, ale také je možné jednotlivé projekty mezi sebou vzájemně porovnávat. (Sieber, 2004, s. 26)

Vzorec pro výpočet čisté současné hodnoty:

$$NPV = CF_0 \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} = CF_0 + PV = PV - I$$

Kdy:

- NPV = čistá současná hodnota
- PV = současná hodnota
- I = investiční výdaje v období nula
- CF_t = hotovostní tok z investice v období t
- t = období
- r = diskontní sazba

$$\begin{aligned}
 NPV = & (-596\,738) + \frac{525\,941}{(1+0,05)^1} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^2} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^3} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^4} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^5} \\
 & + \frac{525\,941}{(1+0,05)^6} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^7} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^8} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^9} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{10}} \\
 & + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{11}} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{12}} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{13}} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{14}} + \frac{525\,941}{(1+0,05)^{15}}
 \end{aligned}$$

$$NPV = \underline{4\,862\,349,72 \text{ Kč}}$$

Čistá současná hodnota investiční akce byla vypočítána na necelých 5 milionů korun. Podle výše zmíněných podmínek pro přijatelnost či nepřijatelnost projektu z vypočítané hodnoty lze konstatovat, že projekt by byl pro obec přijatelný, jelikož čistá současná hodnota byla vyšší než 0.

11.7.3 Vnitřní výnosové procento

Dalším kriteriálním ukazatelem je vnitřní výnosové procento označované jako IRR. Podstatou tohoto výpočtu je zjistit výši diskontní sazby, při které je čistá současná hodnota rovna nule. Projekt je přijatelný v případě, že výsledné vnitřní výnosové procento je vyšší než předpokládaná diskontní sazba. To znamená, že v tomto případě je potřebné, aby vnitřní výnosové procento vyšlo vyšší než 5 %.

Vzorec pro výpočet vnitřního výnosového procenta:

$$0 = CF_0 + \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1 + IRR)^t}$$

$$\begin{aligned}
 0 = & (-596\,738) + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^1} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^2} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^3} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^4} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^5} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^6} \\
 & + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^7} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^8} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^9} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^{10}} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^{11}} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^{12}} \\
 & + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^{13}} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^{14}} + \frac{525\,941}{(1 + IRR)^{15}}
 \end{aligned}$$

$$IRR = \underline{88,13 \%}$$

Výsledná hodnota vnitřního výnosového procenta je dalším ukazatelem, který hovoří o potencionální přijatelnosti projektu, jelikož jeho hodnota 88,13 % je vyšší než diskontní sazba 5 %.

11.7.4 Index rentability

Předposledním kritériálním ukazatelem při rozhodování o přijatelnosti investice je index rentability. Tento ukazatel se dá vypočítat jako podíl čisté současné hodnoty a investičních výdajů, které účetní jednotka vynaložila v nultém roce. Pomocí tohoto indexu se dá zjistit, kolik korun čistého diskontovaného přínosu náleží na 1 investovanou korunu. Investiční akce je přijatelná v případě, že výsledný index bude vyšší než nula.

$$\text{Index rentability} = \frac{4\,862\,349,72}{596\,738}$$

$$\text{NPV/I} = \underline{8,15}$$

Index rentability dosáhl hodnoty 8,15, z této hodnoty, jelikož je vyšší než 0 lze konstatovat, že investice do výstavby dětského hřiště je přijatelnou.

11.7.5 Doba návratnosti

Poslední ukazatel je doba návratnosti a už z názvu je patrné, že se jedná o ukazatel, který určuje za kolik let se kumulované hotovostní toky vyrovnají počáteční investici z roku nula. Laicky řečeno za kolik let se účetní jednotce vrátí hodnota investice pomocí daných příjmů. Při posuzování záleží na tom, aby doba návratnosti byla kratší než doba životnosti investice, pak lze projekt považovat za přijatelný. (Sieber, 2004, s. 33)

Vzorec pro výpočet doby návratnosti:

$$\text{Doba návratnosti} = \frac{I}{CF_t}$$

$$\text{Doba návratnosti} = \frac{596\,738}{525941}$$

$$\text{Doba návratnosti} = \underline{1,15 \text{ let}}$$

Životnost dětského hřiště byla stanovena dle Evropské komise na 15 let. Doba návratnosti dle výpočtu činí 1,15 let, což je pro potencionální investici velmi dobré, protože to znamená, že se investiční akce vrátí už v průběhu druhého roku, takže i podle tohoto ukazatele je možné investici považovat za přijatelnou.

11.8 Citlivostní analýza

Pomocí analýzy citlivosti se dají zkoumat proměnlivé nebo do jisté míry nejisté předpoklady investiční akce, a především pak vliv jejich změn na výsledné ukazatele. Podle Siebera (2004, s. 37) je prvním krokem při této analýze vyjádření všech předpokladů, které jsou zásadní pro daný hotovostní tok ve všech letech, dále tyto předpoklady projdou změnou o 1 % a opětovně dojde k propočtu hodnot kritériálního ukazatele, který byl zvolen jako hlavní. V posledním kroku dojde k vyčíslení změny ukazatele v procentuálním vyjádření.

Citlivostní analýza projektu výstavby dětského hřiště zahrnuje dva předpoklady:

- **Předpoklad 1:** Zvýšení investičních výdajů o 1 %
- **Předpoklad 2:** Snížení nákladů na údržbu a opravy o 1 %

11.8.1 Předpoklad 1

V případě, že by došlo ke zvýšení investičních výdajů o 1 % celková hodnota těchto výdajů by činila po zaokrouhlení 602 705 Kč. Rozdíl oproti původním by byl v hodnotě 5 967 Kč. Zkoumaným ukazatel bude čistá současná hodnota.

NPV za předpokladu původních investičních nákladů: 4 862 349,72 Kč

NPV za předpokladu zvýšených investičních nákladů: 4 856 382,72 Kč

% změna ukazatele: 0,0012 %

Procentuální změna ukazatele se vypočítá jako hodnota ukazatele po změně předpokladu mínus hodnota před změnou a výsledná část se vydělí hodnotu ukazatele před změnou předpokladu. Po dosazení do tohoto vzorce vychází, že změna čisté současné hodnoty v případě zvýšení investičních nákladů o 1 % je o 0,0012 %.

11.8.2 Předpoklad 2

Druhý předpoklad bere v úvahu roční náklady na opravy a údržbu a jejich snížení o 1 %. Následná hodnota těchto výdajů by se snížila o 200 Kč na 19 800 Kč.

NPV za předpokladu původních nákladů na opravy a údržbu: 4 862 349,72 Kč

NPV za předpokladu snížení nákladů na opravy a údržbu: 4 864 425,69 Kč

% změna ukazatele: 0,0004 %

V případě, že by došlo ke snížení nákladů na opravy a údržbu tak by byla celková procentuální změna čisté současné hodnoty ještě menší než v případě prvního předpokladu. Tato změna by byla o nepatrných 0,0004 %.

Z výsledků je možné vyvodit, že u žádného z hotovostních toků, u kterého byl proveden pomocí předpokladu, přepočtení čisté současné hodnoty, není evidován nějaký výraznější dopad na výsledky dané analýzy. Z prvního předpokladu lze konstatovat, že investiční akce není moc citlivá na změnu investičních výdajů a u druhého předpokladu je citlivost ještě menší než v předchozím případě. V obou variantách výše procentuální změny nedosáhla ani na hodnotu jednoho procenta. Z citlivostní analýzy tedy vyplývá, že obec by měla následně větší pozornost věnovat právě socioekonomickým dopadům a jejich řádné kvantifikaci, protože právě ty ve velké míře ovlivňují celý postup zpracování Cost-benefit analýzy.

11.9 Interpretace výsledků a zhodnocení přijatelnosti projektu výstavby dětského hřiště

V tabulce níže jsou uvedeny všechny kritériální ukazatele, které byly pro danou investiční akci vypočítány. Ze všech výsledných hodnot lze konstatovat, že projekt výstavby dětského hřiště je pro obec Kokory přijatelný a má kladný dopad i na celou společnost. Všechny ukazatele vycházejí ve velmi příznivých hodnotách a jen pozitivně ovlivňují rozhodování o této investici, proto ji lze obci jen doporučit.

*Tabulka 44 Kritériální ukazatele výstavby dětského hřiště
(Vlastní zpracování)*

Ukazatel	Hodnota
Současná hodnota	5 459 087,73 Kč
Čistá současná hodnota	4 862 349,72 Kč
Vnitřní výnosové procento	88,13%
Index rentability	8,15
Doba návratnosti	1,15 let

Dalším příznivým faktorem je již zmiňovaný celospolečenský přínos, především pro místní rodiny s dětmi, které budou moci trávit více času venku, děti, které si doposud nemohly chodit hrát na hřiště přes hlavní cestu už budou moci využívat herní prvky na Starém hřišti a také se vyvarují nebezpečí z hraní si u vody. U vypracované Cost-benefit analýzy je potřeba podotknout, že její výsledky závisí především na kvantifikaci socioekonomických dopadů, což bylo provedeno subjektivně avšak na základě doporučených hodnot z řad zkušených expertů na danou problematiku, a tak lze považovat výpočty a výsledky vzhledem

k okolnostem za adekvátní. Díky využití těchto doporučených hodnot od expertů je projekt výstavby dětského hřiště srovnatelný s dalšími podobnými projekty a obec si tak může udělat lepší představu o investici.

Obec Kokory zatím nepodnikla žádné kroky, které by vedly k realizaci investiční akce, ale po vzájemné domluvě bylo navrženo tuto Cost-benefit analýzu zpracovat a ta pak bude sloužit jako jeden z podkladů pro budoucí rozhodování obce při alokovaní dostupných zdrojů. Jelikož se obec vzhledem ke svému dosaženému výsledku hospodaření a množství provedených oprav v minulém roce, chce zaměřit v tom letošním pouze na nezbytné opravy a investice, které jsou z části financovány pomocí dotace, je projekt výstavby hřiště díky možné dotaci ve výši 80 % od Ministerstva pro místní rozvoj neustále ve hře a tato provedená Cost-benefit analýza jen potvrzuje jeho přijatelnost a celospolečenský přínos. To ostatně potvrdila i provedená citlivostní analýza.

Jelikož se jednalo o investiční akci, o které obec zatím jen uvažuje a je v jednání, bylo zapotřebí se obrátit i na odborníky a pomocí konzultací se dopracovat k některým informacím. Například byly osloveny stavební firmy, mezi jejichž náplně práce patří i výstavba dětských hřišť, dále různé společnosti poskytující dotační poradenství a další subjekty, které ovlivnily podobu vypracované analýzy.

Z pohledu autora této Cost-benefit analýzy a s ohledem na dosažené výsledky, obci Kokory doporučuji tuto investiční akci k realizaci.

12 ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ A ZHODNOCENÍ PROJEKTU

Tato kapitola je věnována implementaci Cost-benefit analýzy pro potřeby hodnocení investičních akcí s ohledem na potencionální rizika, které z používání této analýzy vyplívají. Potencionální rizika jak samotné aplikace Cost-benefit analýzy tak rizika spojené s investičními akcemi budou během této kapitoly také vymezeny a budou uvedeny i návrhy na jejich odstranění nebo zmírnění. V neposlední řadě tato kapitola bude obsahovat i stručnou metodiku s návrhem postupu pro obec k využití u jejích budoucích projektů.

12.1 Časová analýza implementace CBA metody

Obec Kokory i ostatní územně samosprávné celky mají hned dvě možnosti, jak si mohou metodu CBA zajistit.

První možností je zhotovení analýzy CBA konkrétního projektu specializovanou agenturou, která poskytuje poradenství a služby v rámci této metody. Obec může oslovit firmy, které se zabývají dotačním poradenstvím, protože zpravidla tento typ firem ve svém portfoliu nabízí i zpracování Cost-benefit analýzy investičních projektů. I vzhledem k aktuální situaci s Covid-19 není potřeba využít firmu v regionu obce, ale díky dnešním okolnostem je možné sjednat vše on-line, a tak se obec může rozhodovat podle nákladů na zpracování, a nikoliv podle dostupnosti. Obec může využít například firmu Regiozona nebo Credio. Při volbě zpracování CBA pomocí agentury by zhotovení této analýzy trvalo jeden až dva měsíce, záleží na náročnosti. (Regiozona.cz, © 2021, Credio.cz, © 2021)

Druhou možností obce je zaškolení vlastního pracovníka, v obci Kokory by se mohlo jednat o paní účetní Jitku Janouškovou, která by po absolvování kvalitního školení mohla zpracovat analýzu sama a obec by nemusela vyhledat firmu. Školení na tuto problematiku je nabízeno hned několik, ať už se jedná o několika hodinové semináře, webináře či delší školení. Jelikož lze předpokládat, že obcí pověřená osoba by tuto metodu aplikovala na různorodé projekty je potřeba delší školení, aby osoba byla schopná se v dané problematice více orientovat a zvládala práci, proto je vhodné, aby školení trvalo minimálně dva měsíce. Toto školení poskytuje například firma Sieber Uchytíl s.r.o. (Sieber Uchytíl, © 2021) Následně potrvá další 3 měsíce sběr dat a vhodných zdrojů a již samotné vypracování CBA.

Tabulka 45 Časová náročnost zpracování CBA metody
(Vlastní zpracování)

	Vypracování CBA obcí		Vypracování CBA agenturou
Činnosti	Školení	Vypracování CBA	Vypracování CBA
Časová náročnost	2 měsíce	3 měsíce	2 měsíce
Celkem	5 měsíců		2 měsíce

Tabulka č. 45 znázorňuje obě navrhované možnosti a je z ní patrné, že rychlejší bude pro obec nechat si analýzu zpracovat speciální agenturou, která by analýzu měla zpracovanou za 2 měsíce, jelikož pod agenturou pracují zaměstnanci, kteří jsou zaškolení a téměř každý den se s danou problematikou setkávají a CBA jimi zpracovaná by byla velmi profesionální. Na druhé straně, pokud by obec zvolila druhou variantu, paní účetní nebo jiný vybraný zaměstnanec by musel podstoupit nejdříve dvouměsíční školení a teprve potom by mohl tento druh metody při hodnocení investičních projektů začít vypracovávat, nutno také podotknout, že jelikož by zvolený zaměstnanec byl v této problematice nováčkem, vypracování této analýzy a shromažďování všech potřebných údajů by trvalo přibližně tři měsíce. U této varianty by mohlo dojít i k zpochybnění profesionálního zpracování, jelikož kdyby ji třeba dělala účetní obce, která má starosti i jiné záležitosti a povinnosti, kterým se musí věnovat, určitě by to nebylo tak dobře vypracované jako od profesionální agentury, kde se její zaměstnanci budou věnovat jen tomuto úkolu, který jim bude přidělen. Dalším faktorem pro rozhodování mezi těmito variantami je na co by byla CBA využita, jestli jen jako nástroj pro zjišťování jestli obec efektivně alokuje své prostředky, tak je vhodnější využít vlastního zaměstnance, ale pokud by měla být Cost-benefit analýza součástí například žádosti o podporu bylo by vhodné využít specializovanou agenturu, která se v dané problematice orientuje a je zde mnohem nižší riziko neúspěchu, kdy by špatné vypracování CBA analýzy mohlo znamenat neposkytnutí finanční podpory ve formě dotace z EU a podobně.

12.2 Nákladová analýza implementace CBA metody

V případě výběru varianty s využitím externí agentury by obec za zpracování CBA investičního projektu vynaložila 30 000 Kč. U druhé možnosti by Kokory zaplatili 20 000 Kč za odborné školení a pak by zaměstnanec, který by analýzu prováděl, dostával za každý měsíc věnující se CBA 1 500 Kč ve formě osobní ohodnocení. Celkové náklady této varianty by činily 24 500 Kč. Ovšem tyto náklady platí pouze v případě zpracování pouze jedné konkrétní analýzy. Kdyby šlo jen o jednu analýzu obec by ušetřila 6 500 Kč při volbě

zpracování vlastním zaměstnancem, ale trvalo by to delší dobu, což si v některých případech nemůže dovolit.

Kdyby obec využívala analýzu častěji, náklady za školení vlastního pracovníka by se jí rozpočítávaly podle počtu provedených analýz, tím by docházelo k jejich snížení, kdežto při zpracování analýzy agenturou by obec za každou analýzu platila 20 až 30 tisíc korun podle náročnosti.

Pokud by obec do budoucna uvažovala o využívání této analýzy pro své projekty, z delšího časového hlediska, bylo by pro ni vhodnější z hlediska nákladů pověřit vlastního zaměstnance či najmout nového. Pokud ale obec bude využívat CBA metodu jen ve zvláštních případech, například pokud se bude jednat o velké investiční akce, je lepší z profesionálního hlediska a stylu zpracování najímat externí firmu, která se v oblasti orientuje a pracuje s touto metodou dennodenně.

12.3 Potencionální rizika implementace CBA metody a návrhy na jejich snížení či eliminaci

Při využívání metody analýzy nákladů a přínosů vzniká uživateli v tomto případě hodnotiteli hned několik potencionálních rizik, která jsou schopna do určité míry ovlivnit výsledky a výstupy celé analýzy.

12.3.1 Riziko nesprávného výběru socioekonomických dopadů

Jak je i z této diplomové práce patrné, výsledné výstupy Cost-benefit analýzy jsou v největší míře závislé na socioekonomických dopadech celé investiční akce. Cílem analýzy jako takové je již zmiňované zhodnocení celospolečenských přínosů, což jen podpírá tuto hypotézu. Je proto velmi důležité je správně určit.

12.3.1.1 Výběr relevantních socioekonomických dopadů

Obec, v tomto případě hodnotitel, by měla řádně zvážit výběr všech socioekonomických dopadů, které pak zahrne do svých výpočtů a analýz. Měla by se zamyslet i nad faktem, že co pro jednoho beneficienta představuje přínos pro druhého může představovat náklad a naopak. Obec by proto měla velkou část věnovat právě přípravě a výběru těchto socioekonomických dopadů a svá rozhodnutí ohledně zahrnutí či nezahrnutí jich do analýzy by měla mít řádně podložená informacemi, daty a fakty. Vhodná by byla také společná diskuse nad těmito dopady před samotným zahájením analýzy.

12.3.2 Riziko nesprávné kvantifikace socioekonomických dopadů

Jakmile jsou vybrány relevantní socioekonomické dopady vyvstává otázka je správně kvantifikovat. Nesprávná kvantifikace socioekonomických dopadů se projeví hlavně v citlivostní analýze investičního projektu a problémem je, že dokáže ovlivnit kritériální ukazatele. Nesprávně provedená kvantifikace představuje jedno z největších rizik celé analýzy jako konceptu pro hodnocení investičních akcí.

12.3.2.1 Správná kvantifikace socioekonomických dopadů

Jakmile obec vybere vhodné socioekonomické dopady musí je správně kvantifikovat, tento krok je stěžejní pro celou Cost-benefit analýzu, protože jak již bylo zmíněno, je schopná nesprávnou kvantifikací ovlivnit kritériální ukazatele a citlivostní analýzu. Je potřeba, aby obec správně vybrala metodu kvantifikace dopadů. Pro ujištění se ve svém výběru může obec využít různých doporučení z řad odborníků nebo se podívat na obdobné, již vypracované Cost-benefit analýzy, avšak záleží na typu investiční akce, protože ne všechny dopady a jejich kvantifikace jsou vždy dohledatelné. Pokud si tedy obec dělá tuto analýzu sama, měla by všechny dopady a jejich kvantifikaci mít podloženou reálnými daty, tak aby bylo zřetelné, proč se rozhodla právě pro tuto metodu. Existují ovšem i dopady, které nelze kvantifikovat například z důvodu nedostatečných dat, obec by o ně proto neměla rozšiřovat analýzu až do té doby, než bude mít potřebná data k dispozici. Kromě správné kvantifikace je u některých typů dopadů potřeba je aktualizovat, protože rostou v čase. To pomáhá především k zajištění reálnějších výsledků a obci to poslouží jako nástroj při rozhodování o alokaci jejích zdrojů.

12.3.3 Riziko nesprávného sestavení finančních toků

Riziko nesprávného sestavení finančních toků navazuje na předchozí rizika. Je důležité vymezit správně vstupy, s kterými obec bude následně pracovat. Kromě určení finančních toků je potřeba si uvědomit i ostatní vlivy, které působí na finální výši cash flow jako je například inflace, doba životnosti investiční akce nebo DPH. Dále je potřeba, aby obec správně stanovila i výši investičních výdajů, při aplikaci metody CBA se do těchto výdajů nezahrnují výdaje vynaložené už v předinvestiční fázi projektu.

12.3.3.1 Správné sestavení finančních toků

Obec by se před sestavováním finančních toků měla zaměřit na publikace a metodiky o metodě Cost-benefit analýzy, kterých je nespočet a obci by sloužili jako velmi dobrý návod

při samotné aplikaci. Obec by proto měla určitý čas věnovat právě těmto návodům a pokynům, aby si ujasnila svůj následný postup a byla schopná finanční toky správně sestavit. Je také vhodné zde zmínit, že záleží na důvodu vyhotovení CBA, když se bude jednat o analýzu, která bude figurovat jako příloha žádosti o dotaci, je vhodné, aby se obec řídila metodikou a pokyny z EU, která je vyhotovila právě pro tyto případy. Pokud ovšem obec bude sestavovat CBA pro své účely a hodnocení svých investičních akcí je pouze na ní jaký postup zvolí, ale měl by dávat smysl a dodržovat základní pravidla tohoto konceptu.

12.3.4 Riziko dělání častých chyb

Jak už to bývá, ve všem se dá udělat chyba a Cost-benefit analýza není výjimkou. Mezi nejčastější chyby patří u Cost-benefit analýzy hlavně opomenutí faktu, že co je pro jednoho beneficenta přínosem pro druhého může být náklad a naopak, přínosy a náklady by se měly vztahovat k danému projektu, zahrnutí utopených nákladů nebo chyby vychází z duplicit zjištěných nákladů a přínosů. (Sieber, 2004, s. 43-44, Otrusínová a Kubičková, 2011, s. 121) Je proto dobré, aby se obec podívala do příruček a metodik a zjistila k jakým chybám nejčastěji dochází a sama se jim pokusila vyhnout či je úplně eliminovat.

12.3.5 Riziko samotné investiční akce

Kromě rizik při zpracovávání CBA vyvstávají rizika i při samotné realizaci investiční akce. Tyto rizika se dotýkají přímo projektu a obec či jiný hodnotitel by měl být na tyto možná rizika připraven a umět se s nimi vypořádat.

12.3.5.1 Předinvestiční fáze

V předinvestiční fázi se často může obec setkat s problémem u stavebního povolení, je potřeba mít všechny dokumenty, které se projektu týkají v pořádku, aby stavební úřad nezakázal stavbu nebo stavbu pozastavil. Dále je důležité se uvědomit, jestli není potřeba vykoupit před stavbou nějaké pozemky od jiných vlastníků a vyhodnotit o kolik je obec schopná například přeplatit sazbu na m² tak, aby byla investice ještě přijatelná a nešlo o zbytečně velkou sumu.

Při specifických investicích jako jsou nějaké stavby je potřeba ještě nahlédnout do územního plánu a zjistit, jestli takový typ stavby je možné na požadovaném místě postavit a případně zajistit jeho konkrétní úpravu, pokud obec uzná za vhodné.

12.3.5.2 Investiční fáze

V rámci investiční fáze představuje největší riziko nedostatek peněžních prostředků na zhotovení investiční akce. Aby investice přinesla požadované přínosy musí být zrealizovány všechny její části, například kdyby obec u výstavby kanalizace a ČOV vynechala nějakou část, tato investice by se stala nefunkční a byla by naprosto zbytečnou. Při plánování investice je vhodné, aby si obec promítla své finanční možnosti a co nejvíc toto riziko eliminovala, například sjednáním úvěru nebo otevřením se jiným možností financování. Stejně jako nedostatek peněžních prostředků představuje riziko i neposkytnutí dotace, je na obci, aby zajistila správně vypracovanou žádost o dotaci, ať už svépomocí nebo pomocí specializované agentury tak, aby se předešlo chybám a neúspěchu.

Dalším významným rizikem je navýšení nákladů v průběhu realizace, což je poměrně častým jevem. Ne zřídka se setkáváme s tím, že během stavby nastanou komplikace a různé technické problémy, které nelze dopředu předpokládat či specifikovat, obec by měla být na tuto možnost připravena a o to víc věnovat pozornost veškeré projektové dokumentaci a přípravě. I kvůli těmto problémům může vzniknout riziko nedodržení termínu dokončení, to si obec může pojistit ve smlouvě dodatkem, že v případě nedodržení termínu vystanou firmě různé pokuty či penále.

12.3.5.3 Provozní fáze

Obdobně jako v investiční fázi je i zde riziko nedostatečných peněžních prostředků, tentokrát ne na výstavbu, ale na samotný chod, údržbu či případné opravy investice. Proto si obec musí vytvořit dostatečnou rezervu pro případ, že by došlo k větší havárii nebo poškození investice.

12.4 Stručná metodika pro zpracování CBA

Jedním z výstupů této práce by měla být zjednodušená metodika pro zpracovávání analýzy nákladů a přínosů, z které by obec mohla vycházet při posuzování svých budoucích investičních projektů a akcí. Tato metodika je jen velmi stručná a pro lepší pochopení je vhodné využít metodiku poskytovanou Ministerstvem pro místní rozvoj, kterou zpracoval Ing. Patrik Sieber.

Zjednodušený postup při zpracování metody CBA:

1. Sběr základních informací o investici
2. Sestavení časového plánu a rozdělení do fází
3. Vymezení všech beneficentů
4. Stručný popis nulové a investiční varianty
5. Vymezení přínosů a nákladů investice
6. Převod ocenitelných přínosů a nákladů na hotovostní toky
7. Výpočet kritériálních ukazatelů
8. Provedení citlivostní analýzy
9. Interpretace výsledků a zhodnocení přijatelnosti investice

12.4.1 Sběr základních informací o investici

Před zahájením samotné CBA je důležité se seznámit se základními údaji. Jedná se především o údaje o tom, co je předmětem investice, co vše bude v investici zahrnuto, čeho se investice týká, za jakým účelem bude investice realizována a jaké jsou předpoklady či cíle její realizace. Je důležité také zanalyzovat poptávku po dané investiční akci, není například vhodné alokovat zdroje do dětského hřiště, když v obci je minimální počet dětí a byla by potřeba spíše vybudovat zdravotní středisko kvůli velkému počtu seniorů a podobně.

12.4.2 Sestavení časového plánu a rozdělení do fází

Správně sestavený časový plán je důležitým vodítkem pro realizaci investiční akce. Tento plán je potřeba rozdělit na fáze, zpravidla se jedná o předinvestiční, investiční, provozní a po provozní fázi. U každé fáze by měly být stručně uvedené body s činnostmi, které se budou provádět. Například u předinvestiční fáze by měly zaznít body jako vypracování projektu, získání potřebných povolení ke stavbě a další. Takto je potřeba pokračovat až do po provozní fáze.

12.4.3 Vymezení všech beneficentů

V tomto okamžiku už je obec schopná říct, o čem je projekt a jak bude probíhat a nyní je důležité si zodpovědět otázku co komu projekt přinese a co komu vezme. Výsledkem tohoto

bodů by měl být seznam subjektů, pro které se v dalším kroku budou identifikovat dopady ať už ve formě přínosů či nákladů.

12.4.4 Stručný popis nulové a investiční varianty

Čtvrtým krokem je popis dvou odlišných stavů, přesněji stavu bez investice a po investici. Investiční varianta je taková varianta, kdy byla investice pořízena a zrealizována na druhé straně stojí právě nulová varianta, která popisuje stav, kdy investice realizovaná nebude a říká se nulová. Tento krok se na první pohled může zdát zbytečným, ale je důležité si uvědomit už na začátku CBA všechny přínosy a náklady celé investice.

12.4.5 Vymezení přínosů a nákladů investice

Teď je obec ve fázi, kdy zná a umí si představit o čem je investice, co obnáší její fáze a zná všechny beneficienty, a právě teď je čas na vymezení nákladů a přínosů plynoucích z investice. Tyto náklady a přínosy je potřeba rozdělit na relevantní a neocenitelné. Relevantní náklady a přínosy budou v následujícím bodě převedeny na hotovostní toky. Na druhé straně existují i náklady a přínosy, které jsou těžko ocenitelné nebo nejsou ocenitelné vůbec, v tomto případě je nutné je specifikovat minimálně slovním vyjádřením.

12.4.6 Převod ocenitelných přínosů na hotovostní toky

Ocenitelné náklady a přínosy jsou v tomto kroku převedeny na hotovostní toky a díky tomu pak obec bude schopná vyčíslit kriteriální ukazatele k hodnocení investic. Nyní už tedy obec bude mít k dispozici náklady a přínosy v peněžním vyjádření.

12.4.7 Výpočet kriteriálních ukazatelů

Tady začíná vyhodnocovací fáze celé Cost-benefit analýzy. Obec už má k dispozici informace o tom, co komu daná investice přináší a co komu bere a také má tyto faktory v peněžním vyjádření. Výpočet kriteriálních ukazatelů je klíčovým krokem, protože se podle nich rozhoduje o tom, zda bude investice přijata či nikoliv. Je důležité, aby obec věnovala pozornost všem podmínkám u jednotlivých ukazatelů, za kterých je projekt přijatelný či nikoliv. Mezi kriteriální ukazatele patří například současná hodnota a čistá současná hodnota, vnitřní výnosové procento a doba návratnosti.

12.4.8 Provedení citlivostní analýzy

Pomocí citlivostní analýzy se zkoumají proměnlivé a nejisté předpoklady dané investice. Citlivostní analýza pomáhá odhalit vlivy změn konkrétních předpokladů na daný výstupní ukazatel. Cílem citlivostní analýzy je identifikace základních předpokladů a proměnných a také je zde snaha o odhalení nepřesnosti některých prognóz a jejich spolehlivosti.

12.4.9 Interpretace výsledků a zhodnocení přijatelnosti investice

Posledním krokem navrhovaného postupu je finální interpretace výsledků a zhodnocení přijatelnosti investice. V tomto bodě obec rozhodne, jestli investici bude realizovat či nikoliv. Kromě vypočítaných ukazatelů a ostatních informací z provedené CBA se musí obec zamyslet i nad jinými faktory, protože ne u všech projektů z veřejné sféry budou hodnoty vždy kladné a směřované k přijatelnosti projektu. Obec musí vzít v úvahu také celospolečenský přínos dané investiční akce a jakým způsobem bude tato akce financována.

ZÁVĚR

Závěrem předkládané práce lze říct, že Cost-benefit analýza je jedna z metod pomocí které se dají v dnešní době hodnotit investiční projekty. Oproti jiným metodám je velmi vhodná na hodnocení projektů právě v již několikrát zmiňovaném veřejném sektoru, protože bere v úvahu i socioekonomické dopady a ty je schopna vyjádřit v peněžních jednotkách. Tato analýza bere v potaz potencionální přínosy projektu a náklady, které jsou následně poměřeny a projekt může být díky tomu zhodnocen jako přijatelný či nikoli. Pomocí Cost-benefit analýzy mohou subjekty ať už ve veřejném či soukromém sektoru zjistit, jestli jejich investice bude mít nějaký celospolečenský dopad v podobě přínosu či nikoliv, díky tomu si může podpořit své rozhodnutí anebo naopak se nad celým projektem znovu zamyslet a přehodnotit jeho realizaci. Tato analýza může veřejným subjektům sloužit také jako podklad při rozhodování o alokaci jejich zdrojů, protože subjekty ve veřejném sektoru se ne vždy mohou o svých investicích rozhodovat pomocí zisku, ale často jejich rozhodování ovlivňují úplně jiné faktory, které je schopna zahrnout právě metoda CBA. Tyto subjekty se samozřejmě musí rozhodovat především v souladu s principy 3E, tedy hospodárně, efektivně a účelně a k tomu jim může tato analýza také dopomoci. Díky ní mohou i srovnávat podobné projekty a v případě horších hodnot se mohou inspirovat u projektu, kterému tyto hodnoty budou vycházet lépe nebo naopak si uvědomí v čem je právě jejich projekt lepší a proč. Cílem této diplomové práce byla aplikace konceptu CBA na investiční akce v obci Kokory.

První část práce byla zaměřena na teoretické poznatky o dané problematice. V této části byly vysvětleny pojmy jako veřejný sektor, municipální účetní jednotky a jejich aspekty dále se teoretická část vzhledem k tématu práce zaměřila na hospodaření obcí, jejich výkazy, které jsou mírně odlišené od výkazů soukromých účetních jednotek, sestavování jejich rozpočtu, přezkumu hospodaření a dalším faktorům, které se jich týkají. Pozornost byla věnována také soustavě monitorujících a informativních ukazatelů, které jsou dostupné na portálu Ministerstva financí a mají vypovídací schopnost o zdraví municipálních účetních jednotek. Pak byla větší kapitola věnována finanční analýze, jelikož cílem účetních jednotek ve veřejném sektoru není zisk, tak se liší i finanční analýza a v ní používané finanční ukazatele. Následně už teoretická část zkoumala nákladově užitkové metody jako je analýza minimalizace nákladů, analýza efektivnosti nákladů, analýza nákladů a užítku a hlavní řešenou metodou byla analýza nákladů a přínosů, která je stěžejním bodem této práce.

Praktická část již byla zaměřena na samotnou obec Kokory. Jako první byla jedna kapitola věnována představení obce, její historii, demografickému vývoji pro potřeby následného pochopení problematiky. První analýzu, kterou obec v rámci této práce podstoupila, byla analýza finanční. Z účetních výkazů jako je rozvaha a výkaz zisku a ztráty byla provedena vertikální a horizontální analýza aktiv, pasiv, nákladů a výnosů. Dále byly vyčísleny finanční ukazatele, ty byly zvoleny tak, aby vzhledem k obci měly vypovídací hodnotu. Výsledkem finanční analýzy, která byla doplněna monitorujícími a informativními ukazateli bylo zjištění, že se obec těší dobrému finančnímu zdraví. Jedinou výjimkou je rok 2020, kdy obec měla záporný hospodářský výsledek, který byl způsoben velkým množstvím provedených oprav, ale cash flow bylo i tak v pořádku, takže obec bude pokračovat ve svém hospodaření nadále téměř beze změny jen s tím rozdílem, že tento rok bude realizovat pouze nutné rekonstrukce a opravy či investiční akce, na které stát poskytne finanční prostředky ve formě dotací. Ostatně dotacím a investičním akcím obce byla věnována samostatná kapitola, protože vzhledem k tématu diplomové práce bylo vhodné se na tyto informace více zaměřit.

Druhá polovina praktické části už se orientovala na problematiku Cost-benefit analýzy a jejího použití pro dva již realizované investiční projekty obce a jeden plánovaný. Mezi vybrané již realizované projekty byla v této práci zahrnuta rekonstrukce Základní školy Kokory, jednak z toho důvodu, že se jednalo o největší investici roku 2020, dále proto, že základní škola je důležitou součástí obce a poskytuje zázemí dětem jak z Kokor, tak z okolních vesnic jako jsou Nelešovice, Žeravice, Čelechovice a další a je jednou z dominant, kterou uvidí i lidé, kteří projíždí obcí. Provedená analýza nevyšla pro školu, co se týká kritériálních ukazatelů příliš dobře. Důvodem je i velký počet společenských dopadů, které nelze vyjádřit v peněžních jednotkách, proto výsledné hodnoty mluvily spíše proti realizaci projektu než pro jeho zhotovení. Ovšem s ohledem na celospolečenský přínos, vzdělávání dětí a další faktory, které jsou uvedeny v konkrétní kapitole věnované tomuto projektu, je dle mého názoru dobře, že tento projekt i přes nepříznivé hodnoty obec realizovala. Další investiční akcí, která byla podrobena této analýze je výstavba kanalizace a čističky odpadních vod, která byla v obci již dlouholetým tématem a v loňském roce byl projekt konečně dokončen. Její výběr ovlivnilo především to, že se jednalo o nejdražší investici ze strany obce, velkým způsobem ovlivnila její výkazy a také samotné obyvatelé a život v obci. Po provedené analýze a výsledku kritériálních ukazatelů vše jasně hovořilo o tom, že je projekt přijatelný a je dobře, že byl obcí zrealizován.

Posledním úkolem praktické části byla aplikace této metody na teprve plánovaný investiční projekt. Tím se pro účely této práce stala výstavba dětského hřiště na Starém hřišti. V rámci tohoto projektu obec zatím nepodnikla žádné kroky, ale vybudování hřiště v této lokalitě je probírané téma, a tak tato provedená Cost-benefit analýza bude sloužit jako podklad pro budoucí rozhodování obce o tom kam alokovat své prostředky. Výstavba dětského hřiště byla vybrána i z důvodu možnosti poskytnutí dotace státem s ohledem na obecní strategii při rozhodování o investičních akcích, která souvisí s již výše zmiňovaným hospodářským výsledkem minulého roku. K tomuto projektu nebyly informace a data získávány pouze od obce, ale také od různých agentur a firem, například bylo osloveno několik stavebních firem, aby mohla být stanovena cena ze terénní úpravy a podobně. Všechny ceny ovšem byly voleny s ohledem na principy 3E, aby to bylo potřebám obce více přizpůsobené a analýza měla vypovídací hodnotu. Tato investiční akce kromě Cost-benefit analýzy byla podrobena i citlivostní analýze a jak ta, tak i kritériální ukazatele se shodly na tom, že projekt je celospolečensky přínosný, a tudíž by jej obec mohla realizovat.

Na závěr praktické části byla kapitola věnována závěrečným doporučením a zhodnocení. Byly zde navrženy dvě varianty, jak by obec Kokory mohla zajišťovat Cost-benefit analýzu, u kterých byly uvedeny i výhody a nevýhody, provedena časová a nákladová analýza. Na základě těchto poznatků bych obci Kokory v případě častější potřeby CBA doporučila nechat si zaškolit vlastního zaměstnance, protože čím víc by analýz provedl, tím více by se obci na tyto analýzy snížily náklady, ovšem pokud obec do budoucna neplánuje hojně tuto metodu využívat bude lepší zvolit si externí firmu, která se v dané problematice pohybuje dennodenně a zpracovaná analýza bude na profesionální úrovni a nebude hrozit riziko špatného zpracování jak by tomu bylo, kdyby ji vypracovával obecní zaměstnanec třeba jen jednou za 3 roky. V případě, že by se obec rozhodla si analýzu vypracovávat sama byla uvedena rizika, která vyplývají jak z aplikace této metody, tak ze samotné investiční akce. Obec díky obeznámení se s nimi bude ve svých analýzách méně chybovat, protože už bude vědět na co se má zaměřit. Následně je zde dle vzoru metodiky Ministerstva financí uvedena stručná metodika, kterou by se obec při vypracovávání mohla řídit.

Po vypracování této diplomové práce vnímám Cost-benefit analýzu jako vhodný způsob k hodnocení projektů, avšak i tato analýza má svá úskalí. Jedním takovým úskalím je prostý fakt, že ani tato analýza nedokáže vyjádřit všechny socioekonomické dopady v peněžních jednotkách například z důvodu absence potřebných dat. Dalším faktorem může být subjektivní volba toho, kdo analýzu vypracovával a také zvolené metody převodu

socioekonomických dopadů na peněžní jednotky. I přes tyto výtky je Cost-benefit analýza pořád jedním z nejvhodnějších způsobů hodnocení projektů ve veřejném sektoru a měla by se nadále těšit hojnému využívání díky jejím možnostem odhadnout celospolečenský efekt a schopnosti sloužit jako podklad při rozhodování o účelné alokaci veřejných zdrojů, které nejsou neomezené a mělo by se s nimi tak zacházet.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

BARTOŠ, Vojtěch a Ivana NEUBEUEROVÁ. 2009. *Hodnocení výkonnosti veřejných vysokých škol*. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 107 s. ISBN 978-80-7204-666-9.

BOARDMAN, Anthony E., David H. GREENBERG, Aidan R. VINING, David L. WEIMER. 2017. *Cost-Benefit Analysis: Concepts and Practise*. 4th Edition. Cambridge: Cambridge University Press, 556 s. ISBN 978-1-108-44828-4.

BOKŠOVÁ, Jiřina. 2013. *Účetní výkazy pod lupou 1. Základy účetního výkaznictví*. Vyd. 1. Praha: Linde Praha, 512 s. ISBN 978-80-7201-921-2.

BRENT, Robert J., 2006. *Applied Cost-Benefit Analysis*. 2th Edition. Northampton: Edward Elgar Publishing, 445 s. ISBN 978-1-84376-891-3.

BRENT, Robert J., 2014. *Cost-benefit analysis and health care evaluations*. 2th Edition. Northampton: Edward Elgar, 481 s. ISBN 978-1-78100-458-6.

ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. 2011. *Základy financí*. Vyd. 1. Praha: Grada, 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3.

GRUBER, Jonathan. 2019. *Public finance and public policy*. 6th Edition. New York: Worth Publishers, 806 s. ISBN 9781319105259.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. 2010. *Veřejné finance*. Vyd. 2., aktualizované. Praha: Wolters Kluwer, 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

HELPERT, Erich A. 2001. *Financial analysis tools and techniques: a guide for managers*. New York: McGraw-Hill, 485 s. ISBN 0-07-137834-0.

HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. 2013. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Vyd. 3, upravené. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 248 s. ISBN 978-80-7380-459-6.

HYMAN, David N., 2010. *Public Finance: A Contemporary Applications of Theory to Policy*. 10th Edition. Mason: South-Western Cengage Learning, 760 s. ISBN 978-0-538-75446-0.

Interní materiály a výkazy vybrané obce

- KALOUDA, František. 2019. *Finanční a cost-benefit analýza podniku*. Vyd. 1. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 236 s. ISBN 978-80-7380-778-8.
- KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Vyd. 3, aktualizované. Praha: Grada Publishing, 232 s. ISBN 978-80-271-0563-2.
- KRAFTOVÁ, Ivana. 2002. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 206 s. ISBN 80-7179-778-2.
- LAJTKEPOVÁ, Eva. 2007. *Veřejné finance*. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 151 s. ISBN 978-80-7204-495-5.
- MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. 2015. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 208 s. ISBN 978-80-247-5561-8.
- MÁČE, Miroslav. 2012. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. Vyd. 1. Praha: Grada, 640 s. ISBN 978-80-247-3637-2.
- MAREŠOVÁ, Petra. 2012. *Měření ve znalostním managementu – aplikace metody Cost Benefit Analysis*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 126 s. ISBN 978-80-7435-229-4.
- MARINIČ, Pavel. 2006. *Essential financial analyse for beginners*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 96 s. ISBN 80-245-1111-8.
- NOVÁK, David, Leona GERGELOVÁ ŠTEIGROVÁ, Monika DOBROVODSKÁ a kolektiv. 2018. *Společenská odpovědnost a veřejné zakázky: co znamená odpovědné veřejné zadávání a jak souvisí se společenskou odpovědností firem*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 52 s. ISBN 978-80-7421-148-5.
- NOVOTNÝ, Pavel. 2019. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2019*. Vyd. 13. Praha: Grada Publishing, 208 s. ISBN 978-80-271-2251-6.
- OCHRANA, František. 2004. *Hodnocení veřejných projektů a zakázek*. Vyd. 3., přepracované. Praha: ASPI, 196 s. ISBN 80-7357-033-5.
- OCHRANA, František. 2005. *Nákladově užitkové metody ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 175 s. ISBN 80-86119-96-3.
- OCHRANA, František. 2008. *Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 153 s. ISBN 978-80-86929-46-0.

- OCHRANA, František. 2011. *Veřejné výdajové programy, veřejné projekty a zakázky: jejich tvorba, hodnocení, kontrola*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 220 s. ISBN 978-80-7357-644-8.
- OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. 2010. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Vyd. 1. Praha: Grada, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
- OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PAŘÍZKOVÁ, Ivana. 2008. *Finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 238 s. ISBN 978-80-210-4681-8.
- PAVELKOVÁ, Drahomíra a Adriana KNÁPKOVÁ. 2009. *Výkonnost podniku z pohledu finančního manažera*. Vyd. 2., aktualizované a doplněné. Praha: Linde, 333 s. ISBN 80-86131-63-7.
- PEKOVÁ, Jitka. 2005. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. Vyd. 3., přepracované. Praha: ASPI, 527 s. ISBN 80-7357-049-1.
- PEKOVÁ, Jitka. 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PILNÝ, Jaroslav. 2007. *Veřejné finance*. Vyd. 5, doplněné a aktualizované. Pardubice: Univerzita Pardubice, 226 s. ISBN 978-80-7194-963-3.
- POSPÍŠIL, Richard. 2013. *Veřejná ekonomika: současnost a perspektiva*. Vyd. 1. Praha: Professional Publishing, 195 s. ISBN 978-80-7431-112-3.
- PROKŮPKOVÁ, Danuše a Michal SVOBODA. 2014. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 150 s. ISBN 978-80-7478-522-1.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Vyd. 3, aktualizované a rozšířené. Praha: Grada Publishing, 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.
- PŘIBYLOVÁ, Zdeňka. 2007. *Účetní souvztažnosti a výkazy obcí, měst, dobrovolných svazků obcí a krajů*. Vyd. 2. Rožďalovice: REVOS-L, 208 s. ISBN 978-80-903160-0-3.
- REŽŇÁKOVÁ, Mária. 2010. *Řízení platební schopnosti podniku*. Vyd. 1. Praha: Grada, 191 s. ISBN 978-80-247-3441-5.

RŮČKOVÁ, Petra. 2019. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Vyd. 6, aktualizované. Praha: Grada Publishing, 160 s. ISBN 978-80-271-2028-4.

SEDLÁČEK, Jaroslav. 2007. *Finanční analýza podniku*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. 2016. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. Vyd. 2., aktualizované a rozšířené. Praha: Grada Publishing, 288 s. ISBN 978-80-271-0048-4.

VODÁKOVÁ, Jana. 2013. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 207 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

VOJTÍŠKOVÁ, Miroslava. 2019. *Finanční hospodaření obce a jeho přezkoumávání: praktický průvodce a rádce úředníka*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 60 s. ISBN 978-80-7616-052-1.

Internetové zdroje

BLAŽKOVÁ, Tereza. 2019. Čtyřicet procent dětí v Česku by mělo nosit brýle, říká oční lékařka. idnes.cz [online] [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/onadnes/zdravi/rozhovor-ocni-lekarka-ofthalmolog-brunnerova-oci-oko-bryle-diopticka-refrakcni-vada-deti-dite.A190109_140515_zdravi_pet?

Ceník. 2020. *Geodetické práce Figeo* [online] [cit. 2021-05-12]. Dostupné z: <https://figeo.cz/cenik/>

Ceník. 2020. *Dětské oční centrum Kukátko* [online] [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.detskeoci.cz/cenik/?fbclid=IwAR0LDcfbsOvCVVIm1x-04zeUdwC0HxDpsuc3SCm5Y0yDO9P7dEGnBh7cBc4>

Ceník. 2021. *Krokodýlek Olomouc* [online] [cit. 2021-05-18]. Dostupné z: <https://www.krokodylek-olomouc.cz/cenik>

Ceny vodného a stočného v okrese Přerov pro rok 2021. 2021. *Vodovody a kanalizace Přerov* [online] [cit. 2021-05-18]. Dostupné z: <https://www.vakprerov.cz/cena-vody.html>

COUNCIL OF EUROPE, 2001. *Structure and Operation of Local and Regional Democracy: Situation in 2001*. [online]. Council of Europe Publishing [cit. 2021-1-29]. ISBN 92-871-4786-8. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=1286Sdor9QgC&pg=PA10&lpg=PA10&dq=municipal>

+sphere+in+czech+republic&source=bl&ots=JzyvuXwSn9&sig=mZxz85f0N9y_64RjQp4DiQTuNM&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwj0h9HEmc3LAhUIA3MKHR_uDgQQ6AEIHjAA#v=onepage&q=municipal%20sphere%20in%20czech%20republic&f=false

Často se ptáte. 2021. *Zelená pro dům* [online] [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <http://www.zelenaprodom.cz/aktuality/casto-se-nas-ptate/>

České děti přibírají, pětina z nich má problém s hmotností. 2019. *Univerzita Palackého v Olomouci* [online] [cit. 2021-05-10]. Dostupné z: <https://www.upol.cz/nc/zpravy/zprava/clanek/ceske-deti-pribiraji-petina-z-nich-ma-problem-s-hmotnosti/>

Česká republika a rakovina v číslech. 2021. *Národní onkologický program* [online] [cit. 2021-05-14]. Dostupné z: <https://www.linkos.cz/narodni-onkologicky-program/co-musite-vedet/ceska-republika-a-rakovina-v-cislech/>

Domovní čističky odpadních vod. 2020. *Sineko* [online] [cit. 2021-05-18]. Dostupné z: https://www.sineko.cz/produkty/domovni-cisticky-odpadnich-vod/index.html?gclid=Cj0KCQjwna2FBhDPARIsACAEC_WlmfFp6tN1uFQK0B5ODMrNclS5RYAJbwi9DFb0PFMxRptO5DFnFDYAu4REALw_wcB#

Dotační poradenství. 2021. *Credio* [online] [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.credio.eu/1.8-dotacni-poradenstvi>

HATLAPATKOVÁ, Lenka. 2019. Na léčbu obezity vynakládá ČPZP ročně až 40 milionů korun. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2021-5-31]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/clanek/na-lecbu-obezity-vynaklada-cpzp-rocne-az-40-milionu-korun-40269028>

Historie a zajímavosti. 2021. *Obec Kokory*. [online] [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.obeckokory.cz/historie>

Historie obce Kokory. 2021. *Místopisný průvodce*. [online] [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/6130/kokory/historie/>

Kolik stojí vyřízení stavebního povolení? 2020. *Stavímbydlím.cz* [online] [cit. 2021-05-18]. Dostupné z: <https://stavimbydlim.cz/kolik-stoji-vyrizeni-stavebniho-povoleni/>

Monitoring hospodaření územních samosprávných celků. 2018. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-uzemnich-samospra>

Odpadkový koš s dřevěnou výplní a s popelníkem. 2021. *MEVA-TEC s.r.o.* [online] [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.mevatec.cz/Odpadkovy-kos-s-drevenou-vyplni-a-s-popelnikem-d4848.htm>

Parková lavička VERO. 2021. *Deta spol s.r.o.* [online] [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://autobusovazastavka.cz/produkt/parkova-lavicka-vero/>

Popis úřadu. 2021. *Obec Kokory.* [online] [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.obeckokory.cz/popis-uradu>

Principles of Budgetary Governance. *Organization for Economic Co-operation and Development: better policies for better lives* [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/gov/budgeting/principles-budgetary-governance.htm>

Průvodce analýzou nákladů a přínosů investičních projektů: Ekonomický nástroj pro hodnocení politiky soudržnosti v letech 2014-2020. 2014. *Evropská komise* [online]. [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/getmedia/ad1551fc-2a95-4fac-b7f4-3e6caa855be6/Guide-to-Cost-Benefit-Analysis_CZ.pdf?ext=.pdf

Rakovina nejčastěji napadá kůži, prsa a mužské pohlavní orgány, ukázala analýza VZP. 2021. *Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR* [online]. [cit. 2021-05-09]. Dostupné z: https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/rakovina-nejcasteji-napada-kuzi-prsa-a-muzske-pohlavni-organy-ukazala-analyza-vzp?fbclid=IwAR1Y_AbaWyMWTb7Q3zxzyJqdXFebnaP0Itt5jCyCJf0n2Y7ln0SP8Xtc2B8

SIEBER, Patrik. 2004. *Analýza nákladů a přínosů: metodická příručka.* Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. [cit. 2021-03-08] Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/getmedia/3a86fbee-beab-48cb-8ad1-aa9ed89af9bc/1136372212-zpracov-n-anal-zy-n-klad-a-p-nos>

Soustava informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU). *Monitor Státní pokladna* [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00301388/monitoring/simu?rad=t&obdobi=1912>

Strategie. 2021. *Regiozóna* [online]. [cit. 2021-03-15] Dostupné z: <http://www.regiozóna.cz/>

Školení. 2020. *Sieber Uchytil: Podpora ekonomického rozhodování.* [online]. [cit. 2021-03-15] Dostupné z: <https://www.sieber-uchytil.cz/skoleni.html>

VALAŠSKÉ MEZIRŮČÍ. 2017. *Příručka nákladově užitkové metody – jak na ně* [online]. [cit. 2021-02-12] Dostupné z: https://www.kyjovske-slovacko.com/sites/default/files/informace-soubory/2017/05/prirucka_nakladove_uzitkove_metody_skripta_7b15b693.pdf

Zaměstnanci. 2020. *Základní a Mateřská škola Kokory* [online] [cit. 2021-05-11]. Dostupné z: <https://www.zskokory.cz/w/zamestnanci/>

Závěrečné práce

BLAHUŠOVÁ, Lucie. Projekt implementace Cost-benefit analýzy v obci Oldřichovice. Zlín, 2016. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky. Vedoucí diplomové práce Milana Otrusinová.

Právní předpisy

ČESKO, 2000. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecním zřízení). In: Sbíрка zákonů České republiky [online]. [cit. 2021-02-11]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

ČESKO, 2000. Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení). In: Sbíрка zákonů České republiky [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>

ČESKO, 2000. Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: Sbíрка zákonů České republiky [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

ČESKO, 2001. Vyhláška č. 428/2001 ze dne 16. listopadu 2001, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích). In: Sbíрка zákonů České republiky [online]. [cit. 2021-05-18]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-428>

ČESKO, 2004. Zákon č. 420/2004 Sb. ze dne 10. června 2004 o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. In: Sbíрка zákonů České republiky [online]. [cit. 2021-02-06]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-420>

ČESKO, 2006. Zákon č. 183/2006 Sb. ze dne 14. března 2006 o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky [online]. [cit. 2021-02-05]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>

ČESKO, 2009. Vyhláška č. 410/2009 Sb. ze dne 11. listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. In: Sbírka zákonů České republiky [online]. [cit. 2021-02-05]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-410>

ČESKO, 2016. Zákon č. 134/2016 Sb. ze dne 19. dubna 2016 o zadávání veřejných zakázek. In: Sbírka zákonů České republiky [online]. [cit. 2021-01-20]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AIDS	Syndrom získaného selhání imunity
CBA	Analýza nákladů a přínosů
CEA	Analýza efektivnosti nákladů
CF	Hotovostní tok
CMA	Analýza minimalizace nákladů
CUA	Analýza nákladů a užítku
ČEZ	České energetické závody
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DFM	Dlouhodobý finanční majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
EBIT	Zisk před zdaněním a úroky
FO	Fyzická osoba
I	Investiční výdaje
IRR	Vnitřní výnosové procento
KFM	Krátkodobý finanční majetek
MAS	Místní akční skupina
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
n	Poslední období
N	Náklady
NPV	Čistá současná hodnota
NPV/I	Index rentability
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
PO	Právnícká osoba

PV	Současná hodnota
r	Diskontní sazba
SIMU	Soustava informativních a monitorujících ukazatelů
t	Období
V	Výnosy
VH	Výsledek hospodaření
VK	Vlastní kapitál
USA	Spojené státy americké
ÚJ	Účetní jednotka
ÚSC	Územní samosprávný celek

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1 Fáze tvorby a hodnocení veřejného projektu</i>	<i>37</i>
<i>Obrázek 2 Znak obce Kokory (Zdroj: www.obeckokory.cz)</i>	<i>49</i>
<i>Obrázek 3 Rozložení obyvatelstva obce Kokory podle pohlaví v roce 2021</i>	<i>51</i>
<i>Obrázek 4 Rozložení obyvatelstva obce Kokory podle věku v roce 2021</i>	<i>51</i>
<i>Obrázek 5 Vývoj výsledku hospodaření obce Kokory v letech 2016-2020</i>	<i>61</i>
<i>Obrázek 6 Vývoj investičních a neinvestičních výdajů obce Kokory v letech 2016-2020 ...</i>	<i>69</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Struktura rozvahy vybraných účetních jednotek</i>	26
<i>Tabulka 2 Struktura výkazu zisku a ztráty vybraných účetních jednotek</i>	26
<i>Tabulka 3 Demografický vývoj obyvatelstva obce Kokory v letech 2016-2020</i>	50
<i>Tabulka 4 Struktura aktiv obce Kokory v tis. Kč v letech 2016-2020</i>	52
<i>Tabulka 5 Vertikální analýza aktiv obce Kokory v letech 2016-2020</i>	53
<i>Tabulka 6 Horizontální analýza aktiv obce Kokory v letech 2016-2020</i>	54
<i>Tabulka 7 Struktura pasiv obce Kokory v tis. Kč v letech 2016-2020</i>	55
<i>Tabulka 8 Vertikální analýza pasiv obce Kokory v letech 2016-2020</i>	55
<i>Tabulka 9 Horizontální analýza pasiv obce Kokory v letech 2016-2020</i>	56
<i>Tabulka 10 Struktura V, N a VH obce Kokory v tis. Kč v letech 2016-2020</i>	58
<i>Tabulka 11 Vertikální analýza V, N a VH obce Kokory v letech 2016-2020</i>	58
<i>Tabulka 12 Horizontální analýza V, N a VH obce Kokory v letech 2016-2020</i>	59
<i>Tabulka 13 Ukazatel autarkie obce Kokory v letech 2016-2020</i>	61
<i>Tabulka 14 Obrat kapitálu obce Kokory v letech 2016-2020</i>	62
<i>Tabulka 15 Doba obratu stálých aktiv obce Kokory v letech 2016-2020</i>	63
<i>Tabulka 16 Doba obratu pohledávek obce Kokory v letech 2016-2020</i>	63
<i>Tabulka 17 Doba obratu závazků obce Kokory v letech 2016-2020</i>	64
<i>Tabulka 18 Ukazatel finanční nezávislosti obce Kokory v letech 2016-2020</i>	64
<i>Tabulka 19 Ukazatel věřitelského rizika obce Kokory v letech 2016-2020</i>	65
<i>Tabulka 20 Míra zadluženosti vlastního kapitálu obce Kokory v letech 2016-2020</i>	66
<i>Tabulka 21 Úrokové krytí obce Kokory v letech 2016-2020</i>	66
<i>Tabulka 22 Běžná likvidita obce Kokory v letech 2016-2020</i>	67
<i>Tabulka 23 Investiční majetek obce Kokory v roce 2020</i>	67
<i>Tabulka 24 Náklady na opravy a údržbu obce Kokory v letech 2016-2020</i>	68
<i>Tabulka 25 Struktura a vývoj výdajů obce Kokory v letech 2016-2020</i>	69
<i>Tabulka 26 Projekty obce Kokory v letech 2019-2020, na které byly získány dotace</i>	71
<i>Tabulka 27 Projekty obce Kokory a jejich očekávaná výše dotací</i>	72
<i>Tabulka 28 Soustava informativních a monitorujících ukazatelů obce Kokory v roce 2020</i>	74
<i>Tabulka 29 Rozpočet projektu výstavby kanalizace a čističky odpadních vod</i>	76
<i>Tabulka 30 Roční náklady na provoz a údržbu kanalizace a ČOV</i>	77
<i>Tabulka 31 Cost-benefit analýza projektu výstavby ČOV a kanalizace</i>	78
<i>Tabulka 32 Rozpočet projektu rekonstrukce základní školy</i>	82
<i>Tabulka 33 Roční náklady na údržbu a opravy základní školy</i>	83

<i>Tabulka 34 Cost-benefit analýza projektu rekonstrukce základní školy.....</i>	<i>84</i>
<i>Tabulka 35 Časový plán investiční akce Výstavba dětského hřiště</i>	<i>87</i>
<i>Tabulka 36 Zainteresované strany, náklady a přínosy projektu.....</i>	<i>91</i>
<i>Tabulka 37 Náklady na předinvestiční fázi projektu</i>	<i>92</i>
<i>Tabulka 38 Náklady na investiční fázi projektu.....</i>	<i>93</i>
<i>Tabulka 39 Roční náklady na opravy a údržbu investice</i>	<i>94</i>
<i>Tabulka 40 Roční přínosy investice pro obec Kokory</i>	<i>95</i>
<i>Tabulka 41 Roční přínosy investice pro zdravotní pojišťovny.....</i>	<i>96</i>
<i>Tabulka 42 Roční přínosy investice pro obyvatele obce.....</i>	<i>96</i>
<i>Tabulka 43 Efekty plynoucí z investiční akce</i>	<i>97</i>
<i>Tabulka 44 Kriteriaální ukazatele výstavby dětského hřiště</i>	<i>103</i>
<i>Tabulka 45 Časová náročnost zpracování CBA metody</i>	<i>106</i>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Kanalizace a ČOV Kokory

Příloha P II: Herní prvky

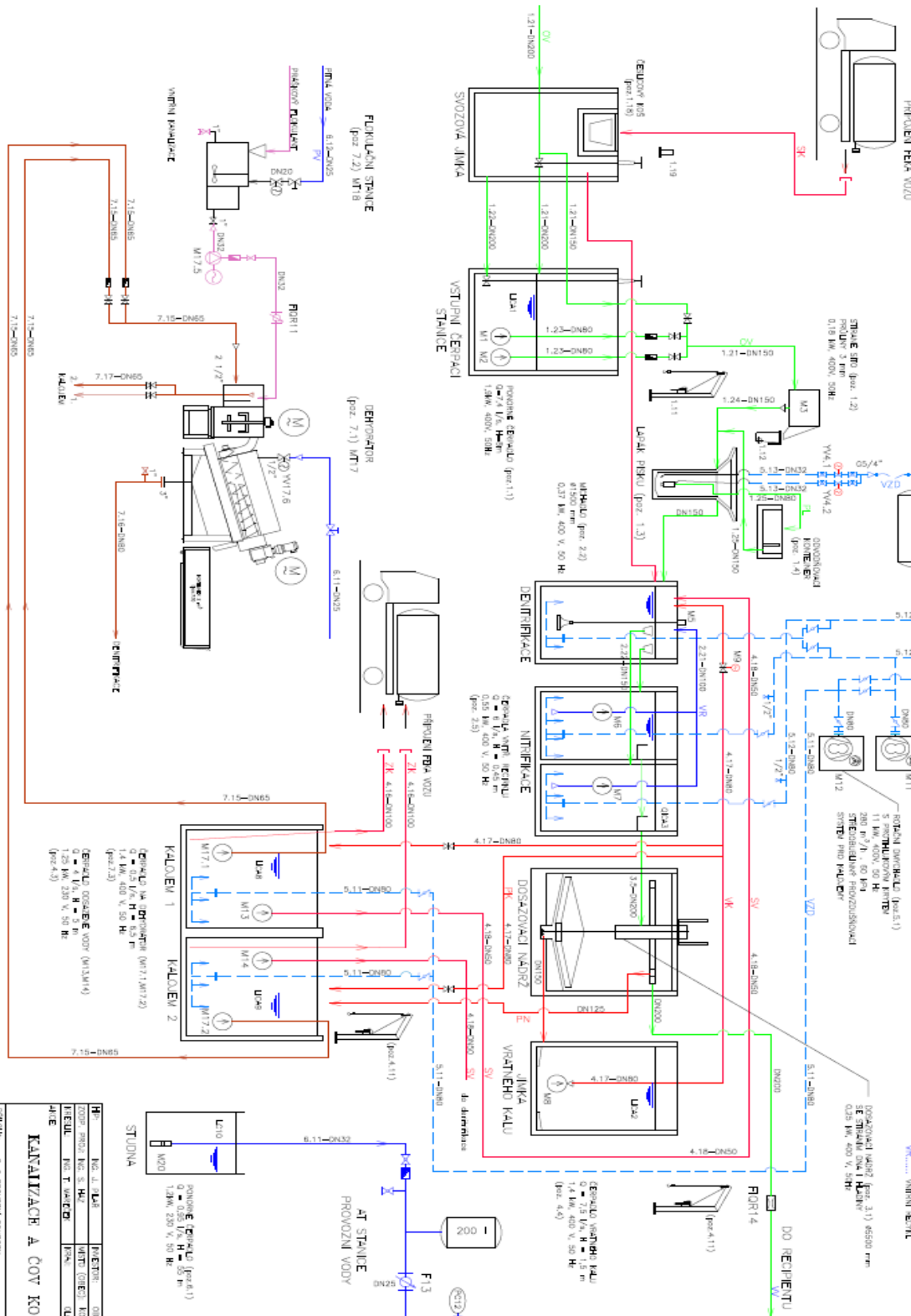
PRÍLOHA P I: KANALIZACE A ČOV KOKORY

ČOV KOKORY

SafeT Impregnation stance
3/4" 400 V, 50 Hz
(poz. 1.2)

DANČAHLA
RÍDIA ODPADNU (poz.3.1)
3/4" 400 V, 50 Hz
230 V/0 - 60 Hz
EMERGENČNÝ PROVOZOVACÍ SYSTÉM
NÍZKOPRISADNÝ

LEGENDA
ZK... ZAHRADNÝ KÁU
KV... KANALIZAČNÝ KÁU
LV... LÚPČIA VODA
OV... ODMYKÁ VODA
V... VÝVODNÁ VODA
FL... PĚŤ / LÍPČO
V... VÝVODNÁ VODA
VZD... TĚPLOTNÝ VODIČ

UPRAVENÉ DE SMUTENOSTI
KUNST
07/2019

HP	NO. 8	PL	PETRO	ONE	INNOV
FOUR	PROJ. NO. 3	HAZ	VITTO (DIE)	ROBBER	
FILE	REV. T	DATE	PROJ. NO.	DESIGNER	

KANALIZACE A ČOV KOKORY

PROJEKT: ITCRBYDGDG03 SKRBYLA ČOV

PROJEKT	DATE	PROJ. NO.	DESIGNER
FILE	REV. T	DATE	PROJ. NO.
FILE	REV. T	DATE	PROJ. NO.
FILE	REV. T	DATE	PROJ. NO.
FILE	REV. T	DATE	PROJ. NO.
FILE	REV. T	DATE	PROJ. NO.

Yodins
07/2019

Yodins
07-248-1486
985
PROJEKT: ITCRBYDGDG03 SKRBYLA ČOV

VERSIJ: 2015
D-2-2-3

PŘÍLOHA P II: HERNÍ PRVKY

